

REPUBLIKA SLOVENIJA
DRŽAVNI ZBOR

MANDAT

VI

IZREDNA
SEJA

40

SEJNI ZAPISI DRŽAVNEGA ZBORA 40. IZREDNA SEJA

(5. julij 2013)

SLOVENIJA JE DEMOKRATIČNA REPUBLIKA. SLOVENIJA JE PRAVNA IN SOCIALNA DRŽAVA.
SLOVENIJA JE DRŽAVA VSEH SVOJIH DRŽAVLJAN IN DRŽAVLJANK.
V SLOVENIJI IMA OBLAST LJUDSTVO. DRŽAVLJANKE IN DRŽAVLJANI.
PO NAČELU DELITVE OBLASTI NA ZAKONODAVNO, IZVRSILNO IN SODNO.
PRAVIC SLOVENSKEGA MANDATA DO SAMOODLOŽBE.
PO NAČELU NEPOSREDNO IN NEPOSREDNO IN NEPOSREDNO IN NEPOSREDNO.

UVOD

Državni zbor kot najvišja predstavniška in zakonodajna institucija v Republiki Sloveniji, ki opravlja tudi vse ostale funkcije sodobnega parlamenta, izvaja večji del svojih pristojnosti na rednih in izrednih sejah. Seje javnost lahko spremlja v dvorani ali preko televizijskih in spletnih prenosov.

Vsebina sej pa postane pregledno dostopna v obliki sejnih zapisov.

Državni zbor vsako sejo zvočno posname. Simultano ob zvočnem zajemanju nastaja besedilo, ki je na spletu dostopno s približno polurnim zamikom. V uredništvu sejnih zapisov se ob poslušanju zvočnega posnetka preveri avtentičnost zapisanega, besedilo pa se uredi v skladu s strokovnimi merili prenosa govorjene besede v zapisano. Takšno preverjeno in jezikovno urejeno besedilo na spletnem naslovu zamenja prvi zapis.

Besedilo celotne seje se izda tudi v publikaciji Sejni zapisi Državnega zbora. Sejni zapisi vsebuje dnevni red, sprejet na seji Državnega zbora, kazalo, iz katerega je razviden potek seje in v katerem so točke dnevnega reda in govorniki, osrednji del je besedilo seje, zapisano v prvi osebi, na koncu pa je dodan še indeks govornikov.

Sejni zapisi so zgodovinski dokument in vir za preučevanje parlamentarne zgodovine, tradicije, predstavniške demokracije in jezikovne kulture.

Sejni zapisi Državnega zbora. 40. izredna seja (5. julij 2013)

ISSN 2385-9490

Pripravil: Dokumentacijsko-knjižnični oddelek

Urednici: Tatjana Mirt Kavšek, mag. Vesna Moličnik

Izdajatelj: Državni zbor

Naslov: Šubičeva 4, 1102 Ljubljana

Telefon: +386 1 478 94 00

Leto izida publikacije: 2016

www.dz-rs.si

DNEVNI RED 40. IZREDNE SEJE

1. točka dnevnega reda: PREDLOG PRIPOROČILA V ZVEZI S STANJEM DEMOKRACIJE V SLOVENIJI V POVEZAVI Z IZHODIŠČI RESOLUCIJE SVETA EVROPE ŠT. 1096, EPA 1284-VI

VSEBINA

Določitev dnevnega reda	6
1. točka dnevnega reda: PREDLOG PRIPOROČILA V ZVEZI S STANJEM DEMOKRACIJE V SLOVENIJI V POVEZAVI Z IZHODIŠČI RESOLUCIJE SVETA EVROPE ŠT. 1096, EPA 1284-VI.....	6
JOŽE TANKO	6
MAG. BRANKO GRIMS	10
DR. SENKO PLIČANIČ	10
POLONCA KOMAR.....	11
FRANC PUKŠIČ	12
FRANC JURŠA.....	14
LJUDMILA NOVAK	15
JANI MÖDERNDORFER	16
MAG. BRANKO GRIMS	18
MAG. MAJDA POTRATA.....	22
DR. SENKO PLIČANIČ	23
JOŽE TANKO	24
MIRKO BRULC	25
MAG. KATARINA HOČEVAR	26
JOŽE TANKO	27
MAG. MATEJ TONIN.....	27
MAG. KATARINA HOČEVAR	28
DR. VINKO GORENAK	28
JERKO ČHOVIN.....	30
JOŽE TANKO	30
MARKO PAVLIŠIČ	30
MATEVŽ FRANGEŽ	31
JOŽEF JEROVŠEK	32
MAG. IVAN VOGRIN	33
SAMO BEVK.....	34
JOŽEF JEROVŠEK	34
SAMO BEVK.....	35
SAMO BEVK.....	35
EVA IRGL.....	35
MAG. MAJDA POTRATA.....	37
SAMO BEVK.....	37
JOŽEF JEROVŠEK	37
JOŽEF JEROVŠEK	37
JOŽEF JEROVŠEK	37
SAMO BEVK.....	37
JOŽE TANKO	38
JOŽE TANKO	38
MAG. MAJDA POTRATA.....	39
JOŽEF HORVAT	39
MARKO PAVLIŠIČ	40
JOŽE TANKO	40
JERKO ČHOVIN.....	40
JOŽEF JEROVŠEK	41
JERKO ČHOVIN.....	41
TINA BRECELJ	41
FRANC BREZNIK	42
SONJA RAMŠAK	42
SREČKO MEH	43
DR. LJUBICA JELUŠIČ	44

MAG. MAJDA POTRATA	46
ZVONKO ČERNAČ	46
JANI MÖDERNDORFER	48
TINA BRECELJ	49
JOŽE TANKO	49
ZVONKO ČERNAČ	52
MAG. MAJDA POTRATA	53
SAMO BEVK	53
ALENKA JERAJ	53
MARIJAN POJBIČ	54
DR. VINKO GORENAK	54
JOŽEF JEROVŠEK	55
MAG. BRANKO GRIMS	56
MARIJA PLEVČAK	56

Državni zbor VI. mandat

40. izredna seja 5. julij 2013

Predsedujoči: Janko Veber.....predsednik Državnega zbora
Renata Brunskole.....podpredsednica Državnega zbora
Polonca Komar.....podpredsednica Državnega zbora
Romana Tomc..... podpredsednica Državnega zbora

Seja se je začela 5. julija 2013 ob 10. uri.

PREDSEDNIK JANKO VEBER: Spoštovani kolegice poslanke in kolegi poslanci, gospe in gospodje!

Začenjam 40. izredno sejo Državnega zbora, ki sem jo sklical na podlagi prvega odstavka 58. člena in prvega odstavka 60. člena Poslovnika Državnega zbora.

Obveščen sem, da se današnje seje ne morejo udeležiti naslednji poslanke in poslanci: gospa Alenka Pavlič, gospa Janja Klasinc, gospa Jasmina Opec, gospa Iva Dimic, gospod Jožef Kunič, gospod Mitja Meršol, gospod Janez Ribič, gospod Jakob Presečnik, gospod Franc Bogovič, gospod Bojan Starman, gospod Tomaž Lisec, dr. László Göncz po 15. uri, gospod Branko Smodiš in gospod Mihael Prevc. Na sejo sem vabil tudi predstavnike Vlade. Vse prisotne lepo pozdravljam.

Prehajamo na **določitev dnevnega reda** 40. izredne seje Državnega zbora. Predlog dnevnega reda ste prejeli v sredo, 26. junija 2013, s sklicem seje. O predlogu dnevnega reda bomo odločali v skladu z drugim odstavkom 64. člena Poslovnika Državnega zbora. Predlogov za širitev dnevnega reda seje nisem prejel, zato zboru predlagam, da za današnjo sejo določi dnevni red, kot ste ga prejeli s sklicem.

Prehajamo na odločanje o dnevnem redu. Prosim vas, da preden preidemo na odločanje preverite delovanje glasovalnih naprav. Upam, da je vse v redu.

Glasujemo. Navzočih je 47 poslank in poslancev, za je glasovalo 45, proti nihče.

(Za je glasovalo 45.) (Proti nihče.)

Ugotavljam, da je dnevni red 40. izredne seje zbora določen.

Spoštovani kolegice in kolegi! Preden začnemo z obravnavo točke dnevnega reda vas želim samo spomniti na za Državni zbor pomemben dogodek. Danes obeležujemo 20 let od sprejetja prvega Poslovnika Državnega zbora. Prvi predsednik Komisije za poslovnik, gospod Miran Potrč, je takrat dejal, da ne gre zgolj za interni organizacijski akt, temveč je njegova vsebina izjemnega pomena za

demokratičnost, učinkovitost in kvaliteto sprejemanja odločitev. V poslovnik smo zapisali pravila, ki veljajo v Državnem zboru. Sedaj nas čakajo še spremembe določil v zvezi z referendumom, želim pa si, da bi našli tudi soglasje za spremembe v delu, ki se nanaša na spoštovanje Resolucije o normativni dejavnosti, predvsem glede zavezanosti vlade kot predlagateljice zakonov k predhodni javni razpravi zato, da lahko tudi širša javnost sodeluje pri oblikovanju zakonov.

Poslovniških določb nam realno nikoli ne bo uspelo zapisati tako, da bi lahko reševali prav vsako situacijo, kljub temu pa se moramo vsak dan zavedati njegovega temeljnega poslanstva – omogočiti nam poslancem učinkovito in zakonito sprejemanje zakonov in drugih aktov v korist državljanov in državljanov. Upam, da je današnji dan eden tistih, ko bomo poskušali v največji meri slediti prav tem ugotovitvam.

Prehajamo na **1. TOČKO DNEVNEGA REDA, TO JE NA OBRAVNAVO PREDLOGA PRIPOROČILA V ZVEZI S STANJEM DEMOKRACIJE V SLOVENIJI V POVEZAVI Z IZHODIŠČI RESOLUCIJE SVETA EVROPE ŠT. 1096.**

Predlog priporočila je v obravnavo zboru predložila skupina 26 poslank in poslancev, s prvopodpisanim Jožetom Tankom.

Za dopolnilno obrazložitev predloga priporočila dajem besedo predstavniku predlagateljev gospodu Jožetu Tanku.

JOŽE TANKO (PS SDS): Hvala lepa za besedo.

25. junija 1991 je bila razglašena samostojna Slovenija. Na proslavi je bila jugoslovanska zastava zamenjana s slovensko. Že prej so bili povsod odstranjeni več ali manj vsi simboli, ki so kakorkoli spominjali na stare totalitarne čase Jugoslavije. 25. oktobra 1991 je skupaj z jugoslovanskimi simboli odplul še zadnji vojak agresorske armade iz koprskega pristanišča. Daleč najbolj opazna med potniki je bila rdeča zvezda. To lahko vidite na vseh

posnetkih. Odhod vojakov, vojaške tehnike in simbola rdeče zvezde so državljani množično pospremili s slovenskimi zastavami. Menili smo, da za vedno.

Pred 10 dnevi smo praznovali državni praznik. Izobešene so bile slovenske in občinske zastave in zastave Evropske unije. Le na dva uradna državna dogodka so se "ušunjali" petokraki simboli prejšnje propadle države. V Državni zbor so prišli na povabilo predsednika Janka Vebra. Cankarjev Očenaš, socialno zelo subtilen in sporočilen tekst, v Državnem zboru ni imel nobene možnosti. So pa istočasno v preddverju velike dvorane našli prostor luksuzni servisi in razkošni meniji iz obdobja pred osamosvojitvijo, iz časov socializma. Simbolika dejanja Janka Vebra – "ne" Cankarju in "ja" socialistično-komunističnemu prestižu, je bila več kot sporočilna. Tedaj so pripadniki tiste elite imeli številne privilegije, posebna letovišča, posebne trgovine, bolnice, brezplačno oskrbo s svežo hrano itd., Cankarjev narod pa je delal za njihov prestiž. Jugoslovanske simbole je na državno proslavo povabil kar celoten državni vrh – Borut Pahor, Janko Veber, Alenka Bratušek –, najbrž ohraben z nedavnim stožiskim koncertom revolucionarnih pesmi.

A vrnimo se nazaj, v čas takoj po osamosvojitvi. Manj kot leto dni po razglasitvi samostojne in neodvisne države Slovenije je padla prva politična smrtna žrtev v demokraciji. Ivan Kramberger, ki je imel tedaj visoko, okrog 20-odstotno podporo, je bil v sumljivih okoliščinah ustreljen le nekaj mesecev pred prvimi predsedniškimi volitvami. Okoliščine nikoli niso bile zadovoljivo razjasnjene, čeprav se je kasneje zgodila tudi sodba z zaporno kaznijo domnevemu morilcu, vendar je bilo tedaj čudnih naključij preveč. Žal se o tem dogodku poglobljena strokovna in politična razprava nista opravili in je to kriminalno dejanje poniknilo v pozabo. Dobro leto kasneje, 23. februarja 1994, se je v Novi Gorici na poslanskem večeru Boruta Pahorja zgodila pomenljiva izjava Milana Kučana, tedaj že predsednika države, ki je dejal naslednje: "Je sovražnik, in za premagovanje sovražnika so dovoljena vsa sredstva, ne samo tista, ki jih pozna demokracija, argumenti, protiargumenti, ampak vse, kar z demokracijo nima nobene zveze. To je najprej diskvalifikacija in potem likvidacija, če je treba tudi fizična. Nekdo je v takšni politiki vedno odveč, je moteč. Ali so to bivši ali liberali ali so to klerikalci, odvisno od tistega, ki to presoja."

V kakšno luč postavlja ta Kučanova izjava Krambergerjev uboj? Verjetno se s tem ne ukvarja nihče, dobro pa bi bilo to preiskati. Ta izjava je bila signal najvišje avtoritete v državi za uporabo metod in sredstev prejšnjega režima, bila je javni poziv za rušenje demokracije in je tipična za totalitarne režime. Taka izjava ostane moralno, politično in sodno nekažnovana samo v državah, kjer vlada totalitarni režim ali pa v demokracijah, v katerih je ostal totalitarni režim prikrit z vso pripadajočo prikrito infrastrukturo.

Slednje se je lahko zgodilo tam, kjer nastajajoča demokracija ni bila zmožna izvesti vsaj politične lustracije in prikriti politično-klientelističnih povezav v podsistemih družbe, s katerimi bi privilegirance in podpornike teh totalitarnih miselnih vzorcev in dejanj vsaj za določen čas umaknila z oblasti, če jih že tako imenovano neodvisno sodstvo za storjena kazniva dejanja ni bilo sposobno kaznovati.

Pri nas je ostala kontinuiteta. Vsi družbeni podsistemi so ostali nedotaknjeni, njihova moč pa se je samo še krepila. Z leti so si lahko privoščili vedno več. Kaj bi se ob taki izjavi predsednika države tedaj zgodilo v katerikoli normalni, demokratični državi, recimo v ZDA, Nemčiji, ali nam bližje, na Češkem, Poljskem ali baltiških državah? Kako bi reagirali njihovi mediji, javno mnenje, politika, preiskovalni in sodni organi? Pri nas se ni zgodilo nič. Ni bilo nobenega poziva za odstop tedanjega predsednika Kučana. Še sedaj je velikokrat slavnostni govornik in govori o vrednotah, morali, etiki, o osamosvojitvi, čeprav slednja ni bila nikoli njegova najintimnejša opredelitev. Lahko se vprašamo, ali je bila ta Kučanova izjava napoved naslednje diskreditacije, ki se je zgodila še ne mesec dni za tem proti eni od ključnih osebnosti osamosvojitve, Janezu Janši.

20. marca 1994 se je zgodila Depala vas. Projekt odstranitve Janeza Janše je izpeljal Janez Drnovšek ob izdatni asistenci njegovih preostalih partnerjev v vladi. Kako je tedaj in kasneje ravnal organizator novogoriškega večera, poslanec Borut Pahor, tedaj podpredsednik Združene liste socialnih demokratov, kasneje njen predsednik, še kasneje predsednik Državnega zbora in predsednik vlade, in sedaj predsednik republike? Nikoli se ni distanciral ali vsaj resno polemiziral s stališčem tedanjega predsednika. Ali bi kot pravi demokrat moral kaj storiti? Bi, zagotovo, a tega nikoli ni zmožni in tudi sedaj tega ne zmora. To Kučanovo paradigmo so izvajale vlade in koalicije Janeza Drnovška, prav tako vladi Antona Ropa in Boruta Pahorja.

Ni odveč spomniti na resignirano izjavo nekdanjega predsednika Vlade Pahorja, ko je dejal, da državo vodijo strici iz ozadja. Nikoli ni hotel pojasniti, tudi na izrecna vprašanja novinarjev v predsedniški kampanji ne, kdo so te znamenite osebe. Dejal je: "Ne bom imenoval oseb, ne zato, ker nisem pogumen, ampak zato, ker nisem neumen." Pahor jih očitno pozna in jih zavestno ščiti. Čas je, da pojasni, kdo so te osebe, za katere naši zakoni ne veljajo. Predsednik Pahor je eden od ključev za prekinitev monopolov in klientelistično koruptivnih navez. Končno je že čas za njegovo jasno in odločno besedo. Če je ne bo, bo še naprej ostal njihov praporščak. Sicer pa Kučanovo paradigmo izjava tudi vlada Alenke Bratušek. Tudi ta ruši vse, za katere obstaja možnost ali verjetnost, da bi ne samo resneje posegli v to klientelistično monopolno kontinuiteto, ampak se jo celo samo dotaknili.

A vrnimo se v čas po osamosvojitvi. Tedanja Služba družbenega knjigovodstva je ugotovila številne kršitve Markovičevega zakona o lastninjenju podjetij. Šlo je za več kot 700 primerov kaznivih dejanj oškodovanj, v stotinah milijonov mark. Sprožene so bile prijave in začeli so se preiskovalni postopki. Toda kakšen je bil odziv vlade Janeza Drnovška? Za kazni je skladno z novogoriškim Kučanovim ukazom sledila likvidacija SDK. Sporočilo je bilo več kot jasno. Tam, kjer so prisotni stari mački in njihovi monopoli, tja se ne posega, tja se ne gleda, ampak se gleda samo naprej, v prihodnost. Kakšen je bil odziv preiskovalcev in sodstva? Nihče iz tega paketa SDK ni bil obsojen. Veliko primerov gospodarskega kriminala je obtičalo v preiskovalnih postopkih, mnoge je zavrnila policija, mnoge tožilstvo, nekatere sodstvo, marsikaj je obtičalo v omarah tožilcev in sodnikov. Če se je že kakšen postopek razpletel na sodišču, pa je prišlo do zastaranja. Znani so primeri Elana, Sicure in mnogi drugi. Noben tožilec ali sodnik zaradi tega ni bil obsojen.

Eden tovrstnih najbolj žlahtnih primerov je tožilec z gospodarskega oddelka tožilstva v Ljubljani, Železnik, pri katerem je obtičalo več kot 370 spisov, mnogi so zastarali. Epilog: tožilec je bil na koncu sodnega postopka oproščen in brez težav je postal odvetnik. Zgovoren je tudi primer tožilca Boštjana Penka, pred tem vodje protikorupcijskega urada, ki so ga pridržali, ko so ga na nekem parkirišču zalotili, ko je z Ivanom Zidarjem, ki ga je kot tožilec preganjal, prekladal listine. Sodna odredba za zaseg dokumentov ni bila izdana. Po aferi z Zidarjem je Penko odstopil in dobil zaposlitev v odvetniški pisarni Nine Zidar Klemenčič, kasneje pa je postal samostojen odvetnik in med drugim na sodišču branil tudi Zidarja, ki ga je prej kot tožilec preganjal. Krog je zaključen. To, da je Nina Zidar Klemenčič žena sedanjega predsednika Komisije za preprečevanje korupcije Gorana Klemenčiča, najbrž ni le golo naključje, ampak kaže, kako pri nas delujejo strici iz ozadja in kako rotirajo izbrani kadri.

Vtis, da KPK vseskozi deluje v interesu Kučanove paradigme iz leta 1994, se ponuja sam od sebe. Sedanji predsednik KPK, sicer nekdanji politik iz kvote LDS, Klemenčič, je letos s finančno in pravno strokovno spornim poročilom o premoženjskem stanju predsednikov pri Janši ugotovil, da je domnevno veliko narobe, pri Jankoviču zgolj ponovil nekatera medijska dejstva, pri Virantu pa ni zaznal nobenih premoženjskih koristi pri nakupu avionskih kart in drugih zadevah. Kako je lahko KPK to spregledala pri tako natančnem pregledu? Z Janšo se je veliko ukvarjal tudi nekdanji predsednik protikorupcijske komisije Kos, ki je bil eden ključnih akterjev v aferi Patria leta 2008, ki je po poročanju Nedeljskega dnevnika prav tako nastala v Kučanovem krogu.

Model napovedi je bil identičen kot pri Depali vasi, samo prinašalec novice je bil drug.

Kako se je projekt tranzicije oziroma tako imenovanega divjega lastninjenja nadgrajeval, se je videlo kmalu. Nastali so centralno vodeni grozdi, gorenjski okoli Save Kranj in Gorenjske banke, grozd Istrabenza, Pivovarne Laško, Autocommerca. Nastali so medijski grozdi. V njih so v nadzornih svetih mater in hčera sedele večinoma povezane osebe, ki so po horizontalni in vertikalni skrbele, da so se stvari pravilno prepletale. Državni sekretar Rop je bil tedaj praktično povsod, v SRD, v agenciji za privatizacijo, v skladu za razvoj drobnega gospodarstva, v Sodru, v ATPV – tam, kjer se je prekladalo državno premoženje. Sodeloval je pri nastavljanju nadzornih svetov in tudi direktorjev. Pohvalil se je, da je nastavljal Zorana Jankoviča na vrh Mercatorja. Vse je bilo centralno usmerjeno, nič ni bilo prepuščeno naključju.

Linki še vedno delujejo, saj je sedanja Ropova partnerka poslanka Jankovičeve Pozitivne Slovenije. Rop je kasneje dvakrat postal minister v Drnovškovih vladah. Leta 2002 je postal predsednik vlade in predsednik LDS. Prav njegova vlada je leta 2003 poceni prodala Sistemsko tehniko Viatorju & Vektorju, kjer je bil direktor in solastnik vplivni član njegove LDS, Zdenko Pavček. Ta je po nekaj mesecih manjšinski delež Sistemske tehnike prodal tuji družbi za nekajkrat več, kot je zanj plačal državi. Ropova vlada pa je s Sistemsko tehniko, ne da bi izvedla javni poziv, podpisala še pismo o nameri za osemkolesnike v višini cca 300 milijonov evrov, s čimer je zastavila orožarski grozd. Nobena institucija ali organ ni zaznal nič spornega pri tem projektu. Kot odgovor na javne sume korupcije v tem obdobju je Ropova koalicija ustanovila Komisijo za preprečevanje korupcije z Dragom Kosom na čelu. Morda se je zato, ker je bil odvetnik Sistemske tehnike Miran Kos, brat Draga Kosa, ost usmerila drugam, na tiste, ki so z javnim naročilom preprečili dogovorjen in škodljiv posel. Najprej na manjši tarči, Erjavca in Gutmana, leta 2008 pa na glavnega sovražnika, Janeza Janša, čeprav sta Gutman in Erjavca izjavila, da slednjega projekt sploh ni zanimal. Ampak Janez Janša je moral biti kriv in tako se je tudi zgodilo z nepravnomočno sodbo.

Rop je kasneje kot poslanec v aferi s prisluhi glede Piranskega zaliva še neutemeljeno obtoževal Janšo. Za nagrado ga je Pahorjeva vlada bogato nagradila s funkcijo enega od direktorjev Evropske investicijske banke. To je še sedaj. 1. aprila 2004 so grozdi dobili nadgradnjo, Forum 21. Konstituiral se je neke vrste imperij, ki je povezal grozde in je tedaj obvladoval 60 do 70 % kotacije naših družb na slovenski borzi. Vendar tudi omrežja niso zmogla vedno vsega preprečiti. Leta 2004 je na volitvah zmagal Janša. Začeli so se premiki k transparentnosti, k varčevanju in delu za državo in ne za politično-klientelistične lobije.

Novela Zakona o prevzemih je zahtevala razkritje skritih parkirišč tranzicijskih tajkunov, ki so morali obelodaniti tudi tisto, kar so skrivali v tajnih poštnih nabiralnikih in parkiriščih. Odziv privilegiranih je bil predvidljiv. Parola "Janša je ustvaril tajkune" je postala povsod prisotna in v milijonih ponovljena krilatica. Pozornost je bila preusmerjena, klientelistično koruptivni posli so bili medijsko obranjeni in so tekli dalje.

Državne banke so izdatno sponzorirale politično usmerjene tranzicijske projekte lastninjenja, namišljene ali dejanske investicije, podpirale širitve na Balkan, odobravale lizinge itd. Podeljenih je bilo veliko slabo zavarovanih ali celo nezavarovanih privilegiranih kreditov, ki so bili nekajkrat višji od zavarovanja, obresti pa nizke. Nekatere primere smo obravnavali tudi v Državnem zboru, na primer Ultro. Zaradi zaščite nacionalnega interesa so se izpeljale mnoge dokapitalizacije in financirali nakupi deležev znotraj grozdov. Finančna kriza je podrla mnoge. Del paketa nacionalnega interesa je tudi Nova Kreditna banka Maribor, kjer so po političnem ukazu preko Pahorjeve vlade in AUKN morale tri državne družbe nakazati desetine milijonov evrov za odkup delnic. Danes ta delež ni vreden skoraj nič.

Sedanja predsednica Vlade Alenka Bratušek je bila tedaj nadzornica v Novi Kreditni banki Maribor in tudi v Stanovanjskem skladu. Tudi tam tečejo preiskovalni postopki. Zaradi nacionalnega interesa se mnoge družbe niso pravočasno prodale. Zaščitnikov je bilo vedno dovolj. Danes so te družbe vredne bistveno manj kot leta 2007 ali 2008. Samo pri Mercatorju bomo v zadnjih dveh letih izgubili 400 milijonov evrov, kupec pa je v obeh primerih isti, Agrokor. Kateri nasprotnik prodaje bo pokril razliko? Žiga Debeljak, Dejan Židan ali kdo drug? Podobno je pri Telekomu, Zavarovalnici Triglav in drugih družbah. Za politični projekt Stožice se je ustanovil konzorcij bank, ki so zagotovile cca 115 milijonov evrov. Pahorjeva ekipa je kar tekmovala, kdo bo zastavil večji vpliv za ta projekt.

Te dni se nasedle bančne investicije prenašajo na tako imenovano slabo banko, vendar je Evropska unija blokirala prenose, ker ocenjuje, da se jih hoče prenesti po prevelikih cenah. Očitno se vseh ne da prnesti naokrog in očitno v EU strici še nimajo dovolj vpliva. Mnogo teh projektov je služilo samo za kanal za odtok kapitala na izbrane tihe ali tajne naslove in lokacije. Jamstvene sheme Pahorjeve vlade, ki naj bi pomagale gospodarstvu, so bile v bistvu samo oblika dokapitalizacije bank. Nadzornik, Banka Slovenije, o problemih ni hotela poročati nikomur, ne vladi, ne Državnemu zboru, ne preiskovalni komisiji, ne na javnih in ne na zaprtih sejah, da o poslovnih bankah niti ne govorimo. Nihče ni bil nikoli za nič sankcioniran, ni bilo zaznane nobene napake, vse je bilo v najlepšem redu. Le, ko je bilo treba zagotavljati kapitalsko ustreznost bank, so se vsake toliko časa zgodile dokapitalizacije, in takrat se je

dvignilo malo prahu, potem pa je spet vse teklo po starem.

Dokapitalizacije so se zagotavljale s proračunskim, z davki zbranim denarjem, kar pomeni, da smo razkošje oziroma zablude tako imenovanega nacionalnega interesa – klientelistično koruptivnih monopolov – sproti plačevali državljani z višjimi davčnimi obremenitvami, z manj investicijami, z manj sociale in z nižjim splošnim standardom. Vse smo plačali prebivalci in gospodarstvo. Razliko se je pokrivalo z najetimi krediti, ki pa jih bomo spet vrnil ali plačali isti – gospodarstvo in državljani. Zaradi tega bodo še nižje pravice socialne države, še manjše investicije, še višji davki in še manj novih delovnih mest. To prinaša tudi rebalans, ki ga sedaj obravnavamo. Dokler se ne bo razgradilo monopolov, ki povsem izkrivljajo konkurenco in služijo samo tranzicijski eliti, dokler ne bodo v nacionalnem interesu kvalitetna delovna mesta, ampak privilegiji, do takrat ne moremo upati na uspeh.

Prav neverjetno je, koliko našega premoženja so uspeli na tak ali drugačen način pognati tisti, ki so delali mimo vlad ali pa manipulirali z njimi. Samo v času treh let Pahorjeve vlade se je država zadolžila za 8 milijard evrov. Poniknile so ogromne količine denarja iz državnih monopolnih podjetij. Slednja so leta 2011 potrebovala 507 milijonov evrov samo za finančne dokapitalizacije in prinesla samo 34 milijonov evrov dividend. 470 milijonov evrov letne izgube v kešu, kar je izredno slaba bilanca. V samo treh letih Pahorjeve vlade smo padli z 91 % povprečja Evropske unije na 84 ali 85 %. Privilegiji tvorcev tako imenovanega nacionalnega interesa pa ostajajo nedotaknjeni. Dokler bo tako ne moremo pričakovati ne novega razvoja, ne novega zagona, ne kvalitetnih delovnih mest.

Demokracijski centralizem Foruma 21 je preživet in dokazano neučinkovit model. Svet Evrope se je zelo zgodaj zavedel problemov tranzicije postkomunističnih držav. Leta 1996 je v svoji resoluciji št. 1096 že zelo zgodaj opozoril na možen najslabši scenarij razvoja dogodkov v državah, ki prihajajo iz totalitarnega v demokracijski režim. V točki 3 je zapisano naslednje: "Nevarnosti v primeru neuspešnega prehodnega procesa je veliko. V najboljšem primeru bodo vladali oligarhija namesto demokracije, korupcija namesto vladavine prava in organiziran kriminal namesto človekovih pravic. V najslabšem primeru pa bi bila lahko posledica žametna obnovev totalitarnega režima, če ne celo strmoglavljenje porajajoče se demokracije. V tem najslabšem primeru lahko nov nedemokracijski režim večje države pomeni tudi mednarodno nevarnost za šibkejša sosede. Ključ do mirnega sožitja in uspešnega prehodnega procesa je v doseganju občutljivega ravnovesja pri iskanju pravičnosti brez iskanja maščevanja."

Ta napoved Sveta Evrope se je pri nas uresničila v celoti. Državno-lastninski, medijski in

sodni monopol eden drugega podpirajo in sistematično deformirajo Slovenijo. Ustvarila jih je nedemokratska ideologija, povezujejo pa jih interesi, koristi, privilegiji in denar. Vse leve vlade so storile vse, da bi se ignoriralo opozorila Evropske unije. Oživiljanje demokratičnega centralizma, rdeče zvezde, ohranjanje monopolov je stranpot od evropskih vrednot, je nadaljevanje poti zaostajanja za razvitim svetom. Hvala lepa.

PREDSEDNIK JANKO VEBER: Hvala.

Predlog priporočila je 2. julija 2013 kot matično delovno telo obravnaval Odbor za pravosodje. Ker po končani razpravi odbor ni sprejel posameznih delov predloga priporočila, je predsednik odbora ugotovil, da je obravnava predloga priporočila na seji matičnega delovnega telesa končana.

Za predstavitev poročila odbora dajem besedo predsedniku mag. Branku Grimsu.

MAG. BRANKO GRIMS (PS SDS): Vsem prav lep pozdrav!

Odbor za pravosodje je na svoji 26. nujni seji 2. julija letos kot matično delovno telo obravnaval Predlog priporočila v zvezi s stanjem demokracije v Sloveniji v povezavi z izhodišči Resolucije Sveta Evrope št. 1096, ki ga je Državnemu zboru v obravnavo predložila skupina poslank in poslancev, s prvopodpisanim Jožetom Tankom, in je bil objavljen na spletni Državnega zbora, v Poročevalcu, dne 21. 6. 2013. V imenu predlagatelja je bilo posebej poudarjeno, da je Slovenija enakopraven del moderne združene Evrope na osnovi neposredne odločitve ljudstva na referendumu, ki je bila sprejeta z izjemno visoko stopnjo soglasja in z izjemno visoko stopnjo legitimitete. Ta nas zavezuje. S tem smo sprejeli tudi evropske vrednote, ki bi jih morali dosledno uporabljati, ko oblikujemo svojo državo, njene institucije in njeno ravnanje v pravnem in političnem pomenu besede.

Evropa je svoje vrednote opredelila v več aktih. Med njimi sta najpomembnejša Resolucija Sveta Evrope št. 1096 in resolucija o evropski zavesti, ki jo je sprejel Evropski parlament tudi z glasovi vseh poslancev iz Slovenije. Po mnenju predlagatelja stanje demokracije v Sloveniji ni dobro. Evropske vrednote se ne spoštuje. Zaradi tega se zmanjšujejo možnosti za gospodarski razvoj, kar se odraža v vse slabšem življenjskem standardu. Tudi stanje v slovenskem pravosodju ni primerno, ni v razumnem roku dostopne pravne zaščite, na kar nas je večkrat opozorila Evropska unija, ki je pri zadnjih priporočilih posebej opozorila tudi na to, da to zelo negativno vpliva na gospodarstvo. Pravica, ki jo neko podjetje doseže po petih letih, ko gre že v stečaj, ko so ljudje na cesti, je lahko nova krivica.

V imenu Vlade je minister za pravosodje, dr. Senko Pličanič, povedal, da

stanje v slovenskem pravosodju ni zadovoljivo, je pa ocenil, da so že narejeni pomembni koraki v pravo smer, da bi se stanje na področju vladavine prave, krepitve institucij pravne države in sojenja v razumih rokih ter s tem učinkovitosti sodstva kot celote izboljšalo. Na koncu je odbor glasoval o posameznih predlogih sklepov in jih ni sprejel. Ni sprejel niti dodatnih predlogov, ki so bili predlagani na seji. Zaradi tega je bila na koncu sprejeta ugotovitev, da je obravnava Predloga priporočila v zvezi s stanjem demokracije v Sloveniji v povezavi z izhodišči Resolucije Sveta Evrope št. 1096 na matičnem delovnem telesu končana.

PREDSEDNIK JANKO VEBER: Hvala za poročilo.

Za uvodno predstavitev mnenja Vlade dajem besedo predstavniku Vlade, dr. Senku Pličaniču, ministru za pravosodje.

DR. SENKO PLIČANIČ: Spoštovani predsednik, spoštovani poslanke in poslanci!

Iz predlaganih izhodišč predlagatelja izhaja, da je današnja diskusija, čeprav nosi naslov Razprava o stanju demokracije v Sloveniji, usmerjena zlasti v vprašanje vladavine prava – podobno vprašanje, podobno vsebino, kot smo jo imeli na dnevnem redu že v pretekli izredni seji istega predlagatelja, ki se je nanašala na stanje v pravosodju. Tudi predlagana izhodišča se vrtijo okoli vprašanj vladavine prava, tako da bo to, kar bom v nadaljevanju povedal, povezano zlasti z vprašanjem vladavine prava, ker se na vprašanje vladavine prava nanašajo izhodišča predlagatelja te izredne seje. Kot veste, že ves čas od lani, odkar sem vstopil v politiko, opozarjam na to, da stanje v slovenskem pravosodju ni zadovoljivo, da ko govorimo o vladavini prava, o samem bistvu tega, kar besedna zveza vladavina prava pomeni – pomeni pa tisto, kar sem že nekajkrat poskušal ilustrirati z besedami Cicera, ki je rekel, da smo se podvrgli oziroma smo postali sužnji prava zato, da ne bi bil sužnji ljudem –, da edino na način, da vzpostavimo vladavino prava, lahko zagotovimo resnično demokracijo.

Če se vrnem nazaj na to, ali imamo vladavino prava v Sloveniji popolnoma uveljavljeno – moja ocena je, da je nimamo. Precej korakov smo naredili v času po osamosvojitvi, veliko dela nas pa še čaka. Mislim, da so v tej smeri koraki, ki smo jih naredili kot Vlada v letošnjem letu in ki sem jih naredil kot minister za pravosodje. Mislim na zavezo, ki sta jo sodstvo in Vlada dala slovenskim državljanom in državljanom, o tem, kako izboljšati vladavino prava do naslednjega leta zlasti v delu, ki se nanaša na hitrost delovanja sodišč, na čas trajanja sodnih postopkov. Mislim na obe spremembi, Zakona o sodiščih in Zakona o sodniški službi, za kateri upam, da bosta naslednji teden sprejeti v Državnem zboru, in še na vrsto drugih korakov,

ki še niso prišli do parlamenta, bodo pa v kratkem prišli. Vrsta teh zakonodajnih sprememb in še nekateri drugi koraki, ki jih bom v nadaljevanju omenil, so koraki v pravo smer, koraki v smeri krepitve vladavine prava, o čemer govori tudi predlagatelj v predlaganih izhodiščih.

Moram reči, da je moja ocena stanja vladavine prava bolj optimistična od ocene predlagatelja, iz katere se da razbrati, da predlagatelj misli, da o vladavini prava v Sloveniji sploh ne moremo govoriti. Mislim, da ni tako. Imamo vladavino prava, moramo pa še precej narediti, da bo ta vladavina prava v resnici skladna s tistim, o čemer je govoril Cicero. Mislim, da delamo korake v pravo smer. Potrebni bo še več teh korakov, ampak zakonodajne spremembe so samo ena od stvari, ki so potrebne. Potrebni so še drugi ukrepi, potrebna je vrsta drugih stvari, ki jih moramo narediti za to, da se bo vladavina prava v polni meri vzpostavila v naši državi. Ti drugi koraki se nanašajo na spreminjanje miselnih vzorcev, na spreminjanje duha v slovenskem pravosodju, pa ne samo v slovenskem pravosodju, ampak na splošno v vseh sistemih v Sloveniji, v katerih delujemo javni funkcionarji – spreminjanje stanja duha tudi v zakonodajni veji oblasti, tudi v vladi, v državni upravi, povsod tam, kjer imamo opravka z opravljanjem javnih zadev.

Ko govorimo o teh stvareh, mislim, da je bolj kot zakonodajne spremembe pomembno to, da se vzpostavi strpen in argumentiran dialog med vsemi nami, med vsemi vami, ki imate v zakonodajnem telesu največjo odgovornost, ko gre za sprejemanje zakonodajnih sprememb, da stopimo skupaj in na ta način vzpostavljamo in nadalje krepimo slovensko pravno državo in vladavino prava. Če tega ne bo ... / opozorilni znak za konec razprave/ ničemur prispevati. Hvala lepa.

PREDSEDNIK JANKO VEBER: Hvala tudi ministru za predstavitev mnenja Vlade.

Prehajamo na predstavitev stališč poslanskih skupin. Polonca Komar bo predstavila stališče Poslanske skupine Državljske liste.

POLONCA KOMAR (PS DL): Hvala lepa za besedo, gospod predsednik. Spoštovani minister, poslanke in poslanci!

V Državljski listi z vso odgovornostjo trdimo, da je Republika Slovenija demokratična država. Pravkar povedano dejstvo ni le kronološki zapis. Naj takoj na začetku povem, da ocenjujemo, da je v sedanjem času politična razprava o ideoloških razhajanjih in različnih pogledih na zgodovinska dejstva navadno tratenje časa in davkoplačevalskega denarja. Ljudje nas ne plačujejo za take brezplodne razprave.

V Državljski listi želimo gledati naprej in reševati realne probleme ljudi. Dejstvo je, da je Republika Slovenija z razglasitvijo Ustave Republike Slovenije 23. decembra 1991

dokončno postala država ustavne demokracije. S 14. majem 1993 je postala država članica Sveta Evrope, s 1. majem 2004 pa je vstopila v Evropsko unijo in v Nato. V vseh teh primerih kot priznana država ustavne demokracije. Življenje pa je kompleksno. Slovenija smo ljudje. Naša življenja so pomembna, so bistvena in odražajo življenje države. Ustavne in pravne norme oživijo, ko postanejo kaj več kot le črka na papirju, ko jih živimo, ko jih čutimo. V Državljski listi verjamemo, da je v Sloveniji tako. A vseeno ne moremo zanikati, da smo v obdobju od leta 1945 do 1990 živeli v enopartijskem sistemu samoupravnega socializma, v gospodarskem sistemu tako imenovane dogovorne ekonomije, in se zavzemamo za nujnosti potrebnih ukrepov za vzpostavitev demokratične družbene ureditve v polnem pomenu besede, ki jo omogoča le vladavina prava.

Mlada slovenska država je v kratkem času, v dobrih dveh desetletjih, prehodila dolgo pot, in prav je, da si samokritično priznamo, da na tej poti tranzicije ni bilo vse izvedeno brez napak, da bi z današnjimi izkušnjami in zavedanjem danes marsikaj storili drugače, bolje. Mirno lahko zatrdimo, da smo na marsikaterem področju vzorno sledili priporočilom resolucije. Prav tako bi težko govorili o centralizirani državi s preko 200 občinami. A gotovo je neposrečen model privatizacije oziroma transformacije nekdanje družbene lastnine eden od ključnih dejavnikov, da smo v obdobje vsesplošne gospodarske recesije vstopili nepripravljeni, da se naše gospodarstvo sooča s problemi nizke produktivnosti in oslabiljene mednarodne konkurenčnosti. Gospodarska kriza se v družbi vedno odrazi tudi širše – kot kriza vrednot. Pri ljudeh prevladujeta pesimizem in brezvoljnost, a v Državljski listi smo prepričani, da lahko s krepitvijo pravne države odločilno preobrnemo trend družbenih in gospodarskih gibanj.

Slabosti in šibkih točk v delovanju države, ki jih je razkrila finančna in gospodarska kriza, ne moremo prevaliti na neke druge čase, na neke nevidne mehanizme in na neke druge ljudi ter aktualne probleme reševati z dokumenti iz prejšnjega stoletja. To je beg od odgovornosti, ki ga v Državljski listi ne sprejemamo. Vsi skupaj smo danes odgovorni za blaginjo Slovenije in moramo čim prej sprejeti nujne ukrepe, ki bodo omogočili nekatere korenite strukturne spremembe. Zato se pri obravnavi na matičnem delovnem telesu nismo strinjali s predlaganimi točkami priporočil. V Državljski listi ne moremo pristati na trditve, da v Sloveniji tranzicija v dejansko demokracijo ni uspela. Zakaj tako menimo? Imamo delujoč sistem delitve oblasti na izvršilno, zakonodajno in pravosodno vejo. Vsaka veja ima svoj sistem imenovanja oziroma izvolitve ter delovanja in posledično odgovornosti. Na demokratičnih volitvah državljani volijo svoje predstavnike zakonodajne veje oblasti, in dve novi stranki po

zadnjih volitvah, leta 2011, v parlamentu sta dokaz, da v Sloveniji vlada parlamentarna demokracija v polnem pomenu besede.

V Državljski listi ne moremo sprejeti diagnoze o bolehanju slovenske demokracije, saj je še pred dvema letoma bila naša stranka le skupina posameznikov in posameznic, ki nas je povezovalo prepričanje, da je Slovenijo mogoče in nujno voditi bolje. Danes imamo priložnost in odgovornost, da soodločamo o ključnih odločitvah za prihodnost Slovenije. Prepričani smo, da je Republika Slovenija sedaj, 9 let po vstopu v Evropsko unijo in Nato ter 20 let po vstopu v Svet Evrope, država ustavne demokracije, pravna država in država, ki spoštuje neodvisnost sodstva in neodvisnost sodnikov. Državni zbor Republike Slovenije ima trenutno v zakonodajni obravnavi dve pomembni noveli zakonodaje Republike Slovenije – predlog novele Zakona o sodiščih in predlog novele Zakona o sodniški službi, ki sta oblikovani v okviru splošne obveznosti spoštovanja neodvisnosti sodstva, kar velja tudi za dne 4. junija 2013 podpisano skupno zavezo za izboljšanje stanja v sodstvu.

Danes je pomembno, da se ozremo v prihodnost ter vso kreativno energijo države glede razvoja sodstva in pravosodja umestimo tako, da ostanemo v okviru prava, ustavnega reda Republike Slovenije. Le tako lahko razvijemo vladavino prava. To je možno le po poti postopnih sodnih reform, reform, ki ne bodo vseobsežne in zatorej napačne. V sistemski reformi organizacije sodstva leta 1994 se nam je zgodilo prav to. Reforme so potrebne, vendar ne zaradi sledenja resoluciji Sveta Evrope, ampak zaradi vezanosti na Ustavo Republike Slovenije, ki veže vse v Republiki Sloveniji kot njen najvišji, najpomembnejši pravni akt. Prav tako pomembno za dvig družbene morale je, da obudimo gospodarsko aktivnost in zaposlenost, predvsem pa, da samokritično priznamo napake sedanje ureditve. Imamo preobsežen državni aparat, zato bo Državljska lista še naprej odločno delovala v smeri ustvarjanja vitke države, večje učinkovitosti sistema in zmanjševanja stroškov.

Imamo slabo delujoč bančni sistem zaradi preteklih napačnih poslovnih odločitev in razvejan sistem prikritih oblik korupcijskih tveganj. Šele, ko se zavemo lastnih napak, lahko načrtujemo in izvedemo izboljšave. Državljska lista aktivno sodeluje pri vzpostavljanju mehanizmov tržnega gospodarstva. Sanirati moramo bančni sistem in povrniti zaupanje ljudi, kar bomo lahko dosegli le tako, da odkrijemo krivce za nastale razmere in terjamo njihovo odgovornost. Prav tako je naš pravosodni minister že aktivno zastavil začetek reforme pravosodnega sistema v smeri večje učinkovitosti, odprave sodnih zaostankov in bolj učinkovitega pregona kriminala in korupcije. V procesu debirokratizacije se v Državljski listi zavedamo pomena, ki ga prinašajo dosežki informacijske tehnologije. Prihodnost temelji na

e-storitvah, ker so le-te cenejše in hitrejšje. Še posebej pomembno je, da tako imenovani projekti prihodnosti, kot so e-volitve, e-uprava, e-demokracija in podobni, zbudijo zanimanje mladih, da mladi, neobremenjeni s preteklostjo, dojamajo pojem demokracije ter se aktivno vključijo v soustvarjanje svoje prihodnosti.

Naj na koncu na kratko povzamem. Vladavina prava, spoštovanje človekovih pravic in različnosti, svoboda izbire, enakih možnosti, gospodarskega pluralizma in transparentnost odločanja, ki so v Resoluciji Sveta Evrope št. 1096 zapisani kot cilji, so in morajo biti jedro naše demokratične družbe. Korupcijo in kriminal je treba preganjati z vsemi pravnimi sredstvi. Vzpostavljanje tržnega gospodarstva, decentralizacija, debirokratizacija, demonopolizacija in deregulacija so nujni procesi. Uresničevanje priporočil te resolucije zgolj zaradi političnih interesov posameznikov ali katerekoli politične stranke, apetitov kapitala ali maščevanja bi preprosto izničilo pojem demokracije. Zato se ob vseh drugih bolj perečih problemih čudimo današnji razpravi o priporočilih te resolucije iz leta 1996. Zakaj stranke, ki si v Državnem zboru neprekinjeno izmenjujete sedeže že od osamosvojitve, te razprave niste opravile, ko je bila aktualna? Ta zapuščinska razprava bi morala biti že davno končana.

Demokracija je naša vrednota, naše bogastvo in naša moč, moč ljudi in moč politikov, kadar smo jo pripravljeni deliti drug z drugim za dobro nas vseh, za dobro Slovenije. Proces spremembe miselnosti, spremembe v srcu in duhu je in bo najtežji del preobrazbe vsake družbe. V Državljski listi smo osredotočeni na izzive prihodnosti, zato lahko zatrdimo: Slovenija je in bo ostala samostojna, suverena in svobodna država. Ne pozabimo, kot predstavniki različnih političnih strank in nazorov smo bili na demokratičnih volitvah izvoljeni v ta parlament. Sedaj smo kolegi. Smo različni, a smo tukaj zaradi ljudi in za ljudi. To je demokracija. Hvala.

PREDSEDNIK JANKO VEBER: Hvala tudi vam.

Gospod Franc Pukšič bo predstavil stališče Poslanske skupine Slovenske ljudske stranke.

FRANC PUKŠIČ (PS SLS): Hvala lepa, gospod predsednik. Minister, kolegice in kolegi!

Zaradi ljudi in zaradi demokracije smo tukaj. Vsi moramo spoštovati vladavino prava, človekove pravice in demokracijo. To bi naj bil temelj kljub naši različnosti. Predlagatelji današnje seje oziroma priporočil, o katerih naj bi danes glasovali, navajajo, da Resolucija parlamentarne skupščine Sveta Evrope št. 1096 o nujnosti razgradnje dediščine totalitarnih komunističnih sistemov iz leta 1996 opozarja na veliko nevarnost v primeru neuspešnega prehodnega procesa. Prvič, v resoluciji je zapisano, da bo v najboljšem primeru namesto demokracije vladala oligarhija, namesto

vladavine prava korupcija in namesto človekovih pravic organiziran kriminal. Ali nam ni to zelo znano? V najslabšem primeru bi bila posledica lahko žametna obnova totalitarnega režima, če že ne strmoglavljenje porajajoče se demokracije. Predlagatelji ocenjujejo, da tranzicija v dejansko demokracijo v Sloveniji ni uspela. V Sloveniji vladajo oligarhija namesto demokracije, korupcija namesto vladavine prava in organiziran kriminal namesto človekovih pravic. Preko dominantnih medijev pa se ponuja koncept tako imenovanega demokratičnega socializma.

V Slovenski ljudski stranki smo že davnega leta 1997, ko se je v Državnem zboru govorilo o Resoluciji parlamentarne skupščine Sveta Evrope št. 1096 o nujnosti razgradnje dediščine totalitarnih komunističnih sistemov in o zakonu o odpravi posledic komunističnega totalitarnega režima, poenostavljeno, o lustraciji, povedali, da resolucijo podpiramo in da je to bila primerna osnova, ki je jasno opozarjala na postopke v skladu s pravno državo in postopke, ki ne pomenijo maščevanja. Res, bil je primeren čas za preseganje starih miselnih vzorcev, ampak to žal ni bilo doseženo. Žal tega nismo znali narediti na dostojen, korekten, na pravi in ustavnopravni način. Odgovornost za to nosijo tiste politične strukture, ki so 17 let imele večino in vladavino, skupaj z vsemi podsistemi.

Predlagatelji navajajo še, da je okoliščin in dejstev, ki nakazujejo na to, da so se opozorila iz resolucije št. 1096 izkazala za resnična, toliko, da jih je nemogoče spregledati. S tem se strinjamo, saj imamo veliko preveč primerov, ki to jasno kažejo: Nova Ljubljanska banka, Nova Kreditna banka Maribor, pravni sistem pri Elanu, na primer, kaj se je tam dogajalo, Satex, novejši, SCT, in stotine drugih primerov. Prav zaradi tega in takšnih primerov imamo 20-milijardno zadolžitev, skupaj s podjetji celo 40-milijardno zadolžitev. Prav zaradi tega in takšnih primerov imamo preko 120 tisoč ljudi brezposelnih. Prav zaradi tega in takšnih primerov imamo ogromno število ljudi, ki živijo na robu preživetja. Nobena resolucija in noben zakon, kaj šele priporočila, ne morejo spremeniti miselnosti tistega, kar je v naših glavah, podzvesti in srcu. Kot piše tudi v resoluciji, mora proces vsebovati preobrazbo miselnosti, preobrazbo src in umov, katere osrednji cilj naj bo odprava strahu pred prevzemanjem odgovornosti in tudi odprava nespoštovanja raznolikosti, skrajnega nacionalizma, nestrpnosti, razizma in ksenofobije, ki so del dediščine starih režimov.

V Poslanski skupini Slovenske ljudske stranke zavračamo maščevalnost, ki se pojavlja ob vsakokratni menjavi oblasti. Tako se prve mesece nekateri ukvarjajo le s čistilno akcijo predhodnih dejanj. Karkoli že ni bilo sprejeto leta 1997, smo v Slovenski ljudski stranki prepričani, da bi danes vendarle morali biti marsikaj drugače. Tako pa miselnost ni spremenjena, in tudi kriza, ki nas obdaja, nas očitno še ne trezni,

kaj šele, da bi nas stregnila. To jasno nakazuje tudi vsakokratno ideološko prerekanje o simbolih nekdanje Jugoslavije, denimo ob slovenskem dnevu državnosti, kar v Slovenski ljudski stranki ostro zavračamo. Prepričani smo, da lahko na praznovanju rojstnega dneva države iskreno in srčno praznuje le tisti, ki si je rojstvo samostojne in suverene države slovenskega naroda iskreno želel in se ga tudi veselil. Sicer pa imamo v Sloveniji danes toliko aktualnih izzivov v zvezi z gospodarsko-socialnimi razmerami, kamor moramo usmeriti vso svojo energijo.

Nesmiselno se je izgubljati v ideoloških polemikah. Po mnenju Slovenske ljudske stranke je vsaka politika, ki opira svojo retoriko na delitve in hujskaštvo, neodgovorna, predvsem pa popolnoma neproduktivna. Dejstvo je, da si v Sloveniji še nikoli do danes nismo nalili čistega vina v zvezi z drugo svetovno vojno, o dogodkih med vojno in takoj po njej. Dejstvo je, da nas to duši še danes in da nas to zavira pri razvoju, usmerjenem v tukaj in zdaj ter v prihodnost. Dejstvo je tudi, da nerazčiščenost tega dela slovenske zgodovine ustvarja politične delitve tudi danes in duši slovenski razvoj. Žal, pa tako malo je treba storiti, da bi šli čez to. Vojna je vojna in vedno slaba stvar. Katastrofa za narod, ki se v njej najde. Leta 1941 so se mladi ljudje na različnih koncih Slovenije pod različnimi okupacijami, nemško, italijansko, po svojih vzgibih odločali iti v osvobodilno fronto med partizane, velikokrat povsem nevedoč za načrte komunističnega prevzema tega gibanja ali pa se preprosto niso odzvali na klice komunistov, a so bili odločni braniti svoj dom. Eni in drugi, mlajši ali starejši ljudje, ki so tako ali drugače organizirano branili svoj dom, svojo domovino, zagotovo niso šli v upor z namenom, da s svojo roko posežejo po svojem lastnem narodu bratov, očetov ali sester. Vendar ta tragika se je žal zgodila.

V Slovenski ljudski stranki obsojamo, da obdobje povojnih pobojev, ko so umrli tisoči Slovencev po ukazu komunističnih krvnikov, ni doživelo epiloga s sodno obsodbo krivic in krivcev. S tem bi naredili ločnico med partizani, ki so se borili za osvoboditev Slovenije izpod fašističnega jarma, in tistimi, ki so v imenu revolucije pobijali nedolžne. Prav je, da iz pietete ta del zgodovine dostojanstveno in brez ideoloških politiziranj razčistimo, postavimo skupen spomenik vsem žrtvam in gremo kot narod, končno osvobodjeni te travme, naprej v prihodnost – da se nam ne bo več vsako leto dogajalo, da ob praznovanju dneva državnosti tudi v drugem tisočletju ostajamo ujetniki politikov, ki v žalostnem delu slovenske zgodovine kujejo lastni politični kapital, in to v letu 2013, kar je 68 let po koncu druge svetovne vojne in 22 let po osamosvojitvi Slovenije.

Še vedno velja, kar je nekoč rekel ljubljanski nadškof dr. Alojzij Šuštar: "Slovenija ob demokratičnih spremembah leta 1990 ni imela nove generacije, ki bi lahko spremenila staro komunistično nomenklaturu." V smislu, da

se ji ni dalo možnosti. V Poslanski skupini Slovenske ljudske stranke menimo, da je čas, da slovenski jutri vodijo poštenu, srčni in umni voditelji, zazrti v prihodnost in ne v maščevalnost, kot je zapisano tudi v resoluciji št. 1096. Čas je, da zadeve za nazaj nemudoma dostojanstveno razčistimo, popravimo potvorjeno zgodovino v slovenskih učbenikih in takoj združimo politično energijo v to, da rešimo slovensko suverenost in ekonomsko-finančni položaj. Današnja mlado generacijo zanima, kako bo sedanja oblast in parlamentarna politika Slovenijo popeljala iz krize ter omogočila mladim perspektivo in zaposlitev. To od nas politikov mladi upravičeno terjajo in zahtevajo. To smo dolžni storiti. Za Slovenijo je preveč izzivov v sedanosti, da bi se izgubljali v preteklosti.

Zato v Poslanski skupini Slovenske ljudske stranke pozivamo vso slovensko politiko k odgovornemu soočenju z zgodovino ter k bolj odgovornemu ukrepanju za prihodnost. Kolegice in kolegi, poslanke in poslanci, to je naša naloga, zato smo dobili mandat. V Slovenski ljudski stranki bomo naredili vse v tej smeri.

PREDSEDNIK JANKO VEBER: Hvala.

Gospod Franc Jurša bo predstavil stališče Poslanske skupine Demokratične stranke upokojencev Slovenije.

FRANC JURŠA (PS DeSUS): Hvala lepa za besedo, gospod predsednik. Lep pozdrav, gospod minister, kolegice in kolegi!

Václav Havel, zadnji predsednik Češkoslovaške in prvi predsednik Češke, je večkrat izpostavil, da politične stranke obravnavajo državo kot svojo služkinjo. Strankarski funkcionarji pogosto zlorabljajo državo z uporabo državnih sredstev za ustvarjanje lastnih promocijskih priložnosti. Ne morem se otresti občutka in bojazni, da se podobno dogaja tudi danes v Državnem zboru, in se sprašujem, kako razprava o stanju demokracije v Sloveniji v povezavi z izhodišči Resolucije Sveta Evrope št. 1096 pripomore k reševanju trenutne gospodarske situacije v državi. Kako bomo z odpiranjem ideoloških tem pripomogli k zmanjšanju vsesplošnega pesimizma in razočaranja med državljani, popravili zaupanje v politiko in vero v boljši jutri? Politika se vedno znova čudi nad apatičnostjo državljanov in jo pripisuje predvsem posledicam gospodarske krize. Ob tem se ne zaveda, da je prav politika tista, ki v državljanih vzbuja odpor in razočaranje nad lastno državo. V časih, ko je stopnja brezposelnosti med mladimi najvišja v zgodovini Slovenije in ko slaba polovica upokojencev živi pod pragom revščine, politiki obujajo teme iz polpretekle zgodovine in prvega desetletja po osamosvojitvi.

V Poslanski skupini Demokratične stranke upokojencev Slovenije se s takim načinom dela nikakor ne moremo strinjati. Ostro nasprotujemo spodbujanju polarizacije v slovenskem političnem prostoru, odpiranju

ideoloških tem. Za tem stališčem smo trdno stali v sestavi prejšnje koalicije in za tem trdno stojimo še danes. Spoštovani zbrani, sprašujem vas, ali ste prepričani, da bomo z današnjo razpravo pripomogli Sloveniji na poti napredovanja iz krize. Bomo z očitanjem in blatenjem drug drugega dokazali državljanom, da se po najboljših močeh trudimo najti rešitve, ki bodo vsem generacijam omogočale varno prihodnost? Ne, ravno nasprotno. S takim početjem Slovenijo potiskamo še globlje v brezno. Ljudje se bodo v svojih stiskah počutili še bolj osamljene in ob politiki, ki se ukvarja zgolj sama s seboj, se jim bo položaj naše države zdel še bolj brezupen.

Podpisniki zahteve za sklic izredne seje so zapisali, da imamo na izbiro le dve poti. Prva naj bi bila ta, da se z ohranitvijo stanja sprijaznimo, druga pa naj bi bila znanje, da tranzicija v dejansko demokracijo ni uspela in da smo pred enakimi problemi kot pred 23 leti, ter da poskrbimo za dokončno razgradnjo dediščine totalitarnega režima v skladu z Resolucijo Sveta Evrope št. 1096. V Poslanski skupini Demokratične stranke upokojencev Slovenije se s tem ne strinjamo. Menimo, da imata Slovenija in njena politika na voljo še tretjo pot, katere temelj bo reševanje trenutne gospodarske situacije. Sposobni smo premostiti medsebojne razlike in v sodelovanju iskati konstruktivne in učinkovite rešitve za zagon slovenskega gospodarstva. Sposobni smo zagotoviti varno prihodnost vseh generacij brez nenehnega merjenja moči na političnem parketu, večnih obtoževanj ter podtikanj.

S takšnimi in podobnimi razpravami, kot je ta danes, smo izgubili že veliko dragocenega časa. Tudi danes ga izgubljam, medtem pa se naše zdravstvo sesuva. Mladi ostajajo brezposelni, starejši ostajajo brez nege, ki jo nujno potrebujejo. V tem trenutku je v Sloveniji 120 tisoč brezposelnih, med njimi ogromno mladih. Skoraj 280 tisoč upokojencev prejema pokojnino, nižjo od 500 evrov – živijo na pragu revščine. Več kot 33 tisoč upokojencev z najnižjimi pokojninami je ostalo ali se odpovedalo varstvenemu dodatku, ki jim je zagotavljal vse skromno preživetje iz meseca v mesec. V prejšnjem letu se je brezposelnost mladih povečala za 30 %. So to številke, ki so dovolj zgovorne, da prenehamo z razpravami, ki so v tem trenutku skrajno neprimerne, in zavijamo rokave ter opravimo težaško delo? V Poslanski skupini Demokratične stranke upokojencev se zavedamo položaja, v katerem smo, predvsem pa stiske, ki jo čutijo najšibkejša skupine prebivalstva, zato ne pristajamo na tako početje. Nasprotno, aktivno se zavzemamo za zaščito najšibkejših, zaradi česar se nikoli nismo mogli strinjati z zniževanjem pokojnin, zaradi česar smo se po najboljših močeh trudili, da se sredstva Koda namenijo za upokojence, kar nam je tudi uspelo.

Spoštovani, slovensko prebivalstvo je dejanske probleme naše države ozavestilo že

pred časom, na kar ves čas opozarjajo s protesti in javnimi shodi. Le kdaj se jih bo zavedala tudi politika – naj bo ta leva, desna ali pa sredinska, kateri pripadamo mi – in jih pričela učinkovito reševati? Hvala lepa.

PREDSEDNIK JANKO VEBER: Hvala tudi vam.

Gospa Ljudmila Novak bo predstavila stališče Poslanske skupine Nove Slovenije.

LJUDMILA NOVAK (PS NSi): Spoštovani gospod predsednik, kolegice in kolegi, gospod minister, lepo pozdravljeni!

Predlagatelj za sklic izredne seje Državnega zbora je pripravil priporočila v zvezi s stanjem demokracije v Sloveniji v povezavi z izhodišči Resolucije Sveta Evrope št. 1096, ki jih pristojno matično delovno telo žal ni sprejelo. Glede na to, da je od sprejetja resolucije minilo že 17 let, si je dobro v spomin priklicati njeno vsebino. Parlamentarna skupščina Sveta Evrope je leta 1996 sprejela resolucijo o ukrepih za odpravo dediščine nekdanjih totalitarnih komunističnih režimov. Resolucija ugotavlja, da je dediščina nekdanjih totalitarnih komunističnih sistemov vprašanje, ki ga ni lahko obravnavati. Na eni strani ta dediščina obsega institucionalno raven, kjer je treba vzpostaviti takšno strukturo državnih organov, ki bo zagotavljala uresničevanje enega temeljnih načel demokratične družbe – vladavine prava ter spoštovanja človekovih pravic in različnosti.

Po drugi strani pa je treba na tej podlagi odpraviti in premagati način razmišljanja oziroma doseči preobrazbo src in mišljenj, kot se je takrat izrazil eden izmed pripraviljavcev, češki ustavni sodnik dr. Cepl. Glede na razmere, v katerih se nahajamo, je slednje precej težko uresničljivo. Resolucija v primeru neuspelega prehodnega procesa opozarja na nevarnost pojava oligarhije namesto demokracije, korupcije namesto vladavine prava in organiziranega kriminala namesto človekovih pravic. V najslabšem primeru bi bila posledica lahko žametna obnovitev totalitarnega režima, če ne celo strmoglavljenje porajajoče se demokracije. Ključ do mirnega sožitja in uspešnega prehodnega procesa je v doseganju občutljivega ravnesja pri zagotavljanju pravičnosti brez iskanja maščevanja.

Demokratična država, ki temelji na vladavini prava, mora pri odpravljanju dediščine nekdanjih totalitarnih komunističnih sistemov uporabiti proceduralna sredstva. Drugih sredstev ne sme uporabljati. Taka država bi se morala tudi učinkovito ubraniti pred ponovno oživitvijo totalitarne komunistične grožnje, saj ima na voljo sredstva, ki niso v nasprotju s človekovimi pravicami in vladavino prava. Še kako aktualna je za današnji čas 8. točka omenjene resolucije. Kot posledica se v nekaterih nekdanjih totalitarnih komunističnih družbah začelni konsenz za spremembe krha. Stari sistem postaja zopet alternativa, s katerim morajo tekmovali ideali demokracije. To ne more biti

prav, še posebej, če upoštevamo zločine, ki so bili storjeni v nekdanjih režimih. Poudariti je treba, da totalitarni komunistični sistem ne more biti alternativa. To piše v resoluciji.

Za doseg te ciljev je resolucija oblikovala več priporočil, kako bi države članice dediščino nekdanjih totalitarnih komunističnih režimov odpravile. Pripravljalci teh priporočil so se očitno zavedali, da ciljev ni moč doseči čez noč, ampak da to pomeni proces. Iz resolucije izhaja, da so najboljše jamstvo za odpravo nekdanjih totalitarnih komunističnih sistemov temeljite politične, pravne in gospodarske reforme, ki vodijo k oblikovanju pristnega demokratičnega duha in politične kulture. Ta resolucija je dokaz, da v Evropi povsem drugače dojemajo posledice komunizma, kot jih dojemajo številni v Sloveniji. Evropa prišteva totalitarizem v vrsto enega izmed treh evropskih totalitarizmov, medtem ko so v Sloveniji izredno intenzivna prizadevanja po minimiziranju komunističnih zločinov in povojnega kršenja človekovih pravic. To je bilo potrjeno tudi z Resolucijo Sveta Evrope št. 1481, ki je bila sprejeta 10 let po resoluciji št. 1096, saj z njenim 10-letnim uresničevanjem niso bili zadovoljni, zaradi česar se je izkazala potreba po sprejetju še ene, kjer je bila potrebna dodatna obsodba zločinov komunističnih držav in režimov.

Naj spomnim, da je Evropski parlament 2. aprila 2009 sprejel Resolucijo Evropskega parlamenta o evropski zavesti in totalitarizmu. V tistem času sem bila prisotna kot evropska poslanka iz Slovenije, ko smo v Evropskem parlamentu sprejemali to resolucijo, za katero so glasovali vsi takratni poslanci Evropskega parlamenta iz Slovenije, v posmeh tej resoluciji pa smo prav v tistem času v Sloveniji znova poimenovali ulico po Titu, čeprav je bilo to le nekaj mesecev po tem, ko je prišlo do hudih odkritij v Hudi jami. Če ne razumemo svoje preteklosti, tvegamo, da bi napake ponovili tudi v prihodnosti. V zadnjih letih smo bili priča grozljivemu razkritju grobišča žrtv povojnih pobojev v Hudi jami. Omenjeni dogodki ponovno v ospredje postavljajo tragiko naše polpretekle zgodovine. Takšni dogodki so hkrati tudi priložnost naše generacije, da resnici pogledamo v oči in se enkrat za vselej razbremenimo bremena dogodkov med in po drugi svetovni vojni.

Glede grozljivega razkritja v Hudi jami smo v Novi Sloveniji pretreseni, kako neprizadeto pomemben del slovenske politične in civilne strukture ostaja nem in neprizadet, pri čemer so zgodovinska dejstva, kdo je izvajal grozovite povojne izvensodne poboje, jasna. Žalostno je, kako še danes nekateri z velikim strahom govorijo o teh zločinih, medtem ko tisti, ki so aktivno sodelovali ali vsaj moralno podpirali tovrstno početje, še danes uživajo velike privilegije in visoke pokojnine. Nepriznavanje krivde, polstoletne laži, ki še zdaj niso do konca pojasnjene in odstranjene, javno obsojanje in zmerjanje žrtv z izdajalci ter njihova

drugorazrednost povzročajo vedno nove rane in povečujejo razdeljenost namesto pomirjenja. Če več deset tisočim žrtvam in njihovim svojcem prištejemo še več deset tisoč neprostovoljno izseljenih Slovencev, potem lahko ugotovimo, da je medvojna in povojna komunistična revolucija v Sloveniji prizadela velik del slovenskega naroda, ki niti v času demokracije ni dobil niti moralnega zadoščenja za vse storjene krivice niti povrnjene materialne škode.

Kdor si upa ali drzne tem žrtvam javno izraziti moralno podporo, je zlahka označen za izdajalca, klerikalca, podpornika fašizma in nacizma, da ne govorim o sovražnem govoru, ki pogosto celo izraža obžalovanje, da ni bilo pobitih še več. Žalostno. Če so naša prizadevanja za doseg narodne sprave iskrena, potem je najprej treba prenehati z ideološkim hujškalstvom in stalnimi obtožbami po spreminjanju zgodovine. Zgodovine ni mogoče spreminjati, dejstva so jasna. Jasno je, kdo so bili v Sloveniji po drugi svetovni vojni zmagovalci in kdo poraženci. To ne sme biti opravičilo, da bi katerikoli del slovenske zgodovine zaradi teh tragičnih dejstev zamolčali ali ne zapisali novih dejstev, ki so bila ves čas prikrita, zamolčana ali prirejena po meri zmagovalcev. Vsak korak k resnici, pravičnosti, svobodi ter k spoštovanju človeškega življenja in dostojanstva utrjuje podlago, ki posameznim narodom in celotni civilizaciji omogoča preživetje.

Naj k temu pripomorejo tudi ukrepi, ki jih za odpravo posledic totalitarnih režimov vsebujejo resolucije Sveta Evrope in Evropskega parlamenta. Slovenija svoje naloge do svojega naroda in do mednarodne skupnosti, kot to pričakujeta resoluciji, po mnenju Nove Slovenije še ni opravila. Tudi zaradi tega se vedno znova odpirajo iste rane in ista razdeljenost, ki nas ovira na poti razvoja in prave demokracije. Naj zaključim s 16. točko Resolucije Evropskega parlamenta o evropski zavesti in totalitarizmu. Evropski parlament je prepričan, da je končni cilj razkrivanja in ocene zločinov, ki so jih zagrešili totalitarni komunistični režimi, sprava, ki jo je mogoče doseči s priznanjem odgovornosti, prošnjo za odpuščanje in spodbujanjem moralne preнове.

PREDSEDNIK JANKO VEBER: Hvala.

Gospod Jani Möderndorfer bo predstavil stališče Poslanske skupine Pozitivna Slovenija.

JANI MÖDERNDORFER (PS PS): Predlagano besedilo priporočil se opira na predpostavko, da nova država ni niti pravno, niti politično, niti simbolno prekinila s prejšnjim režimom, nespoštovanjem človekovih političnih pravic in samoupravnim in socialističnim ekonomskim sistemom. Zdaj naj bi bil čas za lustracijo, za odstranitev političnih sil, ki nasprotujejo polni pravni politični demokraciji. Demokracija se lahko po priporočilih SDS vzpostavi le tako, da se za določen čas izključi iz javnega življenja

vodilni in drugi pripadniki tako imenovane stare nomenklature. Predlagatelji se pri tem formalno sklicujejo na resolucijo št. 1096 parlamentarne skupščine Sveta Evrope o ukrepih za odpravo dediščine nekdanjih totalitarnih komunističnih sistemov. Zahteva za sklic izredne seje predstavlja del obširnega scenarija SDS za rehabilitacijo na prvi stopnji obsojenega predsednika stranke za korupcijo in očitne sedanje vladajoče koalicije v mednarodni javnosti ter prikaz Slovenije kot tranzicijske države, ki oživlja socializem, jugonostalgijsko ter goji protievropska čustva. Že znano dejstvo je, da ko stranka SDS deluje v opoziciji, uporablja stare inštrumente, na katere je navajena in se sklicuje na polpreteklo zgodovino, na krivice in na vse tiste stvari, ki so jih v Evropi že zdavnaj zaključili. Tudi lustracijo.

Pri tem velja omeniti, da se je Slovenija kot država za uvedbo lustracije odločila v preteklosti samo glede pogojev za sodniško funkcijo in je ni uvedla glede voljenih funkcij pri nobenih dosedanjih spremembah volilne zakonodaje, ki morajo biti ustavno skladne. Poleg tega je primerno ponovno navesti, da bi katerikoli ukrepi, ki bi bili sprejeti v 90. letih 20. stoletja načeloma morali biti začasne narave. Po priporočilih smernic resolucije naj bi se izvajali le do konca leta 1999 in je zato v letu 2013 nelogično in zgrešeno razpravljati o njihovi uvedbi. Večina jih je bila upoštevanih oziroma uveljavljenih in so že v izvajanju oziroma glede na začasnost resolucije ne morejo biti več uresničene oziroma ne upoštevajo statusa Republike Slovenije kot ustavne demokracije. V resoluciji predlagani ukrepi na področju demilitarizacije in decentralizacije in podobno so nedvomno ukrepi, ki jih je Republika Slovenija izvedla že pred samim sprejetjem resolucije leta 1996.

Na primer v zvezi s področjem demilitarizacije. Demilitarizacija je bila izvedena že z zakonodajnimi spremembami v času osamosvojitve leta 1991 – Zakon o vojaški dolžnosti, Zakon o obrambi in zaščiti, spremembe Zakona o notranjih zadevah –, in leta 1994, Zakon o obrambi. Na področju decentralizacije je bila centralna reforma izvedena že leta 1993 – Zakon o lokalni samoupravi. Še bi lahko našteval. V resnici gre za obračun s tistim, s čemer stranka SDS in predvsem njen predsednik nista zadovoljna. Vsebina sklica seje nima nikakršne zveze s problemi, s katerimi se trenutno ukvarja Slovenija. Pri tem velja opozoriti tudi na dvoličnost SDS. Ko je sedanjí predsednik stranke SDS Janez Janša prvič opravljal funkcijo predsednika vlade v mandatu 2004–2008, je izjavil, da razprave o preteklosti Sloveniji pobirajo energijo in je obžaloval, da v Sloveniji v 21. stoletju še vedno potekajo razprave o kolaboraciji iz časa druge svetovne vojne. Citiram: "To Sloveniji pobira energijo, ki jo potrebuje, da se učinkovito sooči z izzivi prihodnosti. Tisti, ki takšne razprave pogrevajo,

delajo škodo slovenski prihodnosti." Če danes razmislimo o izrečenih besedah, vidimo, da Janez Janša danes počne prav to, kar je sam nekoč kritiziral kot nekdanji predsednik vlade.

Opozoriti velja tudi, da je SDS v tem mandatu tudi sama zgrešila kar nekaj vrste minilustracije z določbami iz 143. člena Zakona za uravnoteženje javnih financ, ko so se znižale pokojnine približno 26 tisoč upokojencem – so jim bile izplačane pokojnine delno – ki jim jih celo zagotavlja proračun. Med njimi so bili interniranci, španski borci in borci NOB ter tisti, ki so bili vključeni v obvezno pokojninsko zavarovanje, ker so delali v drugih republikah nekdanje SFRJ. Slednji so bili kasneje z novelo zakona izvzeti. ZUJF je nedopustno, krivično in diskriminatorno na ideološki osnovi posegel v ljudem že dodeljene pravice do pokojnine. Ustavno sodišče je ta protipravni poseg Janševe vlade nedvoumno odpravilo. Takšne ukrepe bi sedaj radi naredili v gospodarstvu, sodstvu in še kje drugje. Tukaj lahko omenimo tudi nesoglasja glede simbolike rdeče zvezde v zvezi z udeležbo na slavnostnih obeležjih, ko so se poslanci in politični funkcionarji SDS odločili dan državnosti proslaviti na slovesnosti v Celju zaradi nasprotovanja povabilu praporščakov, ki nosijo rdečo zvezdo – pa čeprav je predsednik stranke SDS Janez Janša kot bivši predsednik vlade na proslavah že nastopal pod samimi praporji z rdečimi zvezdami.

Naj omenimo še memorandum Slovenija – spet sami montirani procesi, blatenje Slovenije in sedanje vladajoče koalicije s strani poslancev SDS v mednarodnih organizacijah in njihovih telesih, katerih članica je Republika Slovenija, in še bi lahko naštevali. Antikomunizem je eno od ideoloških načel, na katerih sloni politična orientacija in program SDS. Slednje lahko zasledimo pri večini desnih in desnosredinskih strank, kamor se danes uvršča SDS, ne velja pa pozabiti, da je bila SDS prva stranka s socialdemokratsko orientacijo v vzhodni Evropi oziroma bivših komunističnih oziroma socialističnih državah. Pri tem velja omeniti, da je bila dekomunizacija pri večini teh strank ključna orientacija za delovanje v obdobju 1990–2000, ko smo bili priča sprejemanju tako imenovane lustracijske zakonodaje, namenjene obračunu z bivšimi režimskimi oblastniki in sodelavci varnostnih in obveščevalnih organov.

Po končani tranziciji in vstopu večine le-teh v EU so te stranke na podlagi političnih, kulturnih, socialnih in gospodarskih sprememb preoblikovale politično identiteto in orientacijo oziroma postale moderne in postmoderne stranke. Nekaj odklonov sicer obstaja, na primer Madžarska, a se kaže, da je SDS ena redkih desnosredinskih strank iz bivših postkomunističnih oziroma postsocialističnih držav, ki še vedno tako trdovratno vztraja oziroma temelji na tej identiteti. SDS se v postmodernem evropskem prostoru vedno bolj kaže kot regresivna in reakcionarna stranka. Še bolj absurdno se slednje kaže v tem, da je kar

nekaj slednjih in tudi bivših vodilnih političnih funkcionarjev te stranke bivših članov komunistične partije. SDS vseskozi zavestno spodbuja tako imenovani kulturni boj, ki v praksi pomeni razpihovanje delitev iz časa revolucije in državljanske vojne med drugo svetovno vojno ter poveljnega režima, kar povzroča retrogradne in politične procese tako na levi kot na desnici. Pri tem velja opozoriti, da SDS to tematiko vedno uvršča na politično agendo – pozor – v času volitev, v času, ko je v opoziciji ali pa ko se njen predsednik znajde v težavah.

Evropa 20. stoletja je bila žal polna totalitarizmov. V Pozitivni Sloveniji obsojamo vse vrste totalitarizmov. Nismo dediči nikogar in nobenega od teh. Nobenega nam tudi ni treba braniti ali revitalizirati – za razliko od mnogih drugih, ki v razpravah o totalitarizmu najdejo mnogokrat kritično besedo in obsojanje, na primer, le do komunizma, o nacizmu in fašizmu ter predvsem o sodobnih pojavih totalitarnega ravnanja pa molčijo ali pa celo pogledajo stran. Spomnimo se razprave Franceta Cukjatiča leta 2002, ko je v Državnem zboru Republike Slovenije ob obravnavi Zakona o vojnih grobiščih prebiral domobransko prisego, za katero vemo, komu je bila takrat namenjena – Hitlerju. Totalitarizmi so obsojanja vredni, še posebej pa žrtve teh totalitarizmov, pri čemer so vse žrtve enake. Razlike so, ali to hočemo ali nočemo priznati, pri totalitarnih zgodovinskih dejstvih, v vzvodih, ki so jih omogočale, o krivdi, ki jo nekateri imajo in čutijo v zvezi s tem.

Za prehod v demokratični večstrankarski politični sistem parlamentarne demokracije, tržne ekonomije, pravne in socialne države nosi vso odgovornost vsaka država sama. Vsaka država je imela svojo preteklost in ima svoje probleme. Kljub temu so predpostavke in izhodišča, s katerimi SDS utemeljuje priporočila, v nasprotju z zgodovinskimi in pravnimi dejstvi ter dejanskimi razmerami v Sloveniji. Republika Slovenija je dokončno postala država ustavne demokracije 23. decembra 1991, ko je razglasila Ustavo Republike Slovenije. S 14. majem 1993 je postala država članica Sveta Evrope, s 1. majem 2004 pa je vstopila v Evropsko unijo in Nato, v vseh teh primerih kot priznana država ustavne demokracije. V Pozitivni Sloveniji opozarjamo, da je Slovenija civilizirana, demokratična država, ki temelji na vladavini prava in človekovih pravic, ki uvaža moderne politične, pravne in gospodarske reforme. Slovenija je demokratična republika, piše v 1. členu Ustave, ter pravna in socialna država, piše v 2. členu Ustave, in v Sloveniji ima oblast ljudstvo, sledi v 3. členu Ustave. Slovenija je demokratična pravna država, v kateri je uveljavljen večstrankarski parlamentarni sistem in v kateri so zagotovljene človekove pravice in svoboščine.

Tranzicija, o kateri želi govoriti SDS, je končana. Osnovni projekti tranzicije – uvedba svobodnega trga, parlamentarne demokracije, civilnodružbenih svoboščin in pravne države –

se vsi tako ali drugače nanašajo na boj proti totalitarnim režimom. Svobodni trg nadomešča državni diktat v ekonomiji, parlamentarna demokracija pa nadomešča vladavino prava. Civilna družba nadomešča ideologijo komunizma, pravna država pa totalitarno državo. Za Slovenijo je mogoče ugotoviti, da je veliko storila za popravilo krivic, ki so bile storjene na politični, pravni in materialni ravni. Ne dovolj, ker se krivice nikoli ne da v celoti popraviti, ampak veliko. Prav to je treba poudariti, da ne bi razvrednotili prizadevanj, ki jih je Slovenija v zadnjih 20 letih udeležila.

Naj jih naštejemo nekaj. Slovenija je z denacionalizacijo popravila krivice, ki jih je država storila lastnikom zasebnega premoženja s prenosom njihovega imetja v državno oziroma družbeno last. Do leta 2012 je bilo odločeno o vrnitvi premoženja kmetijskih zemljišč in gozdov, stanovanj, poslovnih prostorov v skupnem znesku nekaj več kot 2,5 milijarde evrov. Z Zakonom o popravilu krivic se je uredil status urejanja bivšega političnega zapornika, status žrtve povojnega protipravnega odvzema življenja in status svojca žrtve povojnega protipravnega odvzema življenja, ki jim je bila priznana pravica do odškodnine ter pravice iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja. Za popravilo navedenih krivic bo država namenila vsaj še okoli 150 milijonov evrov. Slovenija je uredila vojna in povojna prikrita grobišča, nekatera pa še mora. Zadnja novela zakona iz prejšnjega mandata simbolno prosi mrtve odpuščanja in prizna, da so se dogajali zločini in krivice.

Te spremembe imajo veliko simbolno sporočilo. Tako se med drugim predvideva spomenik vsem žrtvam, na skupni spomenik v Ljubljani pa bi zapisali Župančičev verz: "Domovina je ena, nam vsem dodeljena in eno življenje in ena smrt". Še bi lahko našteval. Pozitivna Slovenija izraža spoštovanje do vseh žrtev totalitarnih režimov in hkrati poudarja, da je v svojem delovanju po letu 1990 Republika Slovenija storila že veliko za to, da se popravijo krivice, ki so bile državljanom in državljanom Slovenije storjene v obdobju od leta 1945 do leta 1990, in sicer posebej s sprejetjem omenjenih predpisov, ki so omogočili popravilo krivic političnim zapornikom, obsodbo povojnih pobojev, odkrivanje in ureditev prikritih grobišč protipravno pobitih oseb, vračanje po vojni krivično odvzetega premoženja in mnogimi drugimi dejanji.

Pri tem poudarja, da je to lažje storila zato, ker je bil njen prehod v demokratični politični sistem parlamentarne demokracije uveljavljen z večinsko voljo državljanov in državljanov na plebiscitu, in to brez nasilnih sprememb. Prihodnost Slovenije je odvisna od premagovanja ideoloških vzorcev. Vprašanje totalitarizma in kršenja človekovih pravic je treba razrešiti na simbolni ravni. Obsoditi je treba kršenje človekovih pravic ne glede na to, v imenu katerega režima, ideologije ali višjega cilja

je bilo zagrešeno. SDS zahteva še eno od klasičnih parlamentarnih razprav, od katerih ljudje nimajo niti enega delovnega mesta več, država pa nima nič manjšega primanjkljaja. V Pozitivni Sloveniji se sprašujemo, k čemu ta izsiljena seja lahko prispeva. Po našem mnenju lahko prispeva le k temu, da se bo naprej ohranjal nestrpen in celo sovražen govor, ki smo mu bili priča na seji Odbora za pravosodje, da se bo sejala med ljudi razdvojenost in da se bomo preštevali na naše in vaše.

Ni se moč nadejati, da bi na tej seji enkrat za vselej zaprli to vprašanje, čeprav bi bili najbolj srečni, če bi to bilo mogoče. Teh poskusov je bilo v teh 20 letih veliko, in vedno tisti, ki s prstom kažejo na druge, da so krivi, da do narodne sprave ni prišlo, to vprašanje odpirajo znova in znova in kar naprej od tu do večnosti. Gre za politični poskus SDS, kako ponovno speljati pozornost stran od osrednjih problemov in aktualnega dogajanja in obuditi kulturni boj. Kot odgovorni politiki se želimo izogibati podpihovanju razdora med Slovenci in brezplodnim konfliktom, od katerih državljani nimajo prav nič. Ta poskus SDS, sem prepričan, ne bo uspel. V Pozitivni Sloveniji bomo še naprej vztrajali na demokratičnih pridobitvah te države, ki smo jih soustvarjali, svojo energijo pa želimo raje posvetiti ustvarjanju kot pa preganjanju duhov iz preteklosti.

Zato današnjo razpravo, ki naj bi trajala 8 ur in ki se bo zaključila, kot vedno, brez epiloga – Državni zbor po končani razpravi ne bo odločal o ničemer –, ocenjujemo kot brezplodno, nepotrebno in kot zapravljanje davkoplačevalskega denarja. Še posebej, če se zavedamo, da smo razpravo o delu predlaganih priporočil, ki so usmerjena na področje neodvisnega sodstva in samostojnega pravosodja, opravili že na izvedeni 38. izredni seji Državnega zbora glede stanja v pravosodju z dne 7. junija 2013, pred približno enim mesecem. Skrajni čas je, da se Slovenija v celoti usmeri v prihodnost. Zgodovine se z nikakršnimi priporočili ne da spremeniti. Raje se ozrimo v prihodnost. Združiti velja vse sile, kar jih premoremo, da bi lahko odgovarjali na izzive pričujoče krize za nadaljevanje političnih, pravnih in gospodarskih reform. V Pozitivni Sloveniji smo tega sposobni. Ste vi?

PREDSEDNIK JANKO VEBER: Hvala.

Mag. Branko Grims bo predstavil stališče Poslanske skupine Slovenske demokratske stranke.

MAG. BRANKO GRIMS (PS SDS): Vsem prav lep pozdrav tudi v imenu Poslanske skupine Slovenske demokratske stranke!

Nespoštovanje evropskih vrednot je temeljni razvojni problem Slovenije, in nespoštovanje evropskih vrednot je odraz dejstva, da tranzicija v Sloveniji ni uspela. Slovenija je danes postala enakopravni del Evropske unije na osnovi referendumske

odločitve, ki nas zavezuje tudi in še posebej, ko gre za dosledno spoštovanje evropskih vrednot. Evropske vrednote je demokratična, moderna, združena Evropa opredelila v več svojih aktih. Med njimi sta zagotovo najpomembnejša Resolucija Sveta Evrope št. 1096 in resolucija o evropski zavesti, ki jo je sprejel Evropski parlament. Obe poudarjata pomen človekovih pravic, ekonomske in politične svobode ter konkurence, in zahtevata, da se odkrito spregovori o preteklosti, da se ohrani zgodovinski spomin, da se preteklost ne bi ponavljala. Dosledno spoštovanje obeh bi pomenilo, da je v Sloveniji tranzicija končana, vendar očitno ob nespoštovanju evropskih vrednot lahko spoznamo le, da tranzicija v Sloveniji ni uspela.

Namesto zdrave konkurence se je v Sloveniji razvil tovariški kapitalizem, v katerem en klic v banko pod krinko nacionalnega interesa lahko drugemu omogoči dostop do desetih milijonov evrov. Uspešen mlad podjetnik z najboljšim produktom na svetu bo pa v isto banko dneve nosil razna potrdila in listine, da bi morda dobil posojilo za 10 tisoč evrov, če ga bo sploh dobil. Banke se zaradi tovrstnih političnih izgub za napačne investicije, za zgrešene investicije vedno znova dokapitalizira z denarjem ljudi, z denarjem davkoplačevalcev, ki vse plačamo skladno s tistim balkanskim rekom Sve će to narod pozlatiti. Namesto zdrave konkurence smo skozi leta po osamosvojitvi žal vse bolj postajali država monopolov zaradi prevladujoče predolge oblasti ene same politične strani. Ta monopol ni omejen samo na področje gospodarstva. S problemom monopolov, premalo zdrave konkurence, tiste, ki edina na dolgi rok na kateremkoli področju družbenega življenja ohranja in spodbuja razvoj, se srečujemo povsod, v šolstvu, zdravstvu, v medijih. Medijski kartel osrednjih medijev danes obvladuje praktično vse. Njegov najslabši odraz, ko ste nekateri že govorili o blatenju Slovenije v tujini, je bilo blatenje 571, v trenutku, ko je Slovenija doživela najsvetlejši trenutek v svoji zgodovini in prevzela vodenje celotne Evropske unije. Takrat je šlo ven iz tega medijskega kartela sporočilo, da če bo Slovenija vodila Evropsko unijo, lahko to ogrozi demokracijo v Evropski uniji. Sramota za tiste, ki ste to počeli, in za tiste, ki še danes to zagovarjajo.

Sedanja vlada pravi, da je zavezana evropskim vrednotam zato, ker začenja uresničevati, sprejemati posamezne ukrepe, ki jih je pripravila že prejšnja vlada pod vodstvom Janeza Janše in SDS, vendar jih sprejema z očitno neiskrenostjo, ko gre za evropske vrednote, brez ustreznega strokovnega znanja, prepočasi in prepozno. Zato ni tistega pozitivnega učinka, ki bi lahko bil. Primer je vnos fiskalnega pravila v ustavo. Spomnite se zgodovinskih besed sekretarja OECD Gurrie na Bledu, ko je ob prikimavanju sedanje predsednice Vlade dejal naslednje: "Če bi bila takratna opozicija, sedanja oblast, kaj vredna, bi

podprla takojšen vnos fiskalnega pravila v ustavo, ker bi to pomenilo izboljšanje bonitetne ocene za Slovenijo, in bi imelo takojšen pozitiven učinek na gospodarstvo in na blaginjo ljudi. Čez eno leto boste v to prisiljeni, ampak takrat tega pozitivnega učinka ne bo več."

Točno to se je zgodilo, gospe in gospodje. Gospa Bratušek je šla na pogovor z gospo Merkel, prišla nazaj, in iznenada vnos pravila v ustavo ni bil več noben problem, ampak pozitivnega učinka pa ni. Ključnim akterjem v Evropi je kristalno jasno, kako je z iskrenim spoštovanjem evropskih vrednot. Ker so diplomati, tega ne izražajo javno, se pa to več kot jasno vidi iz reakcij finančnih trgov. En zelo lep in vsakomur razumljiv primer je zahtevana donosnost 10-letnih slovenskih obveznic. To so tiste obresti, ki jih iz svojega žepa plačamo davkoplačevalci, in ker gre za 10-letne, jih bodo še dolgo vrsto let plačevali tudi naši otroci. Kaj lahko tukaj vidimo? Ko je bila na oblasti še vlada Janeza Janše, za katero je cela Evropa iskreno verjela, da je predana evropskim vrednotam, je bila zahtevana donosnost okoli 5 do 4,5 %. To je vladi Janeza Janše uspelo znižati samo v letu dni, kar je Frankfurter Allgemeine Zeitung ocenil kot čudež, kot izjemen dosežek, ki mu ni para v Evropi.

Potem pa je bila postavljena nova vlada. Kaj se je zgodilo? V hipu so tiste obresti, ki jih plačujemo davkoplačevalci iz svojega žepa, poletele v nebo, ker jih finančni trgi ne sprejemajo in jim ne zaupajo, ker vedo, da niso iskreno predani evropskim vrednotam. Potem je šla predsednica Vlade pojasnjevati svoje načrte v Bruselj. Dodaten skok je bil rezultat naslednji dan, ko je prišla nazaj. S tem so zelo jasno povedali, kaj si mislijo o sedanjih oblasti. Stvar se še kar nadaljuje. Spomnil bi, da so v Frankfurter Allgemeine Zeitungu takrat, ko se je v Sloveniji začela ta umazana igra zamenjave oblasti, napisali, da bo morebiten padec vlade Janeza Janše pripeljal Slovenijo na rob bankrota. 7 % se šteje za bankrot države po mednarodno priznanih merilih, in mi smo na robu tega. Pa naj še kdo reče, da so se takrat v Frankfurter Allgemeine Zeitungu, ki je eden najuglednejših časopisov na svetu, čeprav ga pri nas velikokrat poskušajo odpraviti z levo roko, kakorkoli zmotili v svojih napovedih.

Gospe in gospodje, še to je treba poudariti, kajti ljudje ne razumejo, da govorimo o denarju. Murphyjev zakon pravi: karkoli vam politiki govorijo, vedno vam govorijo o denarju. Vsak procent te zahtevane donosnosti pomeni, preračunano, v časovnem obdobju približno 300 milijonov evrov. Sedaj se zahtevana donosnost tistih obresti, ki jih bomo plačevali vsi davkoplačevalci in tudi naši otroci, giblje v povprečju 2,5 % nad nivojem iz časa vlade Janeza Janše. Veste, koliko je to denarja? To je tri četrtilijarde evrov. Tri četrtilijarde evrov je v hlastanju po oblasti sedanja koalicija vrgla skozi okno s tisto igro, ki se danes že začenja malo pozabljati, kako se je začela, ko se je

sprožil plaz enega za drugim. Tri četrtil milijarde evrov, gospe in gospodje, pomeni nekaj sto evrov iz žepa vsakogar, vsakega otroka. V družini se to seštevja – nekaj sto evrov oče, nekaj sto evrov mama. Nekdo vam jemlje iz žepa, pa se ljudje tega ne zavedate. To je nespoštovanje evropskih vrednot.

Kam pripelje, če se stvari lotevamo ideološko, veliko pove primer, katerega epilogu ste priča v teh dneh, čeprav ne bremeni toliko sedanje vlade, ampak predvsem tranzicijsko levico skozi minulo desetletje in pol. Spomnil bi, da smo nekoč v SDS predlagali zakon in kasneje tudi ustavni zakon, s katerim bi obravnavali vsak primer izbrisanih individualno, ga omejili in potem poravnali tisto, za kar je bila res storjena krivica. Vedno smo dejali: če je bila storjena krivica, naj se to uredi. Zdaj pa se stvari pelje drugače. Takrat sem povedal, da če se bo tako peljalo, kot ste z zavračanjem vseh teh predlogov storili vi, se bo končalo na koncu samo v licitiranju tega, kako visoke bodo odškodnine. Bil sem ozmerjan z lažnivcem, češ, da odškodnin ne bo, ker jih sploh ne more biti – to je citat iz magnetograma. Gospa, ki je to izrekla, je še danes med nami, pa še mnoge druge lahko naštejemo.

Kje smo danes? Točno tam, kjer sem napovedal. Nič več ni govora o takem in drugačnem priznanju ali ne vem čemu. Samo še za odškodnine gre in za višino le-teh. Takrat sem bil še enkrat ozmerjan. Dejal sem, da če se bo tako peljalo, se lahko na koncu zgodi, da bo šlo tudi za pol milijarde ali celo milijardo evrov, in je bilo rečeno, kako grobo manipuliram, da sploh ne more biti odškodnin, da je to laž. Včeraj je minister Virant dejal, da če bodo uspeli v celoti, bo šlo na koncu, kar bo izplačano, vsem kar počez, očitno tudi tistim, ki so nas napadli – milijarda evrov. Govoril je o milijardi evrov. Nisem slišal, da bi njega ozmerjali s kakšnim lažnivcem ali čem podobnim. Danes smo točno tam, kjer smo 10 let opozarjali, da bomo bili, pa ste iz ideoloških razlogov in zato, ker ne spoštujete evropskih vrednot, zavračali individualno obravnavo, in smo sedaj priča stanju, v katerem smo. Ali veste, koliko te številke skupaj sešete znesejo? Najmanj dve milijardi evrov ali pa še več. To je tisoč evrov iz žepa vsakega državljanca, vsake državljanke z otroci vred, in to pomeni tisoč evrov očetu, tisoč evrov mami, tisoč evrov hčerki, tisoč evrov sinu iz žepa in vrženo skozi okno za vse večne čase.

Ko govorimo o teh stvareh, to ni govorjenje o neki preteklosti, to je govorjenje o naši prihodnosti, ki je zaradi nespoštovanja evropskih vrednot slabša, kot bi lahko bila. Da je situacija še hujša – saj veste, Murphyjev zakon pravi, da je naraven razvoj stvari od slabega na slabše – dokazuje stanje v tem parlamentu samo nekaj dni nazaj. Spomnil bi, da je bil pred nekaj meseci tudi z glasovi opozicije, z našim soglasjem, sprejet zakon, ki je omogočal pomoč podjetjem v stiski pod dvema pogojevoma – če imajo za to ustrezen poslovni načrt in če dajo

ustrezne garancije, da bo vložek države, denar davkoplačevalcev, ustrezno zaščiteno. Pred nekaj dnevi ste v vladajoči koaliciji ob našem nasprotovanju v tem istem parlamentu sprejeli novelo tega zakona, ki izrecno omogoča izplačevanje pomoči tistim, ki niso sposobni preživetja na trgu. Piše v obrazložitvi, da niso sposobni preživetja na trgu, lepo vas prosim – in to brez vsake garancije!

Da je mera polna, je to popolno odsotnost evropskih vrednot, to pojmovno zmedo, nehote čudovito prikazala ena od poslank vladajoče koalicije, ki je vzneseno vzkliknila: "To rešujemo na kapitalističen način!" Lepo vas prosim! Kje v kapitalizmu boste pa dobili denar brez garancije in brez poslovnega načrta? To s kapitalizmom absolutno blage veze nima, ima pa veliko s socializmom in s krajo. Ko govorimo o odsotnosti in nespoštovanju evropskih vrednot, zlasti, ko gre za sedanjo oblast, govorimo o denarju, govorimo o tem, da zaradi tega vsi slabše živimo, kot bi lahko. To je največji temeljni razvojni problem Slovenije v tem trenutku. Ob tem bi se moralo precej kolcat nekdanjim vstajnikom, ki najbrž šele zdaj spoznavajo, kako so bili v svoji še kako realni stiski izigrani. Takrat, ko se je gospodarska situacija v času prejšnje vlade pod vodstvom SDS tako naglo izboljševala, da je, kot sem dejal, FAZ ocenil to kot čudež, so bili spodbujani medijsko na vse možne načine, nasilni tudi plačan, da gredo na demonstracije tako imenovanih ljudskih vstaj.

Zdaj, ko pa pod pritiskom novih in vse višjih davkov ljudje dejansko vse slabše živijo, pa vstaj nihče več tako ne spodbuja in organizira. Naključno? Ja, točno toliko kot tisto, da je bila razsodba senata FDV, da magisterij predsednice Vlade ni plagiat oziroma da ni vsak ponaredek plagiat, objavljena ravno na dan, ko so začeli veljati novi davki, zaradi katerih vsi živimo slabše, za gospodarstvo pa bodo ti davki dolgoročno dobesedno uničujoči. Tako so tisti dan vsi zbijali šale ob ugotovitvi, da vsak šlampast ponaredek še ni plagiat, ampak padec življenjskega standarda, in to predvsem najšibkejših, je pa šel mimo čisto neopazno. Dvig DDV je eden najbolj nesocialnih davkov, to morate vedeti. To udari najbolj ravno najšibkejših, ampak ni nobenih vstaj, nobenih demonstracij. Sindikalisti so kar izginili. Človek se ustraši, da se jim je kaj zgodilo. Prej so pa ropotali. Vsak teden smo jih imeli na cestah, takrat, ko je padala zahtevana donosnost, ko so se obrestni, tiste, ki jih moramo mi plačevati, zniževale.

Vladajočim je tako uspelo narediti popoln kaos vrednot. Bojim se, da bo kmalu še nekaj, kar bo to naredilo še bolj očitno, ampak ljudje bodo to razumeli prepozno. V ihti dvigovanja davkov napovedana 5-kratno povečana davčna obremenitev nepremičnin iz sedanjega plačevanja na davek na nepremičnine bo verjetno pripeljala do nove nacionalizacije revežev. To se zgodi, če ne

spoštuješ evropskih vrednot, kajti v prvotnem predlogu, tako kot je bilo mišljeno, so bile neke varovalke, da naj za neko osnovno lastnino ne bi bilo davka. Zdaj naj bi bilo obdavčeno vse po dolgem in počez, kar pomeni, da bodo tisti reveži, ki v tem trenutku kot svojo edino premoženje hranijo, morda tudi iz minulega obdobja, kakšno majhno stanovanje ali pa hišico, zelo verjetno še ob to, ker tako visoke davčne obremenitve preprosto ne bodo mogli več plačevati.

Če se ne spoštuje evropskih vrednot, med katerimi je socialna pravičnost ena od temeljnih vrednot, se potem predlaga take rešitve. Da je temu res tako, dokazuje še en kronski dokaz, o katerem se o javnosti ne govori, ker je to tabu tema. Nanj sem že nekajkrat opozoril in opozarjam ponovno, ker je naravnost neverjeten! Pazite, v rebalansu predloga proračuna se jemlje denar za izobraževanje otrok, se jemlje denar družinam, materam za porodniške, za zdravstvo, varčuje se na vseh koncih. Ob tem, ko se jemlje denar otrokom, družinam, materam, se pa za pisarno bivšega predsednika države 5-kratno povečuje znesek, s predvidenih 40 tisoč evrov na približno četrtilijona evrov! To je z vidika evropskih vrednot, s katerimi je taka rešitev povsem sprta, če sem zelo diplomatski, brezvestna svinjarija.

V tem trenutku je eden od problemov, na katerega nas opozarja Evropska unija, ko gre za spoštovanje evropskih vrednot, tudi neučinkovito sodstvo. S tisto razpravo in sklepi, ki so bili sprejeti, nismo storili kaj dosti. Treba bo spremeniti veliko stvari. Predvsem gre za dosledno uveljavitev evropskih vrednot. Prej je minister sam dejal, da bo treba spremeniti miselnost, ampak ni končal stavka s temeljnim sporočilom. Treba bo spremeniti miselnost v smeri doslednega spoštovanja evropskih vrednot, povsod, tudi in še posebej v pravosodju. Danes gospodarski neučinkovitosti, in na to nas Evropska unija izrecno opozarja, dajejo piko na i obupno počasna sodišča, za povrhu s sodno politiko, ki pomeni, da je v Sloveniji o enih – tranzicijski levici – prepovedano govoriti neprijetno resnico. Veste, da obstaja pravnomočna sodba, da je nekomu, ki je bil udbaš in je to neizpodbitno dokazano, prepovedano reči udbaš, ker je to zanj lahko žaljivo. Kaj pa za njegove žrtve, ki jim je nekoč kršil človekove pravice? Kako je to z vidika resolucij, o katerih danes govorimo?

Najbrž ni treba posebej poudarjati, da je to popolnoma v nasprotju z evropskimi vrednotami. Pri tem obstaja tudi drugi judikat – da je o drugih dopustno lagati. Seveda, ko gre za SDS. Dokler imamo taka sodišča ob tem, ko je temeljno ustavno načelo, ki ga tudi Evropa spoštuje kot vrednoto, da moramo biti pred zakonom vsi enaki, toliko časa se stvari ne bodo izboljšale. Predstavljate si, kako potencialni tuji poslovni partner, investitor ob vseh teh očitnih nespoštovanjih evropskih vrednot sprejema še razna odlikovanja bivšim funkcionarjem Udbe,

poimenovanje ulic po množičnih morilcih, zažiganje evropskih zastav, vzklikanje gesel, da je Evropa zbirka lopovov in podobno, pri čemer sodeluje, zanimivo, velik del državnega vrha, kar smo si lahko te dni ogledali tudi na internetu. Tak poslovni partner, tak potencialni investitor si bo mislil, da je s to državo nekaj narobe, ker mu bo očitno, da ne spoštuje tistih vrednot, ki jih spoštuje sam.

V tujini nihče ne more razumeti, da so med vojno za Slovenijo letala z znakom rdeče zvezde morila ljudi, tudi tujce, s kasetnimi bombami, da so bili s tanki z rdečo zvezdo zverinsko pomorjeni tuji novinarji iz sosednje države. Danes tisti del politike, ki je do evropskih vrednot skrajno dvoličen, taiste rdeče zvezde prinese na proslavo osamosvojitve Slovenije, ki poteka v spomin na žrtve vojne za Slovenijo! Tega v tujini nihče ne more razumeti. Verjemite, da ne. Zaradi tega nas potem gledajo kot nek čuden eksot, in kar je problem – zato vsi slabše živimo. Kajti taki državi, v kateri ne spoštujejo tvojih vrednot, v kateri nisi prepričan, da bo tvoj poslovni delež, tvoja investicija ustrezno zaščitena s sodnim varstvom in doslednim spoštovanjem evropskih vrednot, se boš izognil na daleč. To je oportunitetna izguba, ki jo ima Slovenija zaradi nespoštovanja evropskih vrednot. Ta oportunitetna izguba je bistveno večja od števil, ki so dokazljive in preverljive, in o katerih sem govoril prej, pa gre že tam za tisoč evrov vsakega državljanca. Zato je to temeljni razvojni problem Slovenije.

V očeh tujih potencialnih poslovnih partnerjev in investorjev Slovenija zaradi nespoštovanja evropskih vrednot postaja zelo problematična in čuden rdeč eksot, kjer peščica lopovov bogati na račun velikanske večine revežev, in potem ti prebogati pokvarjenci revežem v posmeh prepevajo v Stožicah Internacionalo, ljudje pa to gledajo. Tudi, če v Sloveniji ljudje ne razumejo, da tisti cirkus tam strahovito plačajo, s svojim življenjem, svojim denarjem, s prihodnostjo svojih otrok, to vsakdo v tujini razume. Zato se take države poslovni partnerji in potencialni investitorji vse bolj izogibajo. Na to nas tudi Evropa opozarja, samo vprašanje je, koliko tem opozorilom želimo prisluhniti. Zadnjič je bil v Frankfurter Allgemeine Zeitung članek, ki je prav z vidika evropskih vrednot opozarjal na neprimernost stanja v pravosodju, na nespoštovanje tega, da ljudje, ki so bili vpleteni v dvomljive procese, kjer je v minulih režimih prihajalo do očitnih kršitev človekovih pravic, ne sodijo na ključna mesta. Ampak ti ljudje tam kar vztrajajo. Tudi to stane državo, ker tudi to daje kamenček v mozaik negativne podobe eksota, ki ga vidi tuji poslovni partner ali investitor. Vsakdo bo, jasno, šel iskati poslovnega partnerja in bo nesel svoj denar tja, kjer bo verjel, da spoštujejo njegove vrednote, in se bo državi, kjer se delajo norca iz evropskih vrednot, izognil na daleč. Zato še enkrat poudarjam, da je nespoštovanje evropskih

vrednot temeljni razvojni problem, zaradi katerega vsi vse slabše živimo.

Ob tem je še cela vrsta vprašanj, ki se običajno uporabljajo za zamegljevanje tega problema. Naj omenim za konec samo dve, ker sta bili posebej izpostavljeni ob razpravah na odboru – da naj javna razprava o sodbah ne bi bila dopustna. Gospe in gospodje, če bi vprašali kakšnega ustavnega pravnika z mednarodnim slovesom, bi vedeli, da je javna razprava o sodbah demokratičen standard, da je za vsako pravnomočno sodbo povsem normalno, da se razpravlja v strokovni javnosti, najširši javnosti, tudi v politiki, in da je to celo merilo demokratičnosti posamezne države. Molk je značilen za totalitarizme. V demokratičnih državah se odkrito spregovori o vsem. To je temelj demokratičnega dialoga. Po drugi strani moram reči, da sem bil zelo razočaran, ko sem post festum, kajti razprava na odboru je bila takrat že končana, bral stališče Vlade o predlagani temi. Napisano je bilo nekaj v tem smislu, da gre pri resoluciji št. 1096 za začasnost resolucije. Vrednote, ki so zapisane v tej resoluciji, so trajne. Če je kdo napačno pogledal roke, ki so bili tam napisani, so bili to instruktivni roki, do kdaj naj bi posamezne države po predlogu tistih, ki so to resolucijo oblikovali, te stvari uredile. V Sloveniji se žal to do sedaj v celoti še ni zgodilo. Zato naj končam s tistim, s čemer sem začel, le v obratnem vrstnem redu. Nespoštovanje evropskih vrednot v Sloveniji je odraz dejstva, da tranzicija pri nas žal ni uspela, in nespoštovanje evropskih vrednot je temeljni razvojni problem Slovenije, zaradi katerega vsi slabše živimo, kot bi lahko.

PODPREDSEDNICA RENATA BRUNSKOLE:
Hvala lepa.

Naslednjo predstavitev stališča poslanske skupine bo v imenu Poslanske skupine Socialnih demokratov predstavila mag. Majda Potrata.

MAG. MAJDA POTRATA (PS SD): Hvala za besedo, gospa podpredsednica. Spoštovani gospod minister, poslanke, poslanci!

V Poslanski skupini Socialnih demokratov smo si ob zahtevi SDS za sklic izredne seje najprej zastavili vprašanje, kaj si lahko od razprave o stanju demokracije v Sloveniji obetamo. Vprašanje se nam zdi še toliko bolj upravičeno, če opozorimo na trodelnost te zahteve, ki raste iz besedila zahteve in njegove obrazložitve, priloženega gradiva in predlaganih sklepov ter zelo slabe povezanosti med temi tremi deli. Zahteva je opta na tezo, da tranzicija v dejansko demokracijo v Sloveniji ni uspela, zato se sooča z izzivom, s katerim bi morali opraviti v prvih letih nastanka države. Ker se to po mnenju SDS ni zgodilo, svarijo pred obnovitvijo totalitarnega režima. Kot potrditev svoje teze so uporabili Resolucijo Sveta Evrope št. 1096 o ukrepih za odpravo dediščine nekdanjih totalitarnih

komunističnih režimov, meneč, da se priporočila resolucije pri nas niso uveljavila.

V predlogu sklepov SDS med drugim ugotavlja, da je zmanjšanje blaginje državljanov Republike Slovenije posledica tega, da Republika Slovenija ni sledila ukrepom iz resolucije št. 1096, zato predlaga Vladi, da pripravi nujne reforme, ki še niso bile izvedene, in pristopi k celostni reformi ustavnih in zakonodajnih mehanizmov v pravosodju. Socialni demokrati ne oporekamo pravici SDS, da se opredeljuje v skladu s svojim političnim programom in s svojimi nazori do vseh družbenih vprašanj. Ne pristajamo pa na to, da bi taka stališča in poglede morali posplošiti na ravni vseh parlamentarnih strank. Stališča ene stranke ne morejo postati stališča vseh, vsaj ne naših. Razlikujemo se predvsem v pogledu, kaj nas lahko popelje iz sedanje krize. Naš pogled ni usmerjen v preteklost in ne pripisujemo odgovornosti za razmere, v katerih smo se znašli, samo svojim političnim tekmečem, ampak krizo povezujemo z domačimi in mednarodnimi vzroki, razmerami, in tudi napakami in pomanjkljivostmi. Prav tako si ne prisvajamo vseh zaslug za izpeljavo reform.

Zdaj pa glede Resolucije Sveta Evrope št. 1096 iz leta 1996. Ponovno ugotavljamo, da gre za nerazumevanje statusa resolucij, bodisi Sveta Evrope, Evropskega parlamenta ali resolucij OZN. To so sprejeti dokumenti, ki so priporočilo že sami po sebi in učinkujejo kot priporočilo za vsako državo članico, zato jih ni treba sprejemati v nacionalnih parlamentih. Resolucija, ki je zahtevala lustracijo, je lustracijo vezala na ravnanje oseb in na dogodke od 1. januarja 1980 do razpada komunističnih sistemov v letu 1989. Poleg tega je jasno zapisano, da je lustracijsko zakonodajo in vse tisto, kar iz resolucije izhaja, treba sprejeti, uveljaviti ali uresničiti do 31. decembra 1999. Socialni demokrati menimo, da je državljanom in državljanom in vsem, ki so soustvarjali in se z vso resnostjo lotevali zakonodaje, zlasti ustave, storjena velika krivica.

Slovenija ima sodobno ustavo, v katero je vgrajen visok standard varovanja človekovih pravic. Ustava in pred tem, leta 1989 sprejeta ustavna dopolnila, sprememba volilne zakonodaje, pismo o nameri, temeljna listina in plebiscit so vgrajeni v temelje samostojne Slovenije kot pravne države. Pred 1. majem 2004 smo prevzeli evropski pravni red in izpolnili vse natančne preglede, ali izpolnujemo demokratične standarde, ki jih je od nas terjalo članstvo v Evropski uniji. Omenjena je tudi Resolucija Evropskega parlamenta o evropski zavesti in totalitarizmu z dne 2. aprila 2009. V zvezi s to resolucijo je Državni zbor sprejel deklaracijo, v kateri je med drugim opozoril na to, da noben politični organ ali politična stranka nima izključne pravice do razlage zgodovine, in je razlago zgodovine deklaracija prepustila zgodovinski stroki. Prav tako je Državni zbor v

tej deklaraciji ugotovil, kaj je bilo doslej v Sloveniji že storjenega.

Ker je to v najbolj strnjeni obliki v deklaraciji zapisano, bom citirala: "V svojem delovanju po letu 1990 je Republika Slovenija storila že veliko za to, da se popravijo krivice, ki so bile državljanom in državljanke Slovenije storjene v obdobju od leta 1945 do leta 1990, in sicer posebej s sprejetjem predpisov, ki so omogočili popravilo krivic političnim zapornikom, obsodbo povojnih pobojev, odkrivanje in ureditev prikritih grobišč protipravno pobitih oseb, vračanje po vojni krivično odvzetega premoženja in mnogimi drugimi dejanji. Pri tem poudarja, da je to lažje storila zato, ker je bil njen prehod v demokratični politični sistem parlamentarne demokracije uveljavljen z večinsko voljo državljanov in državljanek po pravni poti in brez nujnosti nasilnih sprememb, kar je bilo mogoče, ker so se tudi znotraj enopartijskega sistema postopoma že v povojnem času in posebej v 80. in 90. letih uveljavljale demokratične spremembe, ki so to omogočile."

Socialni demokrati ne trdimo, da je storjeno vse ali da je storjeno dovolj, ampak ne pristajamo na trditev, da ni bilo storjeno nič in da je zdaj znova treba razmišljati od začetka. Zahteva pogloblja razlike med nami in samo razpihuje nestrpnost in ideološke konflikte med nami. Za premagovanje teh razlik ne zadošča klic k enotnosti iz časov osamosvojitve, ampak dobronamernost, usmerjenost v prihodnost, odpravljanje pomanjkljivosti in sprejemanje ukrepov za izhod iz krize. Za vse to je potreben politični konsenz in ne politični ekskluzivizem ene stranke, predvsem pa zavedanje, da nihče ni nad pravom in da smo vsi podvrženi pravu. Hvala.

PODPRESEDNICA RENATA BRUNSKOLE:
Hvala lepa.

Končali smo s predstavitvijo stališč poslanskih skupin. Sledi splošna razprava poslanek in poslancev o predlogu priporočila.

V okviru splošne razprave ima besedo tudi Vlada, in prvi je za besedo prosil dr. Senko Pličanič, minister za pravosodje.

DR. SENKO PLIČANIČ: Hvala. Spoštovana gospa podpredsednica, spoštovani poslanke in poslanci!

Kaj nam je vsem, ki smo danes tukaj, skupnega? V to, kar bom zdaj povedal, sem popolnoma prepričan – to, da si vsi želimo nekaj dobrega narediti za našo deželo. Ali je tako? Se strinjate? Mislim, da bi iz tega morali izhajati. Kako bomo to dosegli? Če je skupna želja vseh nas narediti nekaj dobrega za našo deželo na vseh področjih, na področju vladavine prava, na področju gospodarstva, na vseh področjih, kako to doseči? Mislim, da sta tukaj pomembna dva koraka. Prvi se nanaša na zavedanje, da naših ravnanj ne sme uravnavati strah zaradi tega, ker strah vodi k jezi, jeza vodi k sovraštvu, to pa k

trpljenju. Če se ozrem na preteklih 20 let po osamosvojitvi Slovenije, lahko zlahka prepoznam, da je prav strah, in druga čustva, ki sem jih prej omenil, tisti, ki je prevladoval v političnem in tudi širšem prostoru, zlasti političnem prostoru.

Če grem nazaj k prvemu. Ne iz strahu, iz zaupanja je treba uravnavati svoja ravnanja. Tisto drugo je še pomembnejše, res pa je, da se to drugo, kar bom zdaj povedal, ne more zgoditi, če najprej ni ozaveščenega prvega – da svojih ravnanj, svojih političnih akcij, česar koli že, ne uravnavamo iz strahu, jeze in sovraštva, ampak iz zaupanja. Drugi korak, ki je ključen, je ta, da bi se morali kot narod, kot državljanke in državljani poenotiti glede tega, kakšen je naš cilj, kam želimo to našo Slovenijo pripeljati. V vseh teh letih in tudi odkar sem v politiki, nisem zasledil – in tudi, ko se pogovarjam s posamezniki in posameznicami zelo redko naletim na razumevanje – tega, da bi kdo ugotovil ali spoznal, da je to eden glavnih problemov. Sploh ne vemo, kam ta naša barka plove, nimamo cilja. Strinjali se boste najbrž z mano, da je cilj potreben že na ravni posameznika, posameznice v zasebnem življenju. Če nimamo cilja, težko uravnavaš svoje zasebno in poklicno življenje. Treba je imeti cilj, ko gre za organizacijo, katerokoli. Ko vodiš neko podjetje, neko drugo organizacijo, je treba imeti nek cilj, h kateremu jo boš peljal.

Mi kot država, ki še toliko bolj potrebuje cilj, jasno vizijo, kam državo peljati, tega nimamo. Prepričan sem, da se bo, ko bomo to dosegli, ko bomo cilj znali opredeliti tako, da bo to vsem skupen cilj, da ga bomo znali opredeliti na način, ki ga bodo podprli tako v parlamentu kot tudi širše med slovenskimi državljanke in državljani, potem zgodilo dvoje. Prvič, vse razprave, katerim je bila večina pozornosti namenjena danes v predstavitev poslanskih skupin, in se nanašajo na preteklost, tudi na prihodnost, na ideološka vprašanja – vse te razprave, ki se nanašajo na neko bolečino, ki je vsajena v dušo, v srce marsikoga med prisotnimi, in tudi vse razprave, povezane s prihodnostjo, bodo potem lahko stekle. Mislim, da pred skupnim okvirom delovanja, tem skupnim okvirom, s katerim sem začel – da nam je vsem danes prisotnim enotno to, da želimo Sloveniji dobro –, opredelimo, kaj to pomeni, kaj pomeni dobro, kakšen je ta cilj, kam pripeljati Slovenijo na področju gospodarstva in na vseh drugih področjih, ne samo na področju gospodarstva.

Tukaj bi morali zelo jasen cilj fokusirati in potem bi s tem ciljem zlahka presegli vsa nasprotja, ki so nas v teh 20 letih v veliki meri omejevala, da zaradi njih marsikaterega napredka na marsikaterem področju, tudi na področju, ki je v ospredju priporočil, področju vladavine prava, nismo dosegli hitreje ali pa sploh nismo dosegli, in smo danes tu, ko se ponovno pogovarjamo o istih stvareh že leta in leta. Tisto, kar vsem prisotnim in vsem tistim, ki

nas poslušajo, polagam na dušo, je ta razmislek. Ne bo nobene spremembe, če bomo še 20 let iste razprave poslušali z istih okvirov, ki – v to sem globoko prepričan – izvirajo iz okvirov sovraštva, jeze, strahu itd. Na ta način ne bo koraka naprej, Slovenija bo tonila samo globlje in globlje. Zato še enkrat, prepričan sem, da moramo poiskati skupen okvir tega skupnega hotenja, skupne želje, ki jo imamo vsi tukaj prisotni – pomagati naši državi, naši deželi, našim ljudem –, jo konkretizirati in potem na tej podlagi uravnnavati vse svoje akcije, politične, gospodarske in vse ostale. Hvala lepa.

PODPRESEDNICA RENATA BRUNSKOLE:

Hvala lepa, gospod minister.

Za besedo je prosil predlagatelj gospod Jože Tanko.

JOŽE TANKO (PS SDS): Hvala lepa za besedo.

Nekoč, ne tako davno nazaj, je beseda predsednika republike nekaj veljala. Bil je avtoriteta, njemu se je prisluhnilo, in vsi ste dejali, da je treba mnenje predsednika, ki naj bi bil nepolitičen, tudi spoštovati. Zdaj imamo predsednika republike, ki je v obdobju, ko je bil predsednik vlade, dejal, da državo vodijo strici iz ozadja, in je v kampanji, ko je bil posebej za to povprašan, dejal: "Ne bom imenoval oseb, ne zato, ker nisem pogumen, ampak zato, ker nisem neumen." Iz te izjave, iz avtoritete predsednika se vidi, da imamo v tej državi vzporedno oblast, da je ta oblast takšna, da si je tisti, ki so to temo odprli, ne upajo niti poimenovati z imenom in priimkom. Zelo težko potem sprejememo besede predstavnika Vlade ministra Pličaniča, da je v tej državi vladavina prava. Ni je. Oblasti imamo razdeljene, imamo zakonodajno, izvršno, sodno in še kakšno, ampak niti ena od teh oblasti ne more tistih, ki delujejo mimo sistema, poimenovati. Očitno si ne upa. Dvomim, da je predsednik države tisti, ki lahko ščiti osebe, ki delajo zraven pravne države oziroma zraven vladavine prava, ki delajo poleg izvršne oblasti, ki ima v tem delu vse pristojnosti.

Da je nekaj v tej državi narobe, kaže tudi izjava predsednika protikorupcijske komisije, ki zdaj, ko so pregledali bančni sistem, govori o sivih eminencah bančništva, ampak niti enega imena pri teh sivih eminencah ni moč dobiti. Kdo so sive eminenca bančništva? Predsednik protikorupcijske komisije, ki je letos obelodanil poročilo posebnega protikorupcijskega nadzora, govori o tem in noče, recimo, parlamentarcem na preiskovalni komisiji o tem povedati niti besede. Gre za to, da se namiguje na nek problem, ki je dejanski, noče pa se povedati, kdo so tisti, ki na tak način upravljajo z državo. Mislim, da je v tej državi nekaj hudo narobe. Obe izjavi, o tem, da vodijo državo strici iz ozadja in da vodijo bančništvo sive eminenca bančništva, sta stari manj kot eno leto. Do danes kljub številnim pozivom, javnim in kakršnimkoli, nismo prišli do niti enega imena, za katerega bi rekli,

da je to siva eminenca bančništva ali da je to stric iz ozadja.

V tej državi se vsi zavedamo problema. V tej državi vemo, da stvari ne funkcionirajo pravilno, da delujejo narobe, nihče, niti najodgovornejši v tej državi, pa se ni pripravljen izpostaviti, kar bi se morali že po uradni dolžnosti, če za neko stvar vedo, da funkcionira narobe, zunaj pravnega reda. To, kar govori gospod minister v imenu Vlade, je sprenevedanje. KPK je ugotovila, da z bančnim sistemom upravljajo sive eminenca bančništva in ne tisti, ki so tam zaposleni. Če to delajo eminenca, ne delajo po pravni regulativi, po pravnem redu, po bančnih pravilih, ampak drugače. Predsednik republike je govoril o stricih iz ozadja, ki upravljajo državo mimo regularnih oblasti. Predsednik republike in Komisija za preprečevanje korupcije, ki se na tak pompozen način ukvarja s posamičnimi primeri, nista sposobna razkriti nikogar. Ali je to pravna država? Ali so to inštitucije pravne države, ki zavračajo sporočila, ki zavračajo to, da bi pojasnili, kdo v tej državi je tisti, ki deluje zunaj pravnih okvirov?

Dokler se te stvari ne obelodanijo, dokler se zadeve ne sprocesirajo, dokler ni moč ugotoviti, kdo to je, ali v enem ali drugem primeru, do takrat v tej državi ni vladavine prava. Do takrat v tej državi vladata korupcija in klientelizem, in do takrat imamo nekatere tako imenovane inštitucije pravne države, ki so same sebi namen. Drago jih plačujemo. Pošiljajo nam razne prospekte o uspešnosti delovanja, sodstvo svoje poročilo, tožilstvo svoje poročilo, KPK svoje letno poročilo. Če teh ukrepov, o katerih sedaj govorimo, ni, so to prospekti. Dokler se te zadeve ne razčistijo, o tem, da imamo neko pametno ureditev v tej državi žal ne moremo govoriti. Do takrat ne bomo mogli popraviti temeljev te države, ker to zajeda v same temelje. Očitno je, da se je tranzicija morda končala, dejstvo pa je, da je neuspešna. Ampak to, da je bila ta tranzicija neuspešna, je en del problema. Drugi del problema, ki je po mojem še hujši, je ta, da računi za neuspelo tranzicijo še niso poplačani. Ti računi še prihajajo, tekoči. Vsak dan z novo dokapitalizacijo pride račun, z novo državno intervencijo v gospodarsko družbo brez zavarovanj pride račun.

Višji davki, ki jih predlaga Vlada z rebalansom, ali nižje socialne pravice so račun za to neuspelo tranzicijo. Te zadeve se gradijo vsako leto, in vsako leto so hujše – to je naslednji problem. Vsako leto so rezi v socialo večji, vsako leto so davčne obremenitve večje, vsako leto je intervencionizem v te državne sisteme manj pregleden. O tem govorimo. Tema, ki ste jo nekateri odprli o tem, da je današnja razprava izgubljena, da je čas zapravljen, da ne bo iz tega nastalo nobeno novo delovno mesto, je najbrž zgrešena. Z vsakim dnem, ko se na tem področju ne bo nič storilo, nič obelodanilo, nič sprocesiralo,

nastajajo novi problemi, novi stroški za državo in nova izgubljena delovna mesta. Račun, ki prihaja v državni proračun in posledično tudi v nekatere družinske proračune, predvsem na socialnem področju, je enormen. Poglejte dvige in tako imenovane reze, ki prihajajo. Ti rezi niso posledica uspele tranzicije. Ti rezi niso posledica tega, da smo stvari delali prav, da smo jih delali korektno, ampak so posledica tega, da smo te stvari naredili narobe in drugače, kot so standardi. Žal, kot sem dejal, se te zadeve ne bodo končale.

Moti me še ena zadeva. Vedno, ko se odpre tema, o kateri danes govorimo, je večinska koalicijska diskusija usmerjena v to, da usmerimo pogled naprej, kot da se ta trenutek oziroma do tega trenutka ni nič zgodilo. To je znana parola iz obdobja neuspele tranzicije. "Ne glejmo nazaj, glejmo naprej v razvoj, v leto 2000," je bilo nekoč rečeno. Ali pa v leto 2020, kaj bo takrat. V redu, ampak če je to paradigma, ki ji moramo slediti, potem niti en zakon, ki ga sprejemamo, ne potrebuje kazenskih določb. Niti en! Ker kazenske določbe so v zakonih zato, da suspendirajo oziroma kaznujejo pretekla dejanja. To je v tem pravnem redu, ki ga imamo, kakršenkoli že je, tako narejeno. Podobno je v drugih pravnih redih. Mislim, da je treba resno razmisliti, ali so institucije te države, ki jih imamo, ali so tisti, ki so odprli določene probleme, kot recimo sedanjí predsednik republike in nekdanji predsednik vlade ali pa Komisija za preprečevanje korupcije, na ravni nalog, ki jih od njih pričakujemo v vladavini prava, ali so to samo neke marketinške, piar poteze, da se neka stvar odpre ali se ji izogne.

Mislim, da bi morali tukaj dobiti zelo konkreten in neposreden odgovor, vendar žal teh stvari tukaj na nek način ne dobimo in se prelagajo in odmikajo. Ne vem, zakaj je potrebno tako izmikanje, da bi se ugotovilo odgovornost nekaterih. Ne vem, zakaj. Banka Slovenije, recimo, je ključni regulator na bančnem področju. Nikoli do sedaj ni bilo moč dobiti nobenega podatka o stanju našega bančnega sistema, ne na odprti seji, ne na zaprti seji tukaj, ne pri preiskovalni komisiji, ne z njihovimi bilteni, ki so jih objavili. Ves ta čas pa so se permanentno dogajale stvari, ki s pravno državo v bančništvu nimajo popolnoma nič, ko so nekateri dobivali kredite na tak način, drugi na bistveno drugačen, bistveno dražji, nekateri z zavarovanjem, nekateri brez, nekateri po polovičnih obrestih ali celo nižjih, drugi s polnimi in še nekaj zraven itd. Niti eden izmed guvernerjev Banke Slovenije ni sankcioniral nobenega tako imenovanega vrhunskega bančnika v našem bančnem sistemu, nikogar. Denarja pa je bilo vloženo v bančni sistem izjemno veliko.

Mislim, da bi pri tej razpravi, ki je pred nami, morali na te stvari opozoriti. Opozoriti in zahtevati, da tisti, ki so opravili določene revizije v bančništvu ali pa v gospodarstvu, ustrezno ukrepajo. Mislim, da Komisija za preprečevanje

korupcije ne more tako in na tako lahкотen način opraviti z največjim posamičnim problemom v slovenskem sistemu, z bančnimi problemi in dokapitalizacijami. Sive eminence bančništva, je odgovor. Komisijo, če se je že lotila tega pregleda, imamo zato, da ugotovi, kakšne so bile poti, kje so narobe tekle in kdo je bil odgovoren za te stvari. Isto velja za Banko Slovenije. Ni odgovor na probleme, ki jih ima ta država, to, da se ne posega v nobenega izmed teh sistemov, ampak da se stori vse, da se stvari zavarujejo. V naši največji banki je prišlo do zamenjave nadzornega sveta, kjer so bili tudi nekateri tuji nadzorniki – verjetno samo zato, da se kakšne stvari ne bi odprle, in da ne bi stvari potekale neodvisno. Še marsikaj o tem bi se dalo povedati in se verjetno tudi bo. Hvala lepa.

PODPREDSEDNICA RENATA BRUNSKOLE:
Hvala lepa.

Besedo ima gospod Mirko Brulc, pripravi se mag. Katarina Hočevár.

MIRKO BRULC (PS SD): Spoštovani!

Socialni demokrati nismo čutili potrebe po sklicu te seje, in mislimo, da v tej situaciji nikakor ni potrebna. Danes je bila resolucija Sveta Evrope predstavljena tako, kot da ta dokument opisuje vse, ki so v Evropsko unijo prišli iz nekih drugih sistemov, kot da pomenijo izjemno nevarnost za demokracijo v Evropski uniji. V resnici je nevarnost druge. Nevarnost vidim v globalizaciji, v izjemnih dobičkih monopolnih družb, v izkoriščanju prebivalstva, v nižanju socialnih pravic. Rezultat evropske politike so Španija, Grčija, Portugalska itd. Delitev bogastva – veste, da je v Sloveniji že razdeljeno, komu bo pripadla infrastruktura, komu telekomunikacije, komu energetika itd. To je znano. To je nevarno za Evropo, ne pa komunizem, ki ga že dolgo ni več.

Evidentno je, da je demokracija velekapitalu odveč, da je škoda časa za usklajevanje s socialnimi partnerji. Kapital trdi, da je demokracija v mnogih primerih kriva za nered, ki se pojavljajo po Evropi. Mislim, da so te ocene zelo napačne. Po 22 letih, ko imamo svojo domovino, še vedno govorimo o komunizmu. Ne vem, o kakšnem komunizmu. Komunizma dolgo ni več, niti ga ni bilo, gospodje, bil je socializem. Komunizem v Evropi absolutno ni problem. S tem se Evropa ne ukvarja, vi pa lajnate in lajnate. 22 let živimo v demokratični, svobodni državi, in še lepa je. Tega ne znamo ceniti. Mislim, da vsi vemo, da so se premaknile nekatere zadeve, in da imajo takšni in drugačni baroni zobne ščetke in pižame v potovalkah in čakajo v vrsti, da bodo šli v zapor. To je dobro, in to je tisto, kar tudi vas vodi v to, da je treba danes secirati in secirati.

O totalitarnih simbolih pa toliko. Na Goriškem je še vedno veliko hiš, ki so pobarvane z napisom "Tukaj je Jugoslavija", "Živel Tito", z rdečo zvezdo. Če vas to moti, dajte, pridite dol in to prepleškajte, ampak pazite, kam

boste obrnjeni, da ne boste tekli v nasprotno smer do Piave. Tem ljudem ne morete vzeti primorske himne Vstala Primorska, tem ljudem, ki so se borili v IX. korpusu, ki so gradili bolnico Franja, da ne naštevam vsega tega, ne morete vzeti rdeče zvezde, ki nima veze z rdečo zvezdo, ki jo je imela agresorska vojska JLA na svojih kapah, in ki jo je zelo hitro zamenjala s kokardami, ker je tudi njim bila odveč. To ni bila tista zvezda, ki so jo nosili borci za to, da mi danes tukaj govorimo slovensko. Kako boste nekemu, ki je 25 let prestajal fašizem in pel v zakristijah slovensko pesem, se družil z duhovniki, ki so imeli posebno vlogo na Goriškem, na Primorskem, vse to prepovedali? Mislite, da imate takšno moč? Niti približno. Vsi vemo, da so povojni poboji velika črna pika v naši zgodovini. Prvi predsednik države se je opravičil. V stranki Socialnih demokratov, takrat smo se imenovali drugače, smo na kongresu obsodili vsa ta dejanja, ampak to ne zaleže nič. Ne more biti rezultata, in vi boste svoje seciranje nadaljevali še 20 let, vendar nikar, prosim nikar ne mladih generacij, ki nimajo nič z JLA, z domobranci, s partizani, s povojnimi poboji, obremenjevati z našo neumnostjo. To je zgodovina. Spreminjati se je ne da, kot je rekla kolegica iz Nove Slovenije, in jo je treba vzeti takšno, kot je. Ne moremo biti v vseh ozirih ponosni na njo, v mnogih pa smo lahko.

Danes je bil kar nekajkrat omenjen nek nemški časopis. Saj je normalno. Morate vedeti, da je Angela Merkel zelo srčno podpirala Sanaderja, in je šel v zapor, da je podpirala Janeza Janšo, ki ima tudi težave, in da mora Nemčija nekako dokazati svetu, da pri nas ni demokracije, da pravosodje ne funkcionira, da imamo zanič ekonomijo. Od vekomaj je bilo tako, da je bil germanski narod prepričan, da bomo Slovani taki in drugačni sužnji. Temu nasprotujem in mislim, da to ni prava pot. Dajmo združiti sile, nehajmo se razdvajati! Ko gremo od tu ven v avlo, med nami ni razlike, se pogovarjamo, se tudi nasmejemo, in čutim neko prijateljstvo. Nehajmo delati scene v medijih o tem, kdo je bil, kdo je, kdo kaj. Tistega, ki ima maslo na glavi, črn, zelen, bel, rdeč, kdorkoli, čaka roka pravice – hvala bogu, stvari so se premaknile –, ostali pa rešujmo gospodarstvo. Ker če današnjo sejo gleda mlad intelektualac, ki že 5, 6 let nima službe, si o nas misli svoje. Hvala lepa.

PODPRESEDNICA RENATA BRUNSKOLE:
Hvala lepa.

Besedo ima mag. Katarina Hočevar. Pripravi naj se gospod Franc Jurša in za njim mag. Matej Tonin.

MAG. KATARINA HOČEVAR (PS DL): Hvala za besedo, gospa podpredsednica. Lep pozdrav!

Zgodovina je mati modrosti, a le modri se znajo iz nje učiti. Le modri znajo kritično oceniti nauke zgodovine, se preteklosti

spominjati s spoštovanjem, pustiti preteklost za seboj in iz teh izkušenj črpati moč in izzive za prihodnost. Pred nami je prihodnost težkih izzivov, zato moramo vse moči usmeriti v iskanje odgovorov in dogovorov, ki bodo izboljšali življenje našim prihodnjim generacijam. Zato se mi je v zadnjem času, v zadnjem obdobju bolj kot polemike okoli zlatih ali rdečih zvezd, srpov ali lipovih listov vtisnil v spomin članek o 36-letnem Davidu, mladeniču, ki v Sloveniji ne vidi prihodnosti. Članek o mladem človeku, ki je obupal nad domovino. Obupal je nad tistimi, ki 20 let vodijo Slovenijo. Članek o tem človeku iz zelene dežele pod Alpami se je zaključil takole: "Davida najpozneje prihodnje leto ne bo več v Sloveniji. Ko bo zaslužil denar za letalsko karto in se naučil osnov angleščine, bo srečo iskal v deželi kengurujev."

To, spoštovani kolegice in kolegi, bi nas moralo v tem hramu demokracije skrbeti v prvi vrsti. Ko sem kot poslanka vstopila v Državni zbor, sem imela malce naivna pričakovanja in sem mislila, da se bomo največ ukvarjali z rešitvami, ki bodo omogočile boljšo in lepšo prihodnost zdajšnjim, predvsem pa prihodnjim generacijam. Zato morate razumeti moje omejeno navdušenje nad razpravami o resolucijah iz leta 1996. Ali bodo razprave o napakah, storjenih v minulem stoletju, zmanjšale stopnjo brezposelnosti? Ali bodo omogočile mladim dostopnejši in kvalitetnejši študij? Ali bo letina za kmete morebiti kaj boljša? Bomo povečali konkurenčnost gospodarstva? Ali bomo na podlagi takšnih razprav lahko reformirali zdravstveni sistem? Vendar moramo vseeno priznati, da v 20 letih samostojne Slovenije niso bile vse zgodbe uspešne. Marsikatero poglavje po osamosvojitvi je zamegljeno, nejasno, temno, in nam je prej v sramoto kot v ponos. Strinjam se, da je treba priznati zmoto in se soočiti s težavami ter se začeti ukvarjati z odpravo teh. Predvsem je čas, da si politiki nalijemo čistega vina in zastavimo nove cilje. Predlagam, da osvobodimo našo državo koncepta uravnilovke in bremena tako opevanega nacionalnega interesa. Omogočimo uspešnejšim ustvarjanje brez ovir. Omogočimo mladim, ki danes odhajajo v tujino po znanje in priložnosti, da v tujini pridobijo to znanje, a da se z njim vrnejo domov in si v zeleni deželi pod Alpami ustvarijo boljši jutri. Dajmo ljudem priložnost, da izkoristijo svoj potencial in dajmo predvsem mladim razlog, da bodo s ponosom hodili po svetu in z dvignjeno glavo izrekli stavek: "Slovenija je moja dežela."

Resolucijo št. 1096 sem skrbno prebrala. Parlamentarna skupščina Sveta Evrope nam je položila na srce, naj dediščino starih ideologij fašizma, nacionalsocializma zavržemo. Njihovo mesto naj nadomestijo svoboda, enakost, strpnost, spoštovanje različnosti in odgovornost ljudi za sočloveka in lastna dejanja. Demokracija in liberalne vrednote nas lahko popeljejo v boljši jutri. Vprašanje je, ali smo sposobni preteklost pustiti za seboj in se usmeriti v prihodnost. Ali smo poslanci, ki smo

prvi med enakimi, sposobni prevzeti odgovornost, ki nam je naložena in zaupana s strani ljudstva? Kolegice in kolegi, čas je, da pustimo zgodovino za seboj, da prenehamo z brezplovnimi razpravami in načrtamo novo pot v boljše, demokratično in bolj pravično Slovenijo.

PODPREDSEDNICA RENATA BRUNSKOLE:
Hvala lepa.

Gospod Jože Tanko kot predlagatelj, izvolite.

JOŽE TANKO (PS SDS): Hvala lepa za besedo.

Vesel sem takšnih populističnih nagovorov, kot je bil sedanjí. Odgovor na to, kar predlagate in kar napovedujete, je rebalans proračuna in paket spremljajočih zakonov. Ni zakona za boljše prihodnost, ki ga predlagate in ki ne prinaša ali znižanja socialnih transferjev ali višjih davkov ali zmanjšanja investicij in povečanja zadolževanja. Gospa Katarina, dobro bi bilo, da bi poleg tega, da ste na ta način to predstavili, tisto, kar bomo čez 3 ali 4 dni obravnavali v Državnem zboru, sledilo temu, kar ste povedali. To, kar predlagate, pomeni, da bo samo še več Davidov, ki bodo iskali denar za to, da bodo odpotovali iz te države, kajti davčne obremenitve, ki jih predlagate, se enormno povečujejo, da bo samo še več tistih, ki bodo želeli oditi iz te države in samo še več tistih, ki bodo prikrajšani.

Nové davčne obremenitve, ki jih predlagate, ne prinašajo nobenega delovnega mesta. Višji davek za nepremičnine na podeželju pomeni zaprtje ali pospešeno umiranje kmetijskih gospodinjstev. Enormne kazni, recimo, ko je en hlod dražji od ene nezakonite bančne transakcije za 20 milijonov – tudi ne bo prispevalo k temu. To, da boste znižali socialne transferje pri porodniških in še kje drugje, ne bo prispevalo k temu, da bodo ljudje imeli občutek, da je to država, ki dela za njih. Sprašujem se, zakaj se nihče ne vpraša, kako odpraviti razloge, ki silijo vsakokratno vlado, da predlaga takšne ukrepe. Kje so razlogi? Kaj je treba storiti, da se na tem področju stvari premaknejo? Je treba razkriti, ne vem, sive eminence bančništva in ustrezno ukrepati? Je treba razlastiti tiste, ki so neupravičeno pridobili premoženje v procesih neuspele tranzicije, finančnega in fizičnega? Je treba, ne vem, odstraniti tiste, ki vodijo to državo, tako kot je dejal gospod Pahor, mimo aktualne vlade? Nič od tega v tej koaliciji očitno niste pripravljeni storiti. Nihče med vami se ni pripravljen boriti za to, da bi se odstranili vzroki za posledice, ki jih je potem treba predlagati. Mislim, da je to velik problem. Nobenega reza, ki pomeni balans za državo, niste pripravljeni odstraniti, v javnem sektorju zagotovo ne.

Še nekaj glede medijev. Eden izmed kolegov je zelo kritiziral nek časopis z nemškega govornega področja. Mislim, da je stanje demokracije in pluralizma v Nemčiji precej boljše kot pri nas. Tudi stanje medijskega prostora je

precej bolj raznovrstno in pluralno kot pri nas. Dvomim, da se tam v medijih, če česa ne objavijo, izvajajo kakšni suspenzi ali pa cenzure, kot se pri nas. Pri nas o aktualni oblasti ne smeš poročati ne na TV Slovenija in ne tako, kot bi želel. V Državnem zboru še slikati ne smeš nič. To ni koncept za 21. stoletje, so pa posledice, ki jih vlečemo s seboj iz 20. stoletja, hude. Vse te posledice, ki jih ne odpravljamo, oziroma vzroki, ki jih ne odpravljamo, zadevo samo še dražijo. Vsakič ostaja manj za socialo, vsakič ostaja manj za delovna mesta in za razvoj, vsakič ostane manj za investicije. Vsakič ostane več za doplačilo v pokojninsko blagajno zato, ker ni prispevkov – za zdravstveno blagajno se je to pojavilo – in najbrž še za kaj drugega. S tem svetleče prihodnosti oziroma svetleče poti ne boste zgradili v tej državi. Treba je odpraviti stvari, ki povzročajo tisto, kar moramo dokapitalizirati in doplačevati stalno, permanentno. Najbrž je to ukrep. Problem je v tem, da inštitucije, ki jih imamo za to, bodisi individualne bodisi kolektivne, na tem področju ne storijo dovolj ali pa nočejo storiti dovolj, se sprenevedajo. To pa je problem.

Še nekaj. Če želimo ta sistem obrniti, tako da se bo razvijal v pravo smer, je treba to tam, kjer se kakšne presoje dogajajo, to pa je v tej verigi od preiskave do obsodbe, da zadeve tečejo zelo kvalitetno in hitro. Dvomim, da je mnoge stvari možno odpraviti samo s spremembo zakonodaje. Marsikje je ključen samo človek, ki zaseda neko funkcijo, ki z nekim sistemom upravlja tako ali drugače, lahko po zakonu, lahko hitro in uspešno po zakonu, lahko je pa glavna zavora pri izvajanju tega zakona. To, kar govori gospod Pličanič – nekaj od tega je tudi v njegovi roki oziroma njegovi pristojnosti, nekaj v vladni, nekaj tudi v kakšni drugi. Na tem področju je določene stvari treba potegniti. Ne more se sklicevati na to, da z nekom, ki noče biti objektivno odgovoren za probleme v nekem sistemu, podpiše neko zavezo o izboljšanju v tem sistemu in pričakuje, da bo ta oseba to objektivno izpeljala, če noče biti niti odgovorna. To je vrhunec sprenevedanja.

PODPREDSEDNICA RENATA BRUNSKOLE:
Hvala lepa.

Besedo ima mag. Matej Tonin, za njim se pripravi dr. Vinko Gorenak.

MAG. MATEJ TONIN (PS NSI): Spoštovani kolegice in kolegi!

Ko sem se danes pripravljal na to sejo, sem razmišljal, o čem govoriti. Ali se je bolje posvetiti ekonomskim temam in se vprašati, zakaj v Sloveniji nismo razvili prave tržne ekonomije, zakaj še vedno pri nas velja dogovorna ekonomija? Ali se je bolj posvetiti zgodovinskim temam? Kolegica Hočevar je na koncu rekla, da pustimo zgodovino. Čeprav sva oba pripadnika mlajše generacije politikov, se v tem delu z njo ne morem strinjati, ker imam občutek, da nas prav nerazčiščena zgodovina

stalno deli, nam ustvarja probleme, in iz tega vse izhaja. Če bomo pustili zgodovino pri miru, je ne bomo razčistili. To pomeni, da bodo delitve večno ostale. Mislim, da nas bo to večno oviralo in zaradi tega se mi ne zdi pravi pristop. Zgodovina ni ne črna ne bela, in ena izmed največjih težav v Sloveniji je ta, da obstajajo posamezni politiki na tej ali oni strani, ki zgodovino slikajo črno ali belo, ki pozitivne stvari poudarjajo, na vse negativne stvari pa pozabljajo.

Za našo veliko razdeljenost danes in za naše velike probleme danes so prav gotovo na nek način odgovorne krivice, ki so se zgodile v preteklosti in ki niso bile nikoli popravljene. Bom konkretno povedal, kaj po mojem vtisu bremeni slovenski narod in tudi našo družbo kot tako, da ne moremo z vsemi pljuči zadihati tako, kot bi si želeli. Če svojcem pobitih govorite, naj ne preštevamo kosti, verjemite mi, da se počutijo grozno. Osnovna pravica, ki si jo zaslužijo njihovi svojci, je dostojen in civiliziran pokop. Tisti, ki so bili v prejšnjem režimu zaprti v zaporih – če tem govorite, kako je bil prejšnji sistem socializma najboljši, najbolj demokratičen na vzhodu, najbolj demokratičen med totalitarnimi režimi, verjemite mi, da se tudi oni počutijo grozno in ne najboljše, in da si zagotovo zaslužijo rehabilitacijo. Obstajajo številni, ki so bili zaradi prejšnjega režima šikanirani na delovnem mestu, v svoji vasi, v mestu in še kje samo zaradi, recimo temu, svoje verske, ideološke pripadnosti. Tudi tem ljudem je težko povedati in jim reči, da naj pozabijo na vso zgodovino in gredo naprej, ker enostavno imajo občutek prikrajšanosti, občutek prizadetosti.

Če bi bile vse te stare krivice popravljene, zagotovo ne danes ne v preteklih letih ne bi imeli razlogov, da bi še dodatno poglabljali našo razdeljenost na podlagi zgodovine. Kaj se dogaja? Dogaja se, da tisti, ki so bili prizadeti v prejšnjem režimu, od nas, od desne provenience politikov, zahtevajo nepopustljivost, boj za pravice in resnico brez kakršnegakoli popuščanja, boj proti totalitarnim simbolom in boj za lustracijo. Na drugi strani tisti, ki so v prejšnjem režimu živeli nekoliko bolj udobno, od druge strani terjajo obrambo in zaščito vseh stvari, ki so bile pridobljene z revolucijo – poimenovanje ulic, ker se na takšen način utrjuje zavest. Padejo tudi kakšne neprimerne izjave o vojnih pobojih itd. Hočem samo pokazati, da ena in druga stran zahteva večno vztrajanje pri konfliktu politike kot take, in to zaradi tega, ker zgodovina ni razčiščena in ker krivice niso odpravljene. Začeti bi mogli z zelo preprosto besedico – oprosti – in z možnostjo živeti se v travme vseh teh žrtev.

Prebral bi vam misel, ki jo je zapisala doc. dr. Katarina Kompan Erzar, ki je rekla: "Problem dolgotrajnega zanikanja travme in ustrahovanja ter dolgoletnega življenja v stresu in strahu, ki se ni moglo razrešiti, povzroča postopno in dolgoročno izgubo pravega občutka zase, za druge, in zoži, poudarjam, zoži

človekovo delovanje ter kreativnost in fleksibilnost." S tem, ko krivic ne odpravljamo, iz dneva v dan dobivamo ranjene generacije. To je tista stvar, ki bi nas morala vse skrbeti. Zaključil bom s tem, da bi morali današnjo razpravo izkoristiti za to, da bi se pogovarjali o tem, kaj lahko še naredimo, da stare krivice popravimo, in da ljudem jasno povemo, da si ne želimo novih krivic in novega maščevanja. Če bo današnja razprava uporabljena zgolj in samo za to, da bomo še naprej poudarjali vsak svojo zgodbo in slikali svoj del zgodovine, črno-belo zgodovino, potem bo najverjetneje današnja razprava še ena izmed izgubljenih razprav.

PODPREDSEDNICA RENATA BRUNSKOLE:
Hvala lepa.

Mag. Katarina Hočevnar je zaprosila za repliko.

MAG. KATARINA HOČEVAR (PS DL): Očitno me tako kolega Tonin kot tudi kolega Tanko nista dobro razumela, in bi rada pojasnila. Uvodoma sem začela svojo razpravo s tem, da se je treba na naukih zgodovine učiti, se jo spominjati s spoštovanjem in na podlagi tega sprejeti izzive in novo pot v prihodnost. Poleg tega bi rada poudarila, da tako kot se zavedam, da so bile v tem stoletju narejene krivice, so bile tudi v samostojni Sloveniji, verjetno na podlagi določenih zakonov. Ampak za te zakone, gospod Tanko, nisem jaz dajala glasu. Kar se tiče rebalansa proračuna, bodimo pošteni in si priznajmo, da ne leva, ne desna, ne vstajniška vlada ne more dati ljudem tistega, česar nima. Z rebalansom in s proračunom smo jemali v tem mandatu tako v prejšnji vladi in moramo, verjetno ni druge poti, z rebalansom tudi še drugo leto kaj vzeti. Hvala lepa.

PODPREDSEDNICA RENATA BRUNSKOLE:
Hvala lepa.

Besedo ima dr. Vinko Gorenak, pripravi naj se gospod Marko Pavlišič.

DR. VINKO GORENAK (PS SDS): Hvala lepa.

Se pripravlja nova vlada? Vstajniška, smo slišali, ali kako? Ja, tako ste rekli. Pojdimo po vrstnem redu. Mogoče bi malo nadgradil tam oziroma tisti del, kjer je vodja naše poslanske skupine nehal govoriti o zadevah, in bi navezal na to, kar so povedali predstavniki Pozitivne Slovenije. Nekako je bilo rečeno, da pravno, politično in simbolno nismo izšli iz preteklega sistema, da je to naša trditev, in na koncu nas je gospod Möderndorfer lepo pozval, ko je rekel: "Mi smo sposobni in pripravljeni pogledati naprej. Ali ste vi?" To so popolna sprenevedanja, vsaj kar se tiče njegovega zadnjega stavka. Govoriti o pogledu naprej in stati v Stožicah skupaj s celim slovenskim političnim vrhom, peti pesmi, ki slovenski narod delijo, in aplavdirati vsemu, kar je, kot je bilo tam rečeno, protikapitalističnega, protimperalističnega itd., hkrati si pa od istih

ljudi denar sposojati – to je veliko sprenevedanje.

Da Slovenija pravno ni razčistila situacije, da je pravno še vedno tam, kjer je bila leta 1990, ni treba posebej govoriti. O tem je bilo v zadnjih dneh veliko govora. Naše sodstvo – to so ocenili tudi drugi, ne samo mi, kot veste – leta 1990 in v času po tem letu s svojim ravnanjem iz preteklosti ni spremenilo nič. Zato imamo danes sodstvo, ki je najdražje v Evropi in najmanj učinkovito v Evropi. Danes na blogu Jože P. Damijan pravi, da je to sramota, kot je zapisal, in da ga je sram, da živi v državi, ki ima tako sodstvo. Tukaj ni treba kaj veliko več parlamentirati. Da simbolno nismo prekinili s preteklostjo, je tudi jasno. To vidimo. Mene ne moti, če ima nekdo v svoji hiši, na svojih oblačilih v omari ali kjerkoli drugod kakšno rdečo zvezdo. Problem ni tam, in problem ni v Primorcih in njihovih hišah, kar se tako lepo sliši, ampak problem so uradne državne proslave. V Državni zbor vabimo te ljudi in te simbole in jim dajemo enakopraven status s tistimi, ki smo jih leta 1991 zamenjali in pred parlamentom dol spustili. Sedaj jih pa sem vabimo. Problem je v tem, da jih vabimo na druge uradne državne proslave. Problem je v tem, da se cela leva politična opcija klanja tem simbolom in nas pelje žametno, kot jaz pravim, nazaj v sistem, ki je bil pred letom 1990.

Naj se v nadaljevanju dotaknem še političnega monopolizma. Zelo malo vas je tukaj, ampak vsaj tisti iz koalicije oziroma iz trdega dela koalicije nismo prekinjali teh stvari. Leta 1991 je leva politična opcija večinsko preoblekla oblačila, se malo drugače napravila, kot se temu reče, šla na volitve in je bila na oblasti do leta 2004, če pozabimo tiste 4 mesece Bajukove vlade. Ko je leta 2004 volitve izgubila, je obleko preoblekla in nastal je Zares, face pa iste ali skoraj iste. Zgodba se je ponovila leta 2011. To je tipičen primer monopolizma na politični ravni, tipičen primer monopolizma in preoblečenih posameznikov, ki spredaj s kapitalom in mediji kreirajo politiko te države, in nič drugega. Kaj se je takrat zgodilo? Par stricev – in prastrici, ni treba nam pripisovati, saj ste ga izumili tam na nasprotni strani – se preobleče, naredi maškarado, gre na občino Ljubljana. Pom-pom-pom v medijih in zmaga je tu. To se lahko zgodi samo v kakšni banana republiki in ne v evropskih državah, vsaj dva meseca pred volitvami ne. Ker se potem pokaže vsa tista nesposobnost, kakršna se je pokazala, ob celi zaščiti medijev, da nekdo ni sposoben niti koalicijskih pogajanj izpeljati, se zgodi to, kar se je zgodilo.

Tisto, kar je največja stvar sprenevedanja, na kar želim opozoriti v tem kontekstu politično, medijsko, sodno, in zlasti tako imenovanih civilnih gibanj, je naslednje. Kakšna je razlika med časom, ki ga živimo danes, julija 2013, ter decembrom in januarjem, ki sta za nami, decembrom 2012 in januarjem 2013? Decembra in januarja smo imeli

demonstracije. Reklo se jim je ljudska vstaja. Uradni organizatorji – neznani. Potem so se malo odkrili, malo pokazali v javnosti. Kdo so to pravzaprav bili? Med njimi so bili tisti, ki so izgubili volitve, ki niso prišli v parlament. Koga imamo nadalje med njimi? Med njimi imamo veteranske organizacije, ki so izgubljale monopol, ki ga je minister Vizjak kar tako ukinitil z vidika njihovega financiranja. Tam najdemo vse veteranske organizacije. Potem najdemo še marsikoga drugega, ki je tam bil, zlasti sindikaliste. Tam najdemo gospoda Klavoro, gospoda Beznika, Filipiča in še koga.

Kaj se je takrat dogajalo? Kaj je tista vlada počela? Tista vlada, gospe in gospodje, ni nižala plač. Danes jih vi nižate. Tista vlada ni grozila z znižanjem pokojnin. Vi to počnete. Tista vlada ni višala DDV. Vi to počnete. Tista vlada ni višala katastrskih dohodkov. Vi to počnete ali pripravljate. Tista vlada ni govorila o davku na premoženje. Vi to pripravljate. Tista vlada ni govorila o kriznem davku. Vi ga pripravljate, kolikor vem. Tista vlada ni nižala socialnih transferjev, še najmanj na sobotnih korespondenčnih sejah. Vi ste to naredili. Tista vlada ni nižala porodniških dopustov. Vi pripravljate to zadevo. Demonstracij pa ni. Ali ni to interesantno? Zakaj so gospodje Hanžek, Semolič, Štrukelj, Klavora, Beznik, Filipič itd. zadovoljni? Ali je treba imeti kakšen doktorat, ali je treba imeti fakulteto? Ničesar ni treba imeti. Rabiš zdravo kmečko pamet, da ti je jasno. Zakaj zdaj podpisujejo sporazum z vami o nižanju plač, prej pa demonstracije? Jasno je – v spregi z vami, z levo politično opcijo so dosegli svoje.

Če ste se leta 1990 preoblekli, leta 1996 kupovali glasove na naši strani, in jih potem neke drugje celo dobili, se leta 2004 in 2011 preoblečili, ste zdaj prišli celo na oblast s pomočjo teh ljudi. Kaj ti ljudje zapišejo – citiram: "Predsednikom veteranskih združenj debilni Gorenak in nasilni Pličanič (le od kod se je vzel, kje je do zdaj bil) grozita s kaznimi in državno represijo. Dragi prijatelji, tovarišice in tovariši, zver, ki se je plazila po Evropi in v naših krajih, je spet tu. Plazi se po domačih krajih, po naših domovih, po Evropi. Naši predniki so nam z dejanji pokazali, kako je treba s to zverjo ravnati." Ubijati moramo, kajne? To še danes visi na spletni strani zveze združenj borcev. Avtor je Mitja Klavora, najmlajši slovenski upokojenec, star okoli 40 let, ko je šel v pokoj, danes pa sekretar zveze borcev. Mimogrede, tam, kjer živim, je sekretarka borcev letnik 1986, tako da vemo, o kakšnih boricah govorimo. Ti monopoli so tisti, zlasti politični monopol, in današnja situacija in vaša prisotnost tu v dvorani kažeta tudi na to – to vas ne zanima. To vas ne zanima, zanimajo vas denar, oblast in privilegiji. To je problem. S tem je treba prekiniti. Ne gledamo nazaj, tako kot danes pišejo vaši dvorni novinarji – mnogo jih je, lahko pogledate, kaj pišejo –, ampak gledamo naprej. Vendar te

monopole je treba odpraviti. To je naša naloga. Hvala.

PODPRESEDNICA RENATA BRUNSKOLE:
Gospod Jerko Čehovin, imate proceduralni predlog.

JERKO ČEHOVIN (PS PS): Pri izvajanju gospoda Gorenaka mislim, da ta razprava res dokazuje, da ne gre v pravo smer. Poimenovati nekatere ljudi, med njimi tudi, recimo, prvega predsednika države in prvega predsednika skupščine države kot maškare in kreature ni samo nedostojno, ampak je tudi skrajno neprimerno za parlament. Prosim, da se vzdržite in malo pazite na izrazoslovje, saj ste tudi bivši minister.

PODPRESEDNICA RENATA BRUNSKOLE:
Hvala lepa.

Bomo upoštevali vaš proceduralni predlog. Tudi sama sem hotela na podlagi poslovnika opozoriti, da se držimo teme in ne razpravljajmo v kakršnikoli žaljivi obliki. Izrečene besede: "Kaj moramo narediti – ubijati," – to se mi je zdelo izredno ... / oglašanje iz dvorane/ Vem, vendar je zadeva takšna, da je danes razprava na seji Državnega zbora. / oglašanje iz dvorane/ Sem poslušala. Tudi jaz nisem maškara, kot sem bila imenovana. Tako da prosim, da se držimo poslovnika, korektnosti, vljudnosti – vsi.

Želite besedo kot predlagatelj, gospod Tanko? Želite postopkovno? Izvolite.

JOŽE TANKO (PS SDS): Hvala lepa.

Procesno vprašanje oziroma opozorilo. Pri razpravah, ki jih imamo, je najbrž dovoljena uporaba dokumentov, ki so dostopni na spletnih straneh civilnodružbenih institucij ali organizacij, in kakšen citat iz tega najbrž ne more biti noben problem. Še posebej ne, če gre v kontekst razprave, ki jo je treba opraviti v Državnem zboru. Je pa problem v tem, da vidim, da vedno takrat, ko zadene razprava na kakšne ikone, ki jih na nek način ščitite, vedno povzroči nek čuden revolt in napad. Nikoli drugače. Predlagam, da se vse te stvari, ki se danes odvijajo, in ki jih, predsedujoči, boste morali opraviti, merijo z enakimi vatli, na enak način. Ni sporno samo eno, ampak je lahko vse ali pa nič. V primeru gospoda Gorenaka mislim, da kakšnih velikih diskrepanc od razprav nekaterih kolegov tukaj, predvsem na drugi strani, ni bilo. Šla je v širini in obsegu, kot je bilo to, je bila pa argumentirana, na osnovi podatkov. Če kdo želi ugovarjati podatkom in trditvam, naj prinese dokument ali pove, da nekaj ne drži, ne pa kar na splošno o tem, kaj in kako bi naj potekalo. Predlagam, da ste enaki do vseh.

PODPRESEDNICA RENATA BRUNSKOLE:
Hvala lepa.

Besedo ima gospod Marko Pavlišič.

MARKO PAVLIŠIČ (PS DL): Hvala za besedo, gospa predsedujoča. Spoštovani demokratično izvoljeni visoki zbor!

O tem, ali morda Sloveniji vlada enoumna združba, lahko pogledamo, koliko časa je posamezna stranka preživela v vladi, od vključno prve slovenske vlade naprej. Pri interpretaciji sem si vzel malo umetniške svobode in nekdanjo SKD pridružil Novi Sloveniji. Kolege na levi sem enostavno prezrl, ker do trenutne vlade še niso bili v vladi, združiti z LDS si jih pa nisem upal. 62 % časa od ustanovitve prve do zadnje slovenske vlade je v vladi preživela Slovenska ljudska stranka. Tudi Nova Slovenija, skupaj z SKD, je bila več v vladi kot v opoziciji, skoraj 51 %. Večinsko v opoziciji je svoje delo opravljala SDS, pa vendarle so bili v vladi kar 41 % časa. Absolutni zmagovalec je upokojska stranka z 68 %, sledi pa LDS s 67 % časa v vladi. Odšli so že na pokopališče zgodovine. Socialni demokrati so preživeli več časa v opoziciji kot poziciji, cca 48 % časa so bili v vladi.

S tega vidika zelo težko rečemo, da bi imela ena partija, ena stranka ekskluziven politični vpliv v Sloveniji. Najdaljši mandat je imela ravno prva Janševa vlada, ki jo po tem kriteriju mirno lahko označimo tudi za najbolj stabilno vlado. Sledi druga Drnovškova, kjer je takratna SKD vztrajala z LDS do konca, predčasno pa jo je zapustila SDS in nato tudi SD. Vlade niso le uravnoteženo sestavili, tudi zapuščali so jo uravnoteženo. Demokracija ni samo parlament in to, kdo sestavlja vlado – predvsem ni to. Demokracija izhaja iz besede demos – ljudstvo. Stranke bi morale biti le orodje ljudi, združenih s podobnimi idejami, da te ideje uresničijo. Več neposredne demokracije je vsekakor prava pot, vendar gredo družbeni procesi počasneje, kot bi si marsikdo, tudi jaz, želel. Ne dvomim, da bo prišlo do tega. Sodobne tehnologije odpirajo nove možnosti, vendar je treba dati času čas in novostim priložnost. Evolutive so takšna novost. Tehnološki napredek omogoča nove storitve, bolj neposreden vpliv in omogoča širše iskanje rešitve. Vendar v Sloveniji trenutne omejitve niso tehnološke, so v glavah.

Na gospodarskem področju je socializem potreboval dobrih 40 let, da je bankrotiral. Ekonomija nacionalnega interesa oziroma pajdaškega kapitalizma, kot mu pravijo nekateri, je potrebovala 20 let za isti učinek – bankrot. Proces nacionalnega interesa, ki so pripeljali v pajdaški kapitalizem, niso bili naključni. Čvrsto jedro staroekonomistov je s postopkom privatizacije, predvsem pa z nedokončanjem le-te in kasnejšimi spremembami, tudi dobre ideje izmaličilo in odpravilo. Žal smo potrebovali krizo, da se je razkrila vsa beda tovrstnega delovanja, vendar je s potrditvijo odprodaje 15 naložb države bil storjen korak k večji normalizaciji na tem področju, in verjamem, da se bodo procesi v tej smeri uspešno nadaljevali.

Iz področja sodstva ne želim komentirati sodb, ki jih še ni oziroma še niso spisane, bi pa omenil odločbo Ustavnega sodišča glede poimenovanja Titove ceste, v kateri je Ustavno sodišče zapisalo: "Dejstvo, da je bil Josip Broz Tito dosmrtni predsednik nekdanje SFRJ, pomeni, da prav njegovo ime v največji meri simbolizira nekdanji totalitarni režim. Ponovno uvedbo ulice, poimenovane po Josipu Brozu Titu kot simbolu jugoslovanskega komunističnega režima, je zato mogoče objektivno razumeti kot priznanje nekdanjemu nedemokratskemu režimu. V Republiki Sloveniji, kjer se je razvoj demokracije in svobodne družbe, ki temelji na spoštovanju človekovega dostojanstva, začel s prelomom s prejšnjo ureditvijo, je vsako oblastno poveljevanje komunističnega totalitarnega režima protiustavno. V obravnavani zadevi poimenovanje ceste po Josipu Brozu Titu namreč ni poimenovanje, ki bi se ohranilo še iz prejšnje ureditve in bi bilo danes le del zgodovine." To jasno kaže, da vsaj na samem vrhu sodstva nikakor ne moremo govoriti o tem, da niso prekinili z dediščino totalitarnega režima. So, in to so tudi jasno povedali tistim, ki do nekdanjega režima gojijo naklonjenost, ki presega sicer do neke mere upravičeno nostalgijo.

Teza, da smo še vedno v času enoumja, po mojem mnenju ne zdrži resne presoje, se pa ne morem znebiti občutka, da nekaterih ne moti toliko, da je lastništvo koncentrirano. Moti jih, da ni koncentrirano pri njih. Navdušeno bi sprejeli vlado ene same stranke, da je le njihova, če pa bi še sodišča odločala ustrezno – tako kot ustreza le njim –, pa veselju ne bi bilo videti konca. Demokracija ni na levi, demokracija ni na desni. Demokracija je pripravljenost na sodelovanje z enim ali drugimi, za povečevanje blaginje vseh nas. V Sloveniji ni več enoumja, imamo pa absolutno preveč bipolarnosti – naši proti vašim, rdeči proti črnim, pikčasti proti progastim. To ni prava pot, mladih to ne zanima. Zanima jih, kaj bomo naredili, da bo vsak v Sloveniji lahko zaživel svoje sanje. Potrebujemo široko mavrico različnih pogledov, ki jih skozi demokratični proces spremenimo v najboljše rešitve. Hvala.

PODPRESEDNICA RENATA BRUNSKOLE:
Hvala lepa.

Besedo ima gospod Matevž Frangež. Za njim se pripravi gospa Marija Plevčak in potem gospod Jožef Jerovšek.

MATEVŽ FRANGEŽ (PS SD): Prvi refleks ob tovrstnih razpravah, ki jih skuša v Državni zbor, še usodnejše pa v slovensko politiko, vcepiti Slovenska demokratska stranka, je, da v tej razpravi ne želim sodelovati. Ampak ta refleks, ki sem se ga posluževal venomer do sedaj, je napačen zato, ker mislim, da je vendarle moja naloga, da se poskusim skupaj z zdravorazumskimi silami v tej državi upreti

zastrupljanju, upreti vsiljenim interpretacijam zgodovine kot razlage tega, zakaj je Slovenija danes v položaju, v katerem je. Treba se je upreti temu neprestanemu zasajevanju sovražstva, ki ustvarja nove in nove delitve na temelju starih, bi si upal želeti, preživetih vzorcev zgodovinskih delitev, ki so usodno zaznamovali tok naše zgodovine. Nisem naiven, da bi mislil, da je to nepremišljeno. To je zelo jasna strategija, ki gradi na že znani poti. Z odmikom fokusa slovenske politike od realnih problemov, realnih razlogov in predvsem iskanja kolikor je mogoče stvarnih rešitev za naš položaj – premik tega fokusa na stvari, ki delijo, ki nimajo nobene racionalne zveze s šibkostjo Slovenije, z majhnimi možnostmi naših ljudi v tej krizi – to politiko dokončno zagabiti zato, da se ustvarja teren, da bodo na volitve ponovno šli samo tisti, ki so najbolj goreči in najbolj prepričani. Problem slovenske politike je njena nizka participativnost, dejstvo, da o volilnem rezultatu odloča peščica gorečih pripadnikov ene, druge, tretje strani. Predolgo smo vzdrževali to neparticipativnost, ker nam je v tej družbi šlo predobro in nas ni brigalo za vprašanja, ki so centralna vprašanja te družbe in ki morajo zanimati vsakogar izmed naših državljanov. Šele tedaj se bomo morebiti premaknili k tistemu, s čimer bi se v tem parlamentu in v slovenski politiki, predvsem pa tukaj, v tej dvorani kot srcu demokracije, morali ukvarjati – z vprašanjem o tem, kaj so naši nacionalni interesi, kaj so naši nacionalni cilji, kaj je tisto, kar zmoremo in moramo oblikovati kot novo soglasje za ta narod in za to državo.

Predolgo nimamo več naših nacionalnih ciljev. Od leta 2004 tavamo v konceptualnem vakuumu, ki je podvržen hitrim konceptualnim spremembam glede na politične menjave po volitvah. Nimamo poti, nimamo smeri, po kateri bi šli, in zato smo podvrženi temu, da po vsakih volitvah spreminjamo kurz naše barke! Ni čudno, da stojimo na mestu. Gospa Eva Irgl, nikar ne začnite s tem: mi ne, mi ne, mi ne! Namenoma govorim na način, da je mogoče v tem prepoznati odgovornost vas in nas! Ne bom posploševal, to je moja odgovornost. Mi oziroma jaz nisem sposoben v danem trenutku te dvorane napolniti z navdihom in cilji, ki bi to državo morali voditi naprej! Ta situacija se dogaja predolgo, zato stojimo na mestu, in stanje na mestu povzroča nazadovanje. Zato, ker se zastrupljamo z nebistvenim. Odpustimo že to, kar je bilo, ker je treba razumeti stvarne in racionalne, emotivne razloge na enih in drugih straneh. Sprejmimo, da živimo v demokratični državi, da bo ta država demokratična in močna samo, če bomo ta institucionalni okvir napolnili z demokratično voljo ljudstva in se ne posmehovali ljudem, ki so šli na ulico in so rekli, da hočejo usodo te države vzeti v svoje roke! Hvala bogu in končno!

Velikokrat se je marsikdo na levi in desni posmehoval vstajniškemu duhu v tej državi, pa je legitimen, in ga pozdravljam in mislim, da je najboljša novica, ki se je zgodila v

Sloveniji po zelo dolgem času, ker je prebudila ljudi in pokazala, da obstaja v tej državi volja, da se ne dovoli, da se delajo stvari tako, kot so se delale, utemeljene ravno na umetnih delitvah, ki jih politika, predvsem del slovenske politike, in pri tem moram pokazati s prstom, namerno vnaša v to razpravo zaradi jasnih političnih ciljev, ne zaradi interesa te države in ne zaradi interesa tega naroda. Hvala in se opravičujem, če sem bil ponovno vznesen. Ampak ta razprava jezi. Jezi nas v tej dvorani in jezi ljudi pred televizijskimi sprejemniki, in prav je tako. Morda v tej državi potrebujemo še več jeze.

PODPRESEDNICA RENATA BRUNSKOLE:

Hvala lepa.

Naslednji ima besedo gospod Jožef Jerovšek, pripravi se mag. Ivan Vogrin.

JOŽEF JEROVŠEK (PS SDS): Hvala lepa, gospa predsedujoča. Kolegice in kolegi!

Temeljno vprašanje, ki si ga moramo danes v okviru te razprave zastaviti, in to je temeljni namen te razprave, je, zakaj smo v takšni na videz brezizhodni krizi. Zakaj se je Sloveniji zgodilo to, kar se je zgodilo – da celotna mlada generacija, izšolani ljudje nimajo perspektive v tej državi? Moramo se vprašati, zakaj se to ni enako drastično in hudo zgodilo Češki, Poljski, Slovaški. Leta 1996 je Svet Evrope dal na mizo napotek in priporočila v resoluciji o nujnosti razgradnje dediščine komunističnih sistemov. V 3. točki je zapisal to, kar je bilo že večkrat ponovljeno in je treba še tisočkrat ponoviti, ker vemo, da naši mediji tega ne bodo ponovili in obnovili. Če ne bo razgradnje teh sistemov, bo vladala oligarhija namesto demokracije, vladala bo korupcija namesto pravne države in vladal bo organiziran kriminal namesto človekovih pravic. Vsa tri dejstva so se zgodila na primeru Slovenije.

Ko primerjamo to, da imata danes Poljska in Češka gospodarsko rast in konjunkturo, se vprašamo, ali je na Poljskem v času po komunizmu v ozadju strašil general Jaruzelski, prejšnji predsednik, ali pa na Češkem Svoboda, ali so novi ljudje, nove usmeritve in demokracija prevzeli oblast, ali je ostala oligarhija, kot je v Sloveniji. V Sloveniji vladajo oligarhije, monopoli v medijih, bankah. Drastičen primer je, kar se je zgodilo v bankah, kjer so bile, moram reči, izključno praktično podaljšane vloge oligarhov, ki so vladale in še vladajo. Sedaj bi že morala delovati slaba banka, vendar je Evropska komisija baje ugotovila, da so bili še sedaj poslani neverodostojni podatki v Bruselj, da bo luknja v bankah bistveno večja, kot so jo prikazovali. Zato že sedaj zavračam tisto, kar vedno vržete – kdaj je bilo največ kreditov. Takratna vlada sploh ni imela pojma, ker ji niso dali podatkov, in hkrati Banka Slovenije ni vršila nadzora nad dajanjem kreditov. Sprejmite dejstvo, da je najmanj 90 % bančnega in državnega ropa posledica delovanja dedičev

komunističnega sistema, ki še danes iz ozadja vladajo in obvladujejo.

Kolegice in kolegi! Zaradi tega je smešno, da je v imenu neke stranke prej kolegica rekla, da je dokaz za demokracijo v Sloveniji nastanek dveh novih strank, od katerih je v enem mesecu ena celo zmagala, druga pa prišla v parlament. To je ravno dokaz, da imajo oligarhične sile absolutno moč, kajti Pozitivno Slovenijo so ustanavljali sami dediči, aktivni dediči prejšnjega sistema, in zato ni čudno, da smo v taki situaciji. Celotna takšna ljudje, ki so bili v kabinetih takrat, ko so preko njihovih miz v kabinetih šli ukazi za množične poboje, za množična hudodelstva, so bili tam zraven. Takšni ljudje, ki nimajo nobene empatije do človeštva. Ali bomo šli s takim razvojem naprej ali se bomo danes tukaj zmenili, da imamo cilj, ko minister Pličanič pravi, da ni cilja, in da ne vemo, kaj hočemo? Vprašati se moramo, quo vadis Slovenija, in to se danes sprašujemo.

Ministru moram reči, da če sedanja oblast nima cilja, in izgleda, da ga nima – moram gospoda iz Državlanske liste pohvaliti, da ima jasne poglede, nov poslanec, da niste več postkomunistični monolit, da so tudi tam neki levi, ki demokratično razmišljajo. Če sedanja koalicija nima cilja, če se ne zaveda izjemne pomembnosti te razprave, ko govorimo o prihodnosti, ko govorimo o tem, zakaj nismo sprejeli opozoril, in ko se je napoved iz leta 1996 uresničila na telesu Republike Slovenije in na naših ljudeh, potem se moram vprašati, ali sedanja koalicija paktira s to oligarhijo. Vemo, da je ena stranka oligarhično vodena iz ljubljanskega magistrata. Ko je bila ta resolucija v parlamentu – če bi danes brali magnetograme, bi vas moralo biti sram, kaj ste govorili, zakaj za Slovenijo ni sprejemljiva. Ker ste jo zavračali a front.

Moram pohvaliti takratnega predsednika parlamenta, danes predsednika republike, da se je tega vsaj delno zavedal, da se je zavedal, da bi morali prekiniti s komunističnim sistemom, da je sam potem rekel, da bo pripravil deklaracijo o razgradnji. Pripravil jo je znotraj svoje stranke in dobil na konferenci SD 5 glasov za in 85 proti. Približno takšno je bilo razmerje. Vseh tistih 85 vedri danes v teh strankah z istim totalitarnim pogledom za naprej. Ta pogled – če ga niste pripravljali danes priznati in se mu odpovedati, potem bo v tej državi čez 10 let še bistveno slabše. Vse naslednje generacije se bodo morale izseliti. Taka pot posledično vodi v Severno Korejo kot vzorec razvoja. Kajti ti ljudje so danes kapitalsko izjemno močni, dediči komunizma.

Na Češkem, Poljskem, Slovaškem in drugih državah so naredili drugače. Ko je bilo prvič zapisano, zakaj indeks človekovega razvoja pred dvema ali tremi leti, ko so nas Poljska, Češka, Slovaška prehitele prvič, je akademik Tine Hribar dejal: "Jaz sem bil nasprotnik lustracije, ampak sedaj vem, da je bila velika napaka, da so nas Češka, Poljska in

Slovaška prehitela zaradi tega, kajti pri nas isti ljudje uničujejo to državo in plenijo zase." To je rekel Tine Hribar. Ampak vi se niste sposobni niti danes zavedati, da se morate odpovedati takemu vzorcu razvoja, da mi danes govorimo o prihodnosti, ljudje božji. Prej je gospod Brulc flagrantno, grdo napadel Nemčijo, češ da Nemčija kot bivša okupacijska država, ali kako je rekel, mora dokazati svetu, da pri nas ni demokracije, da Nemčija dokazuje, da smo nedoraslo ljudstvo. To sovraštvo do Nemčije, ki je naredila denacifikacijo, ki je ena redkih držav, ki je s totalitarizmom razčistila – to sovraštvo se tu kaže po mojem zaradi tega, ker sta Nemčija in kancler Khol tista, ki imata zasluge za našo neodvisnost.

Ta grenkoba nad našo neodvisnostjo, da danes krivite Nemčijo – s tem škodite Sloveniji za naprej, ker bo Nemčija bistveno bolj skeptična glede podpore Sloveniji. To je na isti liniji, kot je kandidatka za veleposlanico izjavila. Žal bo v Nemčiji zopet zmagala Angela Merkel. Pomislite, bodoča diplomatka. Uničujete nam možnost dobrega sodelovanja z Nemčijo, ki jo nujno rabimo. To je danes demokratična država, ni totalitarna. Tam so razgradili totalitarne sledi, v Sloveniji jih pa žal nismo. Vi, ki tako flagrantno kažete, da ste dediči tega komunizma, da se mu mnogi še niste odpovedali – vas moti celo to, da je Nemčija v dobrih odnosih z nami. Celo želite si – ne vem, ali si želite, da se vežemo na Severno Korejo ponovno? Tako izgleda, ko nastopate. Zaradi tega, gospe in gospodje, še enkrat, to je razprava o bodočnosti naših mladih ljudi, da bodo imeli možnost, da se bomo izvlekli iz tega z vzorci, ki jih zagovarjate, ste jih zagovarjali leta 1996, ko je Svet Evrope rekel: "Če tega ne boste izvedli, boste imeli oligarhijo, boste imeli korupcijo nad vladavino prava in boste imeli organiziran kriminal nad človekovimi pravicami." Vse to imamo. Zagovarjate podaljševanje tega stanja, kajti vaši ljudje, ki financirajo vaše stranke, so ta negativen razvoj Slovenije izvedli, trpi pa slovensko ljudstvo. Hvala lepa.

PODPRESEDNICA RENATA BRUNSKOLE:
Hvala lepa.

Nadaljujemo z razpravo. Besedo ima mag. Ivan Vogrin, za njim se pripravi gospod Samo Bevk.

MAG. IVAN VOGRIN (NeP): Spoštovani kolegi, spoštovani državljanke in državljani!

Strinjam se s tistimi, ki pravijo, da je danes pomemben dan. Pomemben dan je zato, ker pridejo čez pol ure moji otroci na ogled parlamenta. To je pomemben dogodek zame. Za vsakega je pomembnost različna. Gremo k resnim temam. Danes je Slovenija znova tam, kjer je nekoč že bila – na obetavnem začetku ali pa morda malce za njim. Izvorni greh je vztrajanje pri izpetem razvojnem modelu zaradi pomanjkanja vizije. Moj prijatelj Vili Kovačič, ki je

uspel zbrati nekaj 10 tisoč podpisov, je rekel: "Slovenski politiki peljejo slovenske državljane v skupinski samomor." Zdi se mi zelo zaskrbljujoče, da kljub trditvi o visoki stopnji izobraženosti uprave in politikov ne vidimo, kaj se dogaja okoli nas, ali pa vidimo in ne razumemo tega, kar vidimo. V časopisu Der Spiegel – povzele so ga Finance – je bil 11. marca 2013 objavljen napotek za vse politike, ki ga je luksemburški premier že večkrat izrekel. Citiram: "Odgovoren politik ne sme voditi škodljive ekonomske politike, ker se boji, da bo za prave ekonomske odločitve plačal s porazom na naslednjih volitvah. Kdor želi vladati, mora prevzeti odgovornost tako za svojo državo kot za celotno Evropo. To pomeni, da je treba voditi pravo ekonomsko politiko, četudi je številni volivci ne odobravajo."

Če si ogledamo življenjepise nekaterih politikov, lahko ugotovimo ne le, da se politično prostituirajo, temveč da se ukvarjajo celo s političnim zvodništvo. Za osebne koristi in koristi svojih partnerjev ter pridobitev privilegijev nagovarjajo in vlečejo v politični bordel tudi druge. Najpogostejša metoda je metoda medijskega linča po preizkušenem vnaprej pripravljenem scenariju, ki je bil v Sloveniji doslej v 90 % uspešen. Nagrade za politično prostitucijo so zelo vabljive. Pojavljajo se v različnih oblikah, na primer v obliki dobro plačanega delovnega mesta za prostituiranca, njegovega družinskega člana ali sorodnika. Nadalje, kot bogata donacija politični stranki in od tam po večini vsaj delno v žep prostituiranca. V tej zgodbi sodelujejo tudi nekateri novinarji, ki so izdatno nagrajeni za pompozno medijsko poročanje o nekaterih zadevah, še pogostejše pa za zamolčanje in pometanje pod preprogo. Zato lahko spremljamo primere, ko dobesedno enako zadevo dveh različnih oseb mediji obravnavajo povsem različno.

Če je v zgodbo vključen prostituiranec, se zadeva konča hitro, in to tudi zato, da ne bi začel razkrivati političnih zvodnikov in drugih političnih prostituirancev v obravnavani zadevi. Nikakor ne gre obsojati vseh medijev in vseh novinarjev po vrsti. Tu velja tako imenovano Gaussovo pravilo oziroma razporeditev po Gaussovi krivulji. Soodvisnost je tako popolna. Ko je nekdo enkrat v vpregi političnega zvodništva in političnega prostituiranja, enostavno ne more ven. To je najmočnejša neformalna organizacija v Sloveniji, ki deluje po načelih mafijskih klanov. Seje strah, negotovost, dela ljudi pritlehne, ubogljive in jim na vsak način poskuša vzeti dostojanstvo in samospoštovanje. Kdor ne gre v politično prostitutsko mrežo, enostavno ni zaželen.

Spoštovani dame in gospodje, spoštovani državljanke in državljani! Ljudje hodijo vsak dan trdo delati, pa si kljub temu ne morejo več zagotoviti pravočasnega plačila položnic, nakupa igrache za otroka, malo veselja ob koncu tedna in skromnega dopusta. Politiki in novinarji z neobjektivnim poročanjem – kam ste

pripeljali Slovenijo in njene prebivalce? Tega si nisem napisal za primer te seje. To sem napisal pred pol leta v tej knjigi. To priporočam, saj je dobro in koristno branje, ki ni narejeno za dnevno politične potrebe, ampak je objektivni pogled v preteklost. Hvala lepa.

PODPREDSEDNICA RENATA BRUNSKOLE:
Hvala lepa.

Naslednji ima besedo gospod Samo Bevk, pripravi se gospa Eva Irgl.

SAMO BEVK (PS SD): Hvala za besedo, gospa podpredsednica. Spoštovani zbor!

V gradivu za današnjo sejo Državnega zbora so predlagatelji v Poslanski skupini Slovenske demokratske stranke predlagali več sklepov. Med njimi je tudi sklep, ki pravi: "Državni zbor Republike Slovenije predlaga Vladi Republike Slovenije, da v najkrajšem možnem času pripravi nujne reforme, ki so priporočene v Resoluciji Sveta Evrope št. 1096 o ukrepih za odpravo dediščine nekdanjih totalitarnih komunističnih režimov in še niso bile izvedene." V tem gradivu lahko še preberemo, da ta resolucija vsebuje priporočila za prehod v dejansko demokratično ureditev in odpravljanje posledic komunizma, med katerimi so tudi procesi lustracije, predvsem pa procesi decentralizacije, debirokratizacije, demonopolizacije in deregulacije.

Tretji sklep predlagatelj napotuje na to, da bi danes v naši družbi vzpostavili proces lustracije in lustracijska sodišča. Ta poskus so taisti predlagatelji imeli že pred 16 leti. Konec leta 1997 smo v Državnem zboru obravnavali resolucijo o protipravnem delovanju komunističnega totalitarnega režima in predlog zakona o odpravi posledic komunističnega totalitarnega režima. Ta dva dokumenta sta takrat v razpravo s svojimi podpisi poslala predsednika dveh takratnih opozicijskih strank. Prvi je bil podpisan Janez Janša, drugi predlagatelj pa je bil Lojze Peterle. V zakonu o odpravi posledic komunističnega totalitarnega režima je bilo posebno poglavje o lustraciji in o vzpostavitvi lustracijskih sodišč že 30 dni po sprejetju tega zakona. Takrat ta dva dokumenta nista bila sprejeta. V Državnem zboru sta bila zavrnjena. Celo Slovenska ljudska stranka, ki naj bi bila naravna zaveznica predlagateljev takratnega zakona, je glasovala proti zakonu in ga ni podprla. Rečeno je bilo – nekateri kolegi so to rekli –, da je treba razčistiti zgodovino, da ne bomo delali napak. Z razčiščevanjem zgodovine bi lahko šli daleč nazaj, vendar mislim, da Državni zbor ni mesto za razpravljanje o teh zadevah. To je stvar zgodovinarjev, in mislim, da imajo zgodovinarji še veliko dela, politiki pa naj se raje ukvarjajo z drugimi stvarmi.

Vseeno bi rad opozoril na absurdnost zahtev po obravnavi polpretekle zgodovine. Ta razprava danes se mi zdi, kot da bi v Državnem zboru razpravljali o obdobju evropske in slovenske zgodovine od 15. do 17. stoletja, ki so

ga v marsičem zaznamovali tako imenovani čarovniški procesi in inkvizicijska sodišča, ki me nekako spominjajo na predlog, da bi v Sloveniji v 21. stoletju vzpostavili lustracijska sodišča. Proti komu so bili pred stoletji uperjeni čarovniški procesi? V prvi vrsti proti ženskam, saj so bile na teh sodiščih v več kot 80 primerih obsojene in obravnavane izključno ženske. Nadalje so bili procesi usmerjeni proti marginalcem, beračem, potepuhom, tatovom, prostitutkam, čudakom, pijancem, spolnim iztirjencem, in tudi proti uglednim ljudem, sodnikom, trgovcem, znanstvenikom, duhovnikom in učiteljem. Bili so tudi zelo dobro uporabljeni, kot zelo pomembno sredstvo za odstranjevanje političnih nasprotnikov. Zelo znamenit proces je bil leta 1995, ko so v Rimu na rimskem inkvizicijskem sodišču slovenskega protestantskega pridigarja Petra Kupljenika živega sežigali.

Preveč vzporednic bi lahko potegnili med nekdanjimi sodišči, inkvizicijo in predlogom, ki se bere med vrsticami današnjega gradiva, da naj bi v Sloveniji vzpostavili lustracijsko sodišče. Kako so pred stoletji ugotavljali, ali je nekdo čarovnik oziroma čarovnica? Čarovnico so zvezali, jo vrgli v vodo, in če je splavala na površje, je dokazala svojo krivdo, in so jo potem sežigali na grmadi, če pa se je utopila, pa je izkazala svojo nedolžnost. Nekako tako si najbrž predlagatelji predstavljajo ta današnji lustracijski preizkus, če bi slučajno vzpostavili ta sodišča. Ali pa, recimo, da bi danes v Državnem zboru razpravljali o protipravnem delovanju v času protireformacije v slovenskih deželah in bi utemeljevali kot totalitarnem sistemu, in bi na prvi strani zapisali, da so se v času protireformacije sistematično in več let, od leta 1598 do 1630, kršile človekove pravice in temeljne svoboščine, da se je načrtno uničeval protestantizem, da se je izganjalo kmete, trgovce, meščane in plemiče, ki so ostali zvesti protestantizmu, da so plenili premoženje, sežigali slovenske knjige itd.

Mislim, da bi bile takšne razprave neproduktivne, in mislim, da je tudi današnja razprava v Državnem zboru neproduktivna. Apeliral bi, da bi se usmerili predvsem v tiste ukrepe, ki bi našo državo potegnili iz krize, da bi prišli do novega gospodarskega zagona, ne pa da bi na lustracijskih procesih iskali nekdanje komuniste in jih po vzoru čarovniških procesov "sežigali na gmadah". Hvala lepa.

PODPREDSEDNICA RENATA BRUNSKOLE:
Hvala lepa.

Proceduralno, gospod Jožef Jerovšek.

JOŽEF JEROVŠEK (PS SDS): Hvala lepa, gospa predsedujoča.

Po besedah enega največjih mislecev sodobnosti je laž nesmrtna duša komunizma, vendar bi se tega morali zavedati tudi vi, gospa predsedujoča, in opozoriti predgovornika, ki je nekajkrat insinuiral in podtikal, da s tem gradivom apeliramo, uvajamo in skušamo

zastopati lustracijska sodišča v 21. stoletju. Posebej sem omenil, v razpravi na odboru in zdaj, da vemo, da ta stvar ni več možna. Neprestana podtikanja in zavajanje ljudi, da se hoče vzpostaviti lustracijska sodišča – ne. Vzorce komunističnega sistema je treba enkrat ukiniti. Po drugi strani pa sem gospodu Bevku hvaležen, da je povedal, kako zavestno so preprečili, da bi leta 1997 sprejeli zakon o lustraciji in resolucijo. Še danes ste ponosni na to. V tem ste različni od demokratov na Češkem in Poljskem, ki so to sprejeli. Danes Poljska in Češka gospodarsko cvetita. Mladi ljudje imajo prihodnost. Zaradi tega zavajanja, teh insinuacij prosim, da kolega Bevka opomnite. Na tak način laži trositi, pa četudi izhaja iz te stranke, ni dovoljeno. Hvala.

PODPRESEDNICA RENATA BRUNSKOLE:

Gospod Jožef Jerovšek, lahko povem, da če se spomnite, mi je vodja vaše poslanske skupine gospod Jože Tanko dal proceduralni predlog, da naj upoštevam eno in drugo stran in bom enako tolerantna. Pustila sem vas, da ste govorili, veliko tudi v smeri raznih insinuacij. Mogoče je tudi gospod Bevk v tej smeri izrekel nekatere zadeve, tako da je skoraj, bi rekla, 1 proti 1.

Nadaljujemo. Izvolite.

SAMO BEVK (PS SD): Hvala lepa za besedo, gospa podpredsednica. Spoštovani zbor!

PODPRESEDNICA RENATA BRUNSKOLE:

Imate proceduralno? Ker je gospod Jerovšek imel proceduralni predlog, imate verjetno proceduralno.

SAMO BEVK (PS SD): Ja, proceduralno. Pred 16 leti ste, kolega Jerovšek, zagovarjali predlog resolucije in predlog zakona. Če ste zagovarjali ta dva dokumenta, ste pred 16 leti zagovarjali lustracijska sodišča, ker je v tem zakonu posebno poglavje o ustanovitvi in delovanju lustracijskih sodišč. Veseli me, da ste danes spremenili mišljenje in ne zagovarjate več lustracijskih sodišč, vsaj ne na verbalni ravni. Ampak, če preberem vaše gradivo, ki je, mislim, da, sodepisano tudi z vašim imenom, tretji sklep vašega gradiva napotuje, da je treba čim prej sprejeti nujne reforme, ki jih priporoča Resolucija Sveta Evrope št. 1096 iz leta 1996, ki govori tudi o procesih lustracije. To mi nekako ne gre skupaj. Vesel pa sem, da ne zagovarjate več lustracijskih sodišč, kajti to ne sodi v 21. stoletje. Hvala.

PODPRESEDNICA RENATA BRUNSKOLE: Hvala lepa.

Naslednja ima besedo gospa Eva Irgl. Pripravi se gospod Jožef Horvat in za njim mag. Branko Grims.

EVA IRGL (PS SDS): Najlepša hvala za besedo. Spoštovane poslanke, spoštovani poslanci!

V Slovenski demokratični stranki že vrsto let opozarjamo na nevarno zniževanje demokratičnih standardov, ki so bili, vsaj tisti osnovni, v prvih letih samostojne države le stežka vzpostavljeni. Takrat se je začel proces demokratizacije in s tem tudi odnos do spoštovanja človekovih pravic ter odnos do vladavine prava. Tistega leta smo si nedvomno vsi skupaj želeli, da bi se lahko nekoč, v nekem doglednem času, vendar prej kot leta 2013, postavili ob bok tistim evropskim državam, ki imajo dolgo tradicijo demokracije, ki spoštujejo človekove pravice in vedo, kaj pomeni biti pravna, socialna in s tem tudi pravična država. Vendar pa smo, drage kolegice, dragi kolegi, kar je jasno razvidno tudi iz današnje razprave, nedvomno padli na tem izpitu, in to na celi črti. Človekove pravice, spoštovanje človekovega dostojanstva, spoštovanje osnovnih civilizacijskih norm, ki bi se morale kazati v tem, da znamo kot narod na pieteten način poskrbeti za vse naše umrle, zlasti v povojnih pomorjih, so danes žal bolj kot kdajkoli prej oddaljeni od nas in na veliki preizkušnji.

Dejstvo je, da ključni elementi ob osamosvajanju in ključni elementi v času tranzicije niso bili storjeni. Ni bila opravljena narodova katarza. To si moramo priznati. Ni bilo opravljene prepotrebne lustracije, ki bi presekala s totalitarno miselnostjo in vzpostavila nov način vladanja. Tudi to je dejstvo, gospod Bevk in gospa Potrata. Če bi takrat opravili pomembne korake, potem danes v smislu vrednot ne bi bili tukaj, kjer smo. Leta 1991 smo odšli iz enostrankarskega sistema v večstrankarski, ampak zdi se, da je bilo to vse, kar je bilo narejeno. Vse ostalo je bolj navidezno. Verjetno je takratna politika naivno verjela v to, da se bodo stvari tudi brez lustracije uredile kar same po sebi, pa se niso. To danes vsi ugotavljamo. To je bila napaka, ki jo v teh težkih časih plačujemo vsi, plačevale pa jo bodo še prihodnje generacije. Lustracija se prva leta po osamosvojitvi ni opravila tudi oziroma predvsem zato, ker je bila ključna prioriteta nadaljevanje politične kontinuitete iz preteklosti in s tem ohranjanje privilegijev, ki jih nekateri neupravičeno prejemajo še danes. Takrat se je reklo, da se izogiba neke vrste revanšizmu. Tudi izogibanje revanšizmu, ki je bilo prvotno mišljeno kot miroljubna prekinitev s preteklostjo, je danes pripeljalo do tega, da imamo v vseh vejah oblasti monopole, mreže ozkih posameznih skupin, ki jih zanima predvsem to, da še leta 2013 ohranijo privilegije.

Navkljub demokratični preobrazbi je mentaliteta ostala popolnoma ista, in na vseh pomembnejših položajih vseh vej oblasti so bolj ali manj ostali isti ljudje. Modus operandi se ni spremenili niti za milimeter. Prednost ostaja oblast za vsako ceno in ohranitev le-te tudi tako, da se z vsemi sredstvi, če je treba tudi z likvidacijo, kot se je morebiti zgodilo tudi v primeru Ivana Krambergerja, zruši nevarnega političnega tekmeča. Gospodarska kriza, ki smo

ji priča, je na plan privlekla vso umazanijo, ki jo je prejšnja leta prekrivala dozdevna blaginja. Spoštovani kolegice in kolegi, lahko je deliti kolač, dokler je velik, ampak vam, ki ste danes na oblasti in ste bili tudi že leta poprej, oblast ostaja večja prioriteta od blaginje ljudi. To se vidi tudi v dejanjih sedanje vlade, ki posega v socialno državo. Ravno ta kriza očitno vodi do obujanja jugonostalgije, ob tem pa, spoštovani kolegice in kolegi na nasprotni strani, pozabljate na vse krivične in zločinske elemente, ki prav od tam izvirajo in se v tej državi žal ohranjajo še danes.

Nedvomno je problem v pomanjkanju perspektive in možnosti zaposlitve. Nekdanja država, ki jo danes tako radi propagirajo naši najvišji predstavniki države, je dajala navidezen občutek enakopravnosti. Dajala je tudi navidezen občutek socialne pravičnosti. Dajala je navidezen občutek možnosti zaposlitve za vse nas. Vsi tisti, ki danes tako zagovarjate to jugonostalgijo, ob tem pozabljate, da je bila vse skupaj žal samo ena velika Potemkinova vas, kar je postalo povsem očitno predvsem v zadnjih letih delovanja oziroma življenja skupne države. Za svetlejšo prihodnost, ki jo nedvomno vsi pričakujemo, si jo želimo, je treba najprej obrniti način mišljenja, razmišljanja. Potrebujemo korak naprej in postopno evolucijo v demokratičnem razmišljanju. Osredotočiti se je treba na mlade, ki v sodobnem, postmodernem in hiperaktivnem svetu izgubljajo svoj fokus in svoj namen.

Naš namen mora biti omogočiti pogoje za blaginjo in gospodarsko rast ter ljudem dati občutek smeri v lepšo prihodnost. Vendar, če želimo to doseči, moramo hočeš nočeš, gospod Bevk, najprej razčistiti s preteklostjo. Ker je nismo bili sposobni postaviti na pravo mesto takrat, ko je bil čas, moramo žal to storiti danes. Tukaj bi pričakovala vašo pomoč, ne sprenevedanje, da se vračamo v ne vem katere čase. Potrebujemo to katarzo, potrebujemo prekiniti z nekaterimi metodami iz preteklosti, ki so danes še zelo žive. Če želimo, da Slovenija končno postane pravna in pravična država, država, v kateri bo jasno opredeljena vladavina prava, potem najprej potrebujemo pravično pravosodje. To pomeni, da smo vsi enaki pred zakonom, ne glede na to, kakšne politične pripadnosti smo, ne glede na to, kakšnega statusa smo ali pa spola ali kakšne druge okoliščine. Pravično pravosodje in s tem pravična država pomeni tudi to, da bodo morali enkrat za svoje zločine, vezane na genocid oziroma pomor Slovencev po drugi svetovni vojni, odgovarjati vsi tisti, ki so krivi. Nekateri so še vedno živi, pa se še do danes ni zgodilo nič, na sodišču ni bil sprossen noben postopek. Proti nobenemu, gospa Potrata, proti nobenemu. Pa je šlo za pomore ljudi. / oglašanje iz dvorane/ Res je, krivda mora biti dokazana, ampak pri nas niti sprossen niso stvari. Niti do tega ne pride, da bi lahko kasneje krivdo tudi dokazali.

Pred sodiščem bodo morali biti na temelju dokazov, tako kot tudi vi pravite, obsojeni vsi tisti, ki so odgovorni za krajšo skupnega družbenega premoženja. To premoženje bodo morali na koncu vrniti vsem nam, ker je bilo skupno. Takrat bomo šele lahko rekli, da smo pred zakonom vsi enaki in da vsi enako odgovarjajo oziroma odgovarjamo za kazniva dejanja. Danes se ljudi brez dokazov obsoja na zaporne kazni, na drugi strani pa se oprošča take, pri katerih so dokazi, da je bilo storjeno kaznivo dejanje, vendar se jih zaradi takšnih ali drugačnih, tudi političnih, razlogov ne upošteva. Pravično pravosodje je tisto pravosodje, ki razsoja pošteno in ni pod vplivi ene politične opcije. To, kar se je po mojem mnenju zgodilo v primeru Patria, je škandalozno in pokazatelj, da v Sloveniji leta 2013 še vedno obstajajo politično montirani procesi, značilni sicer za obdobje nekega prejšnjega režima. Naj tukaj spomnim na montiran proces nekaj let pred osamosvojitvijo, ko je bilo po krivem obsojenih 8 ljudi. Država, ta, ki naj bi spoštovala človekove pravice, ki naj bi spoštovala vladavino prava, se tem ljudem ni nikoli opravičila, da so bili po krivem obsojeni. Ampak to se je zdelo nekaj normalnega. Še danes se ljudem, dedičem totalitarnega režima zdi popolnoma normalno, da se na montiranih procesih lahko obsodi ljudi, brez da se jim dokaže krivda, brez dokazov.

To je problem naše države. Če želi ta država izplavati iz krize, tako gospodarske krize kot krize vrednot, v prvi vrsti potrebuje samoočiščenje. Potrebuje samorefleksijo, da je sposobna uvideti, predvsem pa, da je sposobna priznati ključne napake iz preteklosti. Ne samo, da moramo te napake priznati, moramo jih znati tudi popraviti, in moramo znati odpustiti. Ampak odpustiš lahko šele takrat, ko je iz druge strani dano priznanje, da je bilo nekaj storjeno narobe. Gospa Potrata, ravno zaradi takih stvari potrebujemo restavracijo tega trenutno pokvečenega sistema. To je dejstvo. Saj na to ne opozarjamo samo mi. Na to nas opozarja tudi Evropa. Posledice takšnih ravnanj so predvideli že v resoluciji iz leta 1996, ki jo imamo danes tukaj. Ampak mi se z vsemi kripilji upiramo, da bi si odpri nek nov prostor. Z vsemi kripilji se upiramo temu.

Potrebujemo izstop iz jugoslovanske miselnosti in pripadajoče ikonografije. Potrebujemo zdravo politiko in njene najvišje predstavnike, ki se bodo zavedali, da je nekaj hudo narobe, če z nasmeškom na ustih prepevaš, recimo, "Živel komunizem", ki ne bodo zaradi nepoznavanja slovenske književnosti – kar je, mimogrede, sramota za predsednika Državnega zbora – prepovedali izvajati Očenaš hlapca Jerneja. Samo zato, ker se omenja očenaš. Res smo globoko zabredli. Gospa Potrata, tukaj bi lahko svojemu kolegu, predsedniku Državnega zbora, obrazložili, o čem govori molitev hlapca Jerneja, in da ste ravno vi tista stranka, ki v tem prostoru najbolj prosperira ravno na elementih sociale. Če bi to povedali,

potem se gospod Veber verjetno ne bi odločil tako, kot se je. Hlapec Jernej je imel nedvomno prav, ko je molil, da naj delavec dobi plačilo, in da je lačen in žejen pravice. Prav danes so te besede še kako pomembne in bistvene. Prav bi bilo, da bi zaživele tudi v tem državnem zboru.

Monopoli so tisti, ki našo državo razjedajo. V času tranzicije niso bile izpeljane ključne poteze, in sedaj smo, spoštovane dame in cenjeni gospodje, končno nekje, kjer se bo treba odločiti. Smo pred končnico, ali se bomo odločili, da bomo zdrveli v prepad zaradi tistih, ki bi radi zavoljo ohranjanja monopolov potegnili pod vodo še vse ostale, ali pa bomo končno in takoj začeli z razgradnjo monopolov in z njihovo odstranitvijo. Zavoljo vseh nas upam, da se bomo odločili pravilno. Hvala.

PODPRESEDNICA POLONCA KOMAR:

Hvala lepa, gospe Evi Irgl. Postopkovno, mag. Majda Potrata.

MAG. MAJDA POTRATA (PS SD): Gospa podpredsednica, vljudno vas naprošam kljub vaši jasni želji, da ste nevtralni in da ne posegate v besede razpravljavk in razpravljavcev in s tem dovoljujete svobodo govora. Bi pa neko reakcijo od vas vendarle pričakovala. Na mestu, ko je gospa Irgl govorila, da gre za restavracijo tega trenutno pokvečenega sistema – taka definicija je žalitev za Državni zbor in za državo Slovenijo. Pričakovala bi vaše opozorilo. Izvoljena sem na demokratičnih volitvah, sem del parlamentarne demokracije in nisem del nobenega pokvečenega sistema. O vsem drugem, kar je natrosila gospa Irgl, pa ni vredno izgubljati besed. Hvala.

PODPRESEDNICA POLONCA KOMAR:

Hvala lepa, gospa Potrata.

Poskusila bom zagotavljati enakopravnost do vseh, hkrati pa bi prosila vse poslanke in poslance, da se danes kljub tej vroči seji obnašamo dostojanstveno.

Repliko ima gospod Bevk.

SAMO BEVK (PS SD): Hvala lepa za besedo, gospa podpredsednica. Spoštovani zbor!

Kolegici Evi Irgl bi predlagal, da si prebere tako predlog resolucije kot predlog zakona, ki ga je leta 1997 v parlamentarno proceduro poslala njihova stranka, Slovenska demokratska stranka, in kjer sta bila prva podpisana predlagatelj in tudi edina predlagateljica Janez Janša in predsednik Slovenskih krščanskih demokratov Lojze Peterle. Če bo prebrala ta dva dokumenta, verjamem, da ne bo več podpirala, da bi se pri nas vzpostavil sistem lustracije. Potem bi lahko potegnili vzporednico med čarovniškimi procesi, dachavskimi procesi in med lustracijskimi procesi. Preveč vzporednic bi lahko potegnili med temi tremi zgodovinskimi procesi. Še enkrat bi rad izpostavil tragično usodo slovenskega

protestantskega pridigarja Petra Kupljenika, ki so ga leta 1587 obsodili na smrt, potem pa mu dovolili, da je šel iz dežele. Za njim se je izgubila vsaka sled, dokler ni leta 1995 italijanski zgodovinar Silvano Cavazza ugotovil, da je bil slovenski protestantski pridigar od leta 1590 zaprt v italijanskih oziroma rimskih inkvizicijskih zaporih. Ker je ostal trden v svoji protestantski veri in ni ničesar preklical, so ga sežgali na grmadi na trgu Campo de' Fiori v Rimu, kjer je 5 let za slovenskim pridigarjem podobno usodo doživel tudi znameniti renesančni mislec Giordano Bruno.

Kolegica Eva Irgl, predlagam, da se zgledujete po svojem kolegu Jerovšku, ki je prej izrecno izjavil, da ne podpira lustracije in da ne podpira lustracijskih sodišč, kajti ta anahronizem ne sodi v 21. stoletje. Hvala lepa.

PODPRESEDNICA POLONCA KOMAR:

Proceduralno, gospod Jerovšek.

JOŽEF JEROVŠEK (PS SDS): Gospa podpredsednica, zelo me čudi, da niste reagirali. Čudim se tudi kolegu Samu Bevku, ki ga imam za dostojanstvenega poslanca, da lahko nekaj tako shrlljivega, kot je sedaj izrekel, naredi, da je govoril, da bi z uveljavitvijo zakona o lustraciji, ki je administrativni ukrep, bilo to izenačeno z dachavskimi procesi, ko so komunistične oblasti leta 1948 obsodile in ubile 11 dachavskih zapornikov. Cvet slovenske kemije je šel takrat. Svojci še danes ne vedo za grobove. To je posredna obtožba nove Slovenije, se pravi demokratične Slovenije, da je hotela ubijati ljudi na podlagi političnega prepričanja!

PODPRESEDNICA POLONCA KOMAR:

Gospod Jerovšek ...

JOŽEF JEROVŠEK (PS SDS): Zahtevam opomin za gospoda Bevka, ker je izjavil nekaj nezaslišanega, shrlljivega – da je samostojna Slovenija hotela ubijati ljudi tako kot na dachavskih procesih komunisti!

PODPRESEDNICA POLONCA KOMAR:

Gospod Jerovšek, se opravičujem. Kakšen je vaš postopkovni predlog?

JOŽEF JEROVŠEK (PS SDS): Dajte mu resen opomin, da naj si kaj takšnega ne dovoli več, ker žali to državo! To je isto, kot ko je Potrata rekla, da jo je zelo sram, da je Slovenka. Ne Potrata, pardon, Poropatova!

PODPRESEDNICA POLONCA KOMAR:

Prosim za mir v dvorani!

Gospod Bevk, imate postopkovno.

SAMO BEVK (PS SD): Kolegu Jerovšku se opravičujem, če me je napačno razumel. Nisem izenačil dachavskih procesov z morebitnimi lustracijskimi procesi. Nasprotno, obsodil sem tako čarovniške kot dachavske procese in

povlekel paralelo, da ne vemo, kaj bi se zgodilo, če bi imeli v Sloveniji lustracijske procese in lustracijska sodišča. Če me je kolega Jerovšek napačno razumel, se mu opravičujem. Nikakor nisem hotel potegniti te enačbe. Hvala lepa.

PODPRESEDNICA POLONCA KOMAR: Spoštovani, tudi to je bila neke vrste izraba postopkovnega predloga.

Gospod Tanko, imate postopkovni predlog? Repliko?

JOŽE TANKO (PS SDS): Hvala lepa. Kot predlagatelj imam pravico ...

PODPRESEDNICA POLONCA KOMAR: Kot predlagatelj imate besedo.

JOŽE TANKO (PS SDS): Hvala lepa za besedo.

Mislim, da je diskusija zašla predaleč. To, kar počnejo nekateri na drugi strani te dvorane, ni v kontekstu razprave, ki smo jo predložili in zahtevali. Predlagali smo razpravo o stanju demokracije v Sloveniji. O tem lahko govorimo od osamosvojitve naprej ali pa morda od malo prej, ne pa okrog leta 1200, 1500 itd. To, kar počnejo kolegi, pomeni samo to, da z neokusnimi primerjavami, neprimerljivimi zadevami poskušajo preusmeriti tok razprave od bistvenega k nebistvenemu. Iz prejšnjega režima, socialističnega, totalitarnega, kakršnegakoli, smo preko osamosvojitve v novo demokratično državo prenesli vrsto stvari, ki niso bile dobre. Vrsto stvari, zaradi katerih je prejšnja država propadla. Vrsto povezav in napak v pravosodju, vrsto napak in povezav v gospodarstvu in vseh drugih podsistemi. Lustracija, če bi bila izvedena tako, kot je bila v nekaterih drugih postkomunističnih državah, ni pomenila nikjer likvidacije. Tovrstna lustracija nikjer ni bila čarovniški proces, ampak je bila neobhodno potrebno dejstvo, če so se hotele vzpostaviti normalne razmere v družbi, gospodarstvu, pravosodju, šolstvu in vseh drugih družbenih sistemih. To je bil neobhoden pogoj. V tistih državah, kjer se to ni izvedlo, so veliki problemi. Te države so ostale na repu Evrope. Lahko jih priključimo kamorkoli. Slej ko prej prav te naveze, prav ta klientelističen pristop povzroči deformacije, ki jih skoraj ni mogoče odpraviti. Pri nas se je to zgodilo. V treh letih, od konca leta 2008 do 2011, smo zgrmeli, ampak tisti, ki jih nekateri poimenujejo strici iz ozadja, in to so prepoznavne slovenske osebnosti in politiki, oziroma ki jih poimenujejo sive eminence v bančnem sistemu, niso utrpeli kakšnih posebnih težav, kajti še vedno na nek poseben klientelističen, lahko rečemo tudi koruptiven, način upravljajo s temi sistemi, neodvisno od vsakokratne oblasti.

Spoštovani gospodje, govorimo samo o tem, ali so bili koraki, ki so bili storjeni, primerni in zadostni, ali niso bili. Prepričan sem, glede na to, kar se dogaja, in glede na to, kako nojevsko se obnašajo institucije ali najvišji politični

predstavniki, da je očitno, da ti mehanizmi niso bili uporabljeni in da se tovrstno očiščenje ni zgodilo. Samo to je problem. Davek za to plačujejo tisti, ki jim ne bi bilo treba plačati. Rešitve smo predlagali lansko leto, tudi tako imenovani ZUJF, tisti znameniti 143. člen. Ampak s tistim ukrepom smo posegli v del populacije, ki je doživel, doživlja oziroma ima nek nadstandard, in to iz javnih sredstev, kot privilegirano dopolnitev nečesa. To je bilo označeno za lustracijo določene skupine državljanov, za mini lustracijo. Kaj pa pomeni to, ko 10-krat tolikšnemu številu ali pa 30-krat tolikšnemu številu ljudi znižujete socialne transferje, in to tisti kategoriji ljudi, ki je deprivilegirana, ki nima, ki ji mora država pomagati, da preživi. Kakšna lustracija je to? Ukrep socialnih pomoči – kakšna lustracija je to? Ko razpravljamo o gospodu Kučanu, pomeni to mini lustracijo, ko govorimo o 300 tisoč socialnih upravičencih zato, ker jim ne moremo zagotoviti delovnih mest, pa govorimo – o čem? O pravični državi, kajne? To percepcijo oziroma to razpravo smo poslušali tukaj tudi v času Pahorjeve vlade. Niti v en privilegirani sloj tista vlada ni posegla, in tudi ta vlada ni posegla v noben privilegirani sloj. Tega se brani, tega noče. Posega pa v skupine, ki so na nek način marginalne, ki se težko samoorganizirajo, in uporablja ves medijski vstajniški instrumentarij, ki ga zagotovo na nek način sponzorirajo nekateri krogi.

To je problem te družbe. Za zablode stricev in sivih eminenc plačujejo tisti, ki niso bili zraven. Vsi plačujemo, tisti, ki nismo tukaj. Problem te države, pravosodja in institucij je, da se proti sivim eminencam in proti stricem ne sproži noben postopek. Nihče ne odgovarja. Celo tako daleč smo prišli, da niti meni noče nihče povedati, pa jih poznajo. Govorimo o popolni deformaciji družbe. Vsi tisti, ki pravite, da ste demokratični in socialni, bi lahko na področju demokracije in sociale nekaj storili, ne pa, da zavestno branite nekaj, kar povzroča probleme, kar zahteva odpovedovanja in plačila in kar ne omogoča nobenega izboljšanja. Ni jasno, zakaj bi moralo te zablode stricev in sivih eminenc plačati slovensko podeželje. Zakaj je treba dvigniti davek, na premoženje, na kmetije, na prazne hleve, na pasje ute? Zakaj je treba znižati socialne transferje? Zakaj je treba dvigniti katastrski dohodek za x-krat, za nekajkrat, za 10-krat v nekaterih primerih? Koliko je prispevek stricev in sivih eminenc? Ali mi lahko kdo razloži? Kolikšna je škoda delovanja stricev in sivih eminenc? Vse dokapitalizacije so verjetno iz tega naslova, vse sanacije ali pa interventni ukrepi za gospodarske družbe v težavah, ki jih je treba brez zavarovanj po sklepu te vlade in te koalicije sanirati. To so ukrepi.

Prišli smo tako perversno daleč v nekaterih primerih, da je kazen za en pripeljan hlod brez enega dokumenta milijonkrat višja kot za 20-milijonsko transakcijo, ki je nezakonita. Poglejte, kakšen zakon ste predlagali in kakšne kazni ste predvideli pri Zakonu o gozdovih. Če ni

prevoznice za en prevožen hlod, je kazen za tistega, ki bo to peljal, če je fizična oseba, od 2 tisoč do 5 tisoč evrov. Za hlod, več kot 10 centimetrov debelo deblo, je kazen tolikšna. Kolikšna je kazen za sivo eminenco, ki sproži proces nakazila v bančnem sistemu na privilegiran, koruptiven način? Kolikšna je? Koliko jih je bilo izrečenih? Nobena. Predlagam, da se ne ukvarjamo več s tistimi procesi, ki so za zgodovinarje lahko posebna tema, in točka dnevnega reda mogoče Odbora za kulturo. Tam o medijih, o tekočih problemih ne moremo razpravljati. Ne vem, to je v neskladju z zakonom. Lahko pa o čarovniških procesih, in boste tam te svoje filozofske teme razvili.

Ampak sprašujem pa vse, kaj boste storili, da se bo stanje, na katerega je opozoril sedanjí predsednik republike takrat, ko je bil predsednik vlade, ali pa protikorupcijska komisija, odpravilo, da ne bi bilo več stricev iz ozadja, ki delajo mimo vlade in drugače, kot je sklep vlade, in da ne bi v bančnem sistemu delovale neke sive eminence, kot ugotavlja Klemenčičeva Komisija za preprečevanje korupcije. To je vprašanje danes. Dokler tega ne odpravimo, dokler tega ne rešimo, bodo prihajali samo ukrepi, ki pomenijo obremenitev ljudi, bodo prihajali samo ukrepi, ki pomenijo poseg v socialne pravice, samo ukrepi, ki bodo dvigovali davke gospodarskemu sistemu, in samo ukrepi, ki bodo zmanjševali možnost kakršnihkoli zaposlitev, ker delovnih mest ne bo. Samo to je proces, ki sledi. To, kar predlagate z rebalansom, je izvedba tega. Naslednji rebalans – že sami ugotavljate, to sem spremljal zdaj po delovnih telesih – bo samo še slabši, ker je ta nerealen. To so razprave poslancev Socialnih demokratov in tudi nekaterih drugih, ki se nekoliko spoznajo na te procese. Kaj sledi? Predlagam, da daste odgovor zato, ker tako neutrudno branite tiste, ki so v tej družbi pridobili nek status, neformalen status, ga zlorabljajo in povzročajo težave, ki jih plačujemo rezidenti te države. Hvala lepa.

PODPREDSEDNICA POLONCA KOMAR:
Hvala lepa.

Postopkovno, mag. Majda Potrata.

MAG. MAJDA POTRATA (PS SD): Gospa podpredsednica, prosim vas, da mi v okviru postopkovnega predloga dovolite demantirati napačen navedek gospoda Tanka, ki je zatrdil, da Odbor za kulturo ni razpravljaj o stanju medijske svobode. Odbor za kulturo je obravnaval resolucijo Evropskega parlamenta o medijski svobodi. O tem je razpravljaj, ni pa razpravljaj o konkretnem primeru suspenza novinarja RTV Slovenija, ker je to v neskladju z 2. členom Zakona o Radioteleviziji Slovenija, ker ustanovitelj ne sme posegati v avtonomijo in uredniško politiko RTV Slovenije. To je zelo pomemben popravek zaradi tega, ker je zelo napačno citiran, in je treba demanti upoštevati. Hvala lepa, da ste mi dovolili povedati do konca.

PODPREDSEDNICA POLONCA KOMAR:
Hvala lepa.

Sedaj bomo nadaljevali z razpravo.
Gospod Jožef Horvat, imate besedo.

JOŽEF HORVAT (PS NSi): Hvala lepa, gospa podpredsednica.

V skopo odmerjenem času želim nanizati samo nekaj zadev. Prvič, z veliko bolečino v srcu obžalujem, da se nismo uspeli vsaj toliko poenotiti, da bi glede stanja demokracije v Sloveniji sprejeli vsaj en sklep. Drugič, vesel sem, da se nam je ponovno pridružil kolega Marko Pavličič, ki je sicer odlična zamenjava na sedežu dr. Viranta, ampak njegov procentni račun gre približno tako, kot če bi rekli, da je ta koalicija dvignila DDV za 2 %, pa ni. Stopnja se je dvignila za 10 % oziroma za 2 odstotni točki. Pri teh procentih moramo biti natančni, in povedati, da je SKD oziroma Nova Slovenija vodila vlado, in sicer: prva vlada, Peterletova, od 16. maja 1990 do 14. maja 1992 – dve leti minus dva dni –, peta vlada, Bajukova vlada, od 7. 6. 2000 do 30. 11. istega leta – 5 mesecev in 23 dni. Suma sumarum, se reče slovensko, 2 leti 5 mesecev in 21 dni. Veliko ali premalo? Premalo! Če bi krščanska demokracija v teh 22 letih vodila slovensko vlado vsaj toliko časa kot CDU in CSU v Nemčiji, bi Slovenija danes lahko bila mala Nemčija. To je moj aksiom.

Predlagam, da se že enkrat zapremo v to dvorano in projektno pristopimo k reševanju te vlade. Diagnozo imamo postavljeno. Poglejmo, kje smo v našem političnem programu zatajili, česa nismo premislili, česa nismo rešili. Žal moramo začeti pri Temeljni ustavni listini o samostojnosti in neodvisnosti Republike Slovenije. Ta je bila sprejeta, in država Slovenija je nastala zato, ker SFRJ ni bila pravno urejena država. Ali je danes Slovenija pravno urejena država? Vsi vemo odgovor – ni. O tem ne govorimo samo politiki, o tem vpije in nas prosi, da to zadevo rešimo, tudi slovensko gospodarstvo. To sem že velikokrat povedal. Ne vem, če je to slišal gospod minister Pličanič. Vesel sem, da se nam je pridružila državna sekretarka. Ne vem, če je to slišala ta vlada. Treba je zadeve reševati – projektni pristop.

Postavil bom še eno tezo. Komisija za preprečevanje korupcije je na parlamentarni preiskovalni komisiji predstavila dokument ocene stanja. Postavljam tezo. Na tem dokumentu lahko ta vlada delo nadaljuje ali pa mora na tem dokumentu ta vlada oditi. Zato, ker tukaj piše, kdo je kriv za slovenski bančni sistem, za barabije v slovenskem bančnem sistemu, je pa zakonodaja takšna, da žal ne morejo predstaviti imen in priimkov. Odgovornosti ne moremo dati imen in priimkov. Zato se ta vlada mora usesti s KPK skupaj, popraviti zakonodajo, da pridemo enkrat do imen in priimkov. Če ne, mora ta vlada oditi ... / izklop mikrofona/

PODPREDSEDNICA POLONCA KOMAR:
Hvala lepa, gospod Horvat.

Repliko ima gospod Pavlišič.

MARKO PAVLIŠIČ (PS DL): Hvala za besedo.

Hvala za prijazne besede, spoštovani gospod Horvat. Moje številke so se nanašale na sodelovanje v vladi, ne na vodenje same vlade. Lepo, da ste opozorili, da je nova Slovenija celo dvakrat vodila vlado, kar še dodatno podkrepi mojo tezo. Tukaj bi dodal, da ima tisti, ki vodi vlado, največjo odgovornost in največjo moč v vladi, vendar drugi, sodelujoči pri tem žal držite oziroma držimo štango. Hvala.

PODPREDSEDNICA POLONCA KOMAR:
Hvala lepa.

Postopkovno, gospod Tanko.

JOŽE TANKO (PS SDS): Hvala lepa.

Danes ni prvi primer, da "gospa Vlada" ne odgovarja. Prišli smo na sejo, Vlada ima najavljen čas, in predlagam, da na vprašanja, ki so se pojavila v dosednji diskusiji po približno petih urah razprave, da tudi kakšen odgovor. Vlada, ki pride sem, sedi in zapisuje, in ne odgovarja, opravlja svoje delo malomarno. Poslanci, vsaj predlagatelji, pričakujemo nek korekten odziv in tudi popravke ali pa napovedi, kako se bo zadeva naprej urejala. Vlada najbrž ne pride samo zato, da sejo, ki bo dolga približno 8 ur, odsedi. Pričakujemo aktivno delo Vlade, zato je tudi povabljen, in tudi odgovore. Žal ne samo danes, ampak se je že večkrat doslej zgodilo, da imamo tukaj predstavnike Vlade, ki s svojo molčečo prisotnostjo ne pomagajo nič k razbistritvi situacije in nič ne povedo o nadaljnjih korakih, ki so na tem področju zagotovo potrebni. Hvala lepa.

PODPREDSEDNICA POLONCA KOMAR:
Hvala lepa.

Predstavniki Vlade se lahko kadarkoli vključijo v razpravo.

Nadaljujemo z razpravo. Prijavljen je gospod Jerko Čehovin.

JERKO ČEHOVIN (PS PS): Hvala lepa, podpredsednica.

Najrajši ne bi niti govoril, kajti ne vidim nobene dodane vrednosti v današnjem sklicu in v sedanji razpravi. Od tega državljeni ne bodo nič imeli in tudi volivci predlagateljev ne bodo nič imeli. To je samo obnavljanje nekih starih tem, že prežvečenih, garniranih na novo s tistimi zadevami, ki se nanašajo na tisto, kar bomo imeli naslednji teden – proračunska seja. Vsi ti odgovori bodo, če niso že na odborih dani, in boste tudi v nekaterih drugih zakonih te odgovore dobili. Ne vem, kaj bi se lahko oglašala Vlada in kako bi lahko, zlasti glede na nekatere razprave, odreagirala. Ne vem, imeli smo že nujno sejo o stanju v pravosodju, imeli smo nekatere druge nujne seje, danes imamo to po mojem čisto po nepotrebnem izsiljeno sejo,

na kateri naj bi govorili o stanju demokracije, pri čemer je jasno, da nihče ni zadovoljen z nivojem demokracije v Sloveniji. Razlika je v tem, da nekateri mislite, da je nasprotna stran kriva za to, drugi ste pa pri tem popolnoma sterlni, celo konstruktivni itd.

Ne bi rad govoril o zgodovini. Če malo pogledam, imam občutek, da samopodoba Slovencev ne mara. Imamo premalo samozavesti. Če grem nazaj – kaj je determiniralo našo zgodovino? Danes ste že nekaj govorili o času protestantizma in Primoža Trubarja itd. Če gremo od takrat naprej, pridemo na tako imenovano pomlad narodov leta 1948, na taborska gibanja, na borbo za severno mejo, na borbo Primorcev preko TIGR in društva Svoboda, do NOB, in končno do naše osamosvojitvene vojne. Vse to je nek mozaik v zgodovini ali epopeji enega naroda. Kakršnakoli omalovaževanja enega ali drugega dela ne pripomorejo h kvaliteti. Namesto, da bi bili na našo zgodovino ponosni, kajti vse to so bili prispevki k ohranitvi naroda, njegove identitete, njegovega jezika, tudi žrtev. Takšnih ali drugačnih žrtev, med vojno, med obema vojnama, po vojni in še naprej.

Vendar mislim, da smo s tem opravili. Leta 2009 smo sprejeli Zakon o popravili krivic, po katerem smo več ali manj, kakor mi je znano, te krivice popravili. Če gledam, kako o teh zadevah danes razpravljamo, je izključno ena rdeča nit, ki se vleče samo od tega, ali je stranka predlagatelj na oblasti ali ni na oblasti. Kadar ni na oblasti, je vse narobe, kadar pa je na oblasti, je pa vse krasno in vse usmerjeno, vse evropsko, Frankfurter Allgemeine Zeitung nas hvali itd. Kadar nismo, je pa čisto neka druga stvar. Žal moram reči, da ste tukaj res nekateri pretirali in ste z nekaterimi zgodbami, ki ste jih povedali, potrdili samo to, da so manipulacije, podtikanja, laži, sprenevedanje zaščitni znaki predlagateljev. Razne falzifikacije, lepljenje, honoriranje primitivnih spletnih forumov, širjenje polresnic, iztrgani fragmenti iz tekstov in govorov, prisluškovanje, denunciantstvo, zaničevanje drugače razmišljajočih, pritisk na pravosodje in medije in fabriciranje afer – to je stalnica.

Vse skupaj je samo en velik poskus samoprojekcije ziroma lastnega delovanja na celotno politiko in na družbene podsisteme po načelu Kdor ni z nami, je naš sovražnik. Zakaj smo potem leta 1991 ustanovili državo, v kateri smo se odločili, da bomo imeli pluralno demokracijo? Zaradi tega, da ima vsak, ki se ne strinja z mano ali z vami ali kom drugim, možnost, da svoje zahteve, potrebe artikulira na polju prostega političnega združevanja, ustanavljanja strank, strankarskega povezovanja itd. To še ne pomeni, da če nimamo vsi vgrajenega, oprostite, da tako rečem, rumenega čipa v glavi, da smo vsi pod neko anatemo, da smo vsi neki potencialni sovražniki. Rečeno je bilo celo, da smo dediči komunizma. Po tej isti logiki bi lahko rekel, da ste nekateri dediči

kolaboracije, zgodovinski dediči kolaboracije. Perpeutum mobile se bo spet odvil še naslednjih 10 let, in mladi generaciji bomo samo pokazali, kako vsega tega skupaj ne znamo ali nočemo ali ne zmoremo delati.

Če samo ponazorim, recimo, dve zadevi, ki sta tipičen falzifikat in se stalno rolata. Ena stvar je glede tistega famoznega poslanskega večera v Novi Gorici. Bil sem prisoten in zelo jasno vem, kaj je bilo takrat rečeno. Ampak tukaj se je naredila zamenjava vlog in se falzificira to, kar je bilo rečeno. To, kar je bilo rečeno, je bilo mišljeno, da to počne nekdo drug. Vi ste pa to povzeli, kot da nekdanji predsednik grozi državljanom s poboji, in to še danes ponavljate. Druga zadeva, draga zadeva, neresnica, je temen madež na slovenski poosamosvojitveni zgodovini – izbrisani. Relevantno je vprašanje, zakaj je do tega primera prišlo. Ne pa, da danes poslušamo zgodbe, da če bi individualno to obravnavali, da potem tega problema ne bi bilo. Ta problem je že bil. Vrnemo se h genezi tega problema. Ta problem je nastal takrat, ko se je nekomu zdelo, da bi bilo zelo koristno in zelo odmevno, če bi nekatere na tak način odstranili iz Slovenije.

Zanimivo, da smo to počeli samo za tiste državljane, ki so pripadali državam bivše Jugoslavije. Tega nismo počeli, recimo, za Italijane, Nemce, Francoze, Švicarje itd., ampak smo si kot tarčo izbrali samo te. V vsem tem času nihče ni prevzel vsaj enega trenutka samoresnice, da bi rekel, da smo naredili napako. Ne. To se še rola, in je pri tej zadevi prišlo celo do referendumov itd. Če sem zelo jase, gre za stalno ponavljanje enih tem in stalno pogrevanje nekih žup, ki se kuhajo v Murglah, nekaterih sodb, ki se pišejo v Murglah. Ne pozabite, da v Murglah ne stanuje samo bivši predsednik države, ampak tudi bivši notranji minister. Morda pa tudi on kakšno juho kuha ali pa piše kakšne zgodbe. Še enkrat ponavljam, mlade ljudi zanima nekaj povsem drugega. Zanima jih, recimo, ta zakon, ki je sprejet, in ki bo oktobra stopil v veljavo, da bodo bili delodajalci dve leti oproščeni plačila za njihove prispevke. To jih zanima. Zanima jih, kakšno perspektivo imajo v tej državi, in ali bodo morali pobrati šila in kopita in oditi drugam.

Zanimivo je, da naj bi bili najbolj krivi tisti, ki smo prvič v politiki. Moramo poslušati zgodbe tistih, ki so imeli suknjo in platno, kot se reče po domače, 22 let v svojih rokah. Ti bi se morali vprašati, kaj so naredili in zakaj smo prišli v situacijo, v kateri smo. Namesto, da bi skupaj iskali čim boljše izhode iz te situacije, ki ni rožnata, ki je celo problematična, se obtožujemo. Ne vem, kaj naj bi parlament glede stanja demokracije rekel od tistega, kar ne vemo oziroma kar še nismo slišali. Ne vidim nobene dodane vrednosti, in lahko rečem, da imam do izsiljenih sej samo občutek prezira. Hvala.

PODPREDSEDNICA POLONCA KOMAR:
Hvala lepa, gospod Čehovin.

Gospod Jerovšek, imate proceduralno.

JOŽEF JEROVŠEK (PS SDS): Gospod Čehovin je bil zdajle prostodušen in odkrit. Prezira nas. Prezira tudi druge Slovence. Moram protestirati, gospa podpredsednica, in ga morate zelo ostro ukoriti. Mene in druge je ukoril za zgodovinske dediče kolaboracije. Gospod Čehovin, moji predniki so bili zaprti pod okupatorjem že aprila 1941 med čisto prvimi, aktivno pomagali partizanščini, avtentično, ne revolucije, bili kritični, nam povedali, kaj je revolucija delala, trpeli zaradi tega, bili preganjani po vojni. Večkrat sem zavrnil kolaboracijo s komunisti, ko so me silili, in vi boste mene obsojali, da sem kolaboriral s komerkoli, ali pa moje prednike! Verjamem, da me prezirate zaradi tega. Verjamem, ampak hkrati ste pa na začetku rekli, da so bili povojni poboji tudi dobri za nekaj. Ali je to bilo dobro za Slovenijo?! Kakšne teze klatite tukaj!

Prosim, da se tistim Slovcem, ki ste jih obsodili zgodovinske dediščine kolaboracije, opravičite. Nimate pravice obtoževati! To je delal vaš partijski sistem. Tako daleč je prišlo, da so v nekem štajerskem mestu vprašali, ali je Rimskokatoliška cerkev na Štajerskem kolaborirala z okupatorjem, in je 70 % reklo, da ja. Bili so pa do zadnjega zaprti, vsak duhovnik. To so vaše teze. Opravičite se, prosim. Drugače ga pa ostro okorite. Ne sprejemam takšnih tez vsepovprek. To je nadaljevanje komunističnega sistema.

PODPREDSEDNICA POLONCA KOMAR:
Gospod Jerovšek, tudi to je bila zloraba proceduralnega predloga. Prosila bi, da umirimo strasti in nadaljujemo z razpravo.

Gospod Jerko Čehovin, imate repliko.

JERKO ČEHOVIN (PS PS): Prosim gospoda Jerovška, da prečita magnetogram, in naj ne navaja tega, kar nisem rekel.

PODPREDSEDNICA POLONCA KOMAR:
Hvala lepa.

K besedi se je prijavila predstavnica Vlade gospa Tina Breclj, za njo gospod Franc Breznik in za njim gospa Sonja Ramšak.

TINA BRECLJ: Hvala lepa, gospa predsedujoča. Spoštovani poslanke in poslanci!

Kot je izpostavil že gospod Čehovin, ima Vlada diskrecijo, da se oglašata takrat, kadar se ji to zdi potrebno. Težko pritrdim navedbi, da je Vlada danes pasivna oziroma tiho. Minister za pravosodje je dvakrat pojasnil vladno stališče o tej zadevi. Ne oglašam se zato, ker sem bila izzvana, temveč zato, ker se mi ne zdi odveč, da se vendarle nekatere stvari še enkrat ponovijo. Ena od teh stvari je ta, da je vladavina prava ena od treh prioritet te vlade. Zato je Vlada vso pozornost, velike napore usmerila v postopne in premišljene korake na poti k sodni reformi. Gre za reforme, ki jih je Vlada pripravila ne zaradi

sledenja resoluciji iz leta 1996, vendar zaradi upoštevanja ustave naše države, ki je naš najvišji, najpomembnejši pravni akt.

Dobro vam je znano, da imamo v naslednjem tednu na redni seji noveli Zakona o sodiščih in Zakona o sodniški službi, ki sta eden od korakov k tej reformi in tudi eden od korakov za doseganje cilja še boljše, še kvalitetnejše, če lahko tako rečem, vladavine prava. Poleg tega je bilo v Državnem zboru že večkrat izpostavljeno, da je bila 4. junija letos podpisana zaveza med Vlado in sodstvom te države, ki jasno določa, kakšno je stanje v sodstvu danes in kakšno naj bo ciljno stanje v sodstvu 1. junija naslednje leto, ko bosta tako Vlada kot tudi sodstvo izvedla vsak svoje ukrepe, da se to stanje doseže. Težko pristajam na to, da Vlada, kar je bilo tudi danes izpostavljeno, nima cilja, da ne ve, kam gre. Še enkrat, vladavina prava je ena od treh prioriteta, in v zvezi s to prioriteto se določeni koraki, pomembni koraki že dogajajo, kar vam je, spoštovani poslanci, tudi dobro znano. Hvala lepa.

PODPRESEDNICA POLONCA KOMAR:
Hvala lepa.

Nadaljujemo razpravo. Gospod Franc Breznik.

FRANC BREZNIK (PS SDS): Predsedujoča, najlepša hvala za besedo.

Ostal bom na temeljnem vprašanju današnje seje – zakaj smo sploh naredili to državo in zakaj je bila večina državljanov in državljanek na plebiscitu leta 1990 za to, da odidemo iz prejšnje tako imenovane tvorbe, ki se je imenovala Jugoslavija. Jugoslavija je propadla, ne samo ekonomsko, tudi moralno in pravno-formalno. Jugoslavija kot taka je imela totalitarni režim, kjer so se množično kršile človekove pravice in svoboščine. Imela je nenormalno ekonomsko politiko, ki je kaznovala pridne in podjetne in držala štango vsem tistim, ki so bili postopači, lenuhi in špekulanti. Zaradi tega je Jugoslavija množično propadla. To državo smo naredili z največjim soglasjem državljanov in državljanek. Kot neko, ki je bil takrat dokaj mlad pripadnik takratnih oboroženih sil, lahko rečem, da smo se borili tudi proti znakom totalitarizma, in borili smo se za to, da si narod, ki ima neverjetno zgodovino, ki je imel leta 1857 že tudi železnico, zasluži mnogo več. Zasluži si večjo blaginjo, boljšo ekonomsko politiko, večje spoštovanje človekovih pravic in temeljnih svoboščin. To je bilo tisto temeljno, zaradi česar smo se odločili za boljšo državo. Zavedali smo se, da zmoremo več. Žal, izmed petih monopolov, ki jih je imel bivši sistem, so ob konstituiranju nove države še vedno ostali štirje monopoli. Še vedno lahko govorimo o tako imenovanem šolsko-kulturnem monopolu, izobraževalno-kulturnem monopolu. Govorimo o medijskem monopolu in govorimo o tako imenovanem gospodarskem monopolu preko družb, ki so v državni lasti. Govorimo o tako

imenovanem sodnem monopolu preko doktrine bivšega neciviliziranega prava, predvsem v kazenskopravnem delu, ki je izobraževal večino sodnih ali tako imenovanih pravnih poklicev, in zaradi tega ta država ne more iziti iz okopov, ki jih imamo.

Seja, ki smo jo danes sklicali, je predvsem na področju, kjer se ta doktrina vrača. Po vseh teh letih se vrača vsa doktrina. Vrača se tako imenovana beograjska ekonomska politika, ki ponovno z davki kaznuje najbolj pridne in podjetne ljudi v tej državi, zmanjšuje podjetnost. Dogajajo se dnevne in množične migracije iz države. Prav tako se ne spoštuje tipičnih človekovih pravic in temeljnih svoboščin v sodnih postopkih. Ponovno se nadaljuje neka politika, ki jo že poznamo tudi tisti, ki smo srednje generacije, ne samo starejše generacije. To je tisti strah, to je tisti pogled, ki ga moramo zaustaviti vsi skupaj. Vsi skupaj se morda res učimo demokracije, učimo se vseh teh postopkov. Takih nastopov, ki jih nekateri tu izvajate, nisem vajen. Nisem jih vajen, čeprav, če gledam druge parlamente, spoštujem vsakršno drugačno mnenje, spoštujem neko evropsko levičarsko držo. Ampak dokler neko ne pozna bivših temeljev, kako nastaja država, kaj so temeljne človekove pravice, kaj pomeni resna ekonomska politika, potem so vse razprave v parlamentu neproduktivne, ne vodijo nikamor.

Moramo poznati temelj tržnega gospodarstva. Ta država preko vseh teh argumentov, ki sem jih naštel, do sedaj ni imela možnosti, da bi tržna ekonomija v državi lahko uspevala. Ko smo nekako prišli na pol poti, kjer smo se ustavili, nam zdaj sporočate in gradite neke mite na neki Jugoslaviji, na nekem državnem socializmu, čeprav ta država še nikoli ni imela možnosti spraviti tržnega gospodarstva v neke okvire, da bi lahko ljudje delovali in začutili produkte tržnega gospodarstva, ki jih vrednotijo preko blaginje državljanek in državljanov. Še posebej za tiste, ki s svojim delom, pridnostjo, marljivostjo za to družbo dajejo največ. Ravno ti so tudi z zdajšnjo politiko, ekonomsko politiko te vlade, najbolj kaznovani. Kot poslanec in kot pripadnik Slovenske demokratske stranke bom v teh razpravah še naprej poskušal doprinesti, da boste tudi tisti, ki morda poznate druge ekonomske politike, to razumeli, to mojo držo, to moje prepričanje in predvsem mojo dobronamernost do vseh, ki smo zbrani v tem visokem državnem zboru. Najlepša hvala za besedo.

PODPRESEDNICA POLONCA KOMAR:
Hvala lepa, gospod Breznik.

Besedo ima gospa Sonja Ramšak.

SONJA RAMŠAK (PS SDS): Hvala, podpredsednica, za besedo. Spoštovani poslanke in poslanci!

Gospod Drago Jančar je pred dobrim desetletjem dejal, da smo sanjali o demokraciji, zbudili smo se v kapitalizmu, a ne v kapitalizmu tržnega in poštenega gospodarstva, pač pa v njegovi najslabši tranzicijski in privatizacijski različici. Te besede so danes žal še vedno aktualne, in tudi zato je na mestu današnji sklic te izredne seje, ki jo je zahtevala Poslanska skupina Slovenske demokratske stranke. Vedno sem razumela institucijo Državnega zbora kot hram demokracije, kjer si poslanke in poslanci izmenjujemo različna mnenja, stališča, poglede, da oblikujemo iste cilje in tudi cilje, ki jih je omenjal minister za pravosodje. Zame so ti cilji, da zagotavljamo pravno državo in vladavino prava, da zagotavljamo socialno državo in da zagotovimo spoštovanje človekovih pravic in temeljnih svoboščin.

Tudi sama sem bila in bom zavezana k strpnosti in spoštljivosti, ne pa k netenju sovraštva med državljanke in državljani, in sem proti sovraštvu tudi znotraj teh zidov. Nekoč sem v tej dvorani že opozorila, da nekateri niso bili sposobni narediti miselnega preskoka v glavah in so še vedno omejeni zaradi načina razmišljanja in delovanja, ki je značilen za nek drug čas, čas totalitarnega sistema komunizma, ki ga eni danes, 22 let po osamosvojitvi, branijo z vsemi silami in tudi z vsemi sredstvi. Žalosti me, da predstavnik stranke, ki v svojem imenu nosi besedo demokratična, ne razume, da pri razpravi o tem, ali v Sloveniji resnično lahko govorimo o demokratični družbi in vladavini prava, o spoštovanju človekovih pravic in temeljnih svoboščin, ne gre za odpiranje ideoloških tem, temveč gre za zavedanje, da žal danes, po 22 letih samostojnosti in neodvisnosti naše države, nismo ne demokratična ne pravična, še manj pa socialna država, kar dokazujete tudi z dvigom DDV in kratenjem nekaterih socialnih postavk.

Zame osebno in tudi za moje poslanske kolegice in kolege pri razpravah o povojnih pobojih in tudi v času narodnoosvobodilnega boja, o političnih, gospodarskih in medijskih monopolih in razvijanjih le-teh, o delitvah državljan in državljanov na tako imenovane prvo in drugorazredne državljane, o spornih poimenovanjih ulic in vojašnic po osebah, ki so posredno ali neposredno odgovorne za številne diskreditacije in likvidacije na tisoče nedolžnih ljudi ne gre za odpiranje ideoloških tem, temveč gre preprosto za to, ali vsi pravilno razumemo demokracijo, kajti le, če je demokracija pravilno razumljena, je lahko tudi uspešna. Na to je že sredi 80. let opozarjal dr. Jože Pučnik, ki ga, verjamem, marsikdo v tej dvorani ne razume. "Za skovankami samoupravnega in neposrednega demokracija se skriva prevara, ki partiji naprej zagotavlja monopolni položaj." To so njegove besede.

Pozitivna Slovenija oziroma vodja Poslanske skupine Pozitivne Slovenije nam – žal danes poslank in poslancev Pozitivne Slovenije ni v dvorani – znova in znova podtika,

da Slovenska demokratska stranka obsoja samo en totalitarizem – komunizem –, ne obsoja pa drugih dveh totalitarizmov – fašizma in nacizma. To preprosto ni res, in gre še za eno od vrst diskreditacij in podtikanj poslankam in poslancem SDS in vsem tistim, ki javno in na glas opozarjamo na nespoštovanje evropskih vrednot, na nespoštovanje pravne in pravične države. Zato je treba, spoštovani kolegice in kolegi, tudi danes, po 22 letih osamosvojitve, govoriti o tem, ali smo prišli iz nedemokracije v demokracijo, od kršenja in teptanja človekovih pravic k spoštovanju le-teh. Ker sodobnih evropskih vrednot ne sprejemate, se s svojimi ravnanji vedno znova vračate v čas bivše SFRJ, v čas komunizma, kjer so partijski veljaki in njihovi priskledniki živeli čisto drugače od preprostih ljudi. Ti strički iz ozadja, ki jih pozna tudi predsednik države Borut Pahor, in jih ne razkriva, uživajo privilegije še danes. Ne skrbijo pa vas prevarani in ogoljufani zaposleni, ki so izgubili svoje zasluške tudi zaradi požrešnosti tajkunskih mogotcev. Po 22 letih žal še vedno lahko ugotavljamo, da država in nekateri posamezniki, predvsem na levi, delujejo po načelu Pravi ljudje ob pravem času na pravem položaju.

Spoštovani kolegice in kolegi, naj zaključim z željo, da si boste v času parlamentarnih počitnic vzeli čas in morda prebrali kakšno knjigo, ki jo je napisal kdo, ki je sodeloval v osamosvojitvenih procesih in pri varstvu človekovih pravic. Zato vam toplo priporočam knjigo gospoda Igorja Omerze JBTZ – Čas poprej in dnevi pozneje. Morda boste na Slovensko demokratsko stranko in napade na nas poslanke in poslance in vse tiste, ki dobro mislimo, gledali z drugačnimi očmi in nas tudi sprejemali.

PODPREDSEDNICA POLONCA KOMAR:

Hvala. ... / oglašanje iz dvorane/ Se opravičujem, ampak prosim za mir v dvorani. Boste imeli priložnost. Hvala lepa gospe Sonji Ramšak.

Nadaljujemo z razpravo, in sicer gospod Srečko Meh. Pripravi se gospod Marijan Pojbič, za njim dr. Ljubica Jelušič.

SREČKO MEH (PS SD): Lep pozdrav!

To sem tudi jaz želel povedati, ne da bi se z gospodom Brulcem pogovarjala. Morda bi komu koristilo, da bi res prebral vse tri knjige o orožju in še kakšno drugo knjigo, in bi potem dobil neko mix resnico o vsem tem. Zakaj, spoštovane poslanke, jeza v razpravah nekaterih razpravljavcev? Zakaj? O čem je treba v tem hramu demokracije in tudi predstavnikom ljudstva z jezo govoriti? Ali je to potrebno? Ni, gospe in gospodje. Zakaj bi morali govoriti o tem, da je treba nekaj narediti? Kolegi iz Slovenske demokratske stranke govorijo o tem, kaj vse je komunizem naredil. Znotraj svoje stranke lahko razčistite vse s svojim predsednikom, ki je bil član taiste osvoježene

stranke, in lahko to mirno naredite tako, da boste z njim razčistili. Ampak poglejte, minister je na začetku povedal nekaj, s čimer se strinjam. Strah počasi prihaja v življenja posameznikov v naši državi, strah tajkunov, strah podjetnikov, ki so narobe delali, strah politikov, ki jim počasi sodišče dela. In prav je tako. To bi moral biti edini strah, za katerega bi bilo prav, da je takšen. Sem za to, da bi ta strah bil samo takšen, da se bojijo tisti, ki so kaj narobe naredili.

Gospe in gospodje, toliko govorite o teh stricah iz ozadja. Nekaj časa sem mislil, da mislite na gospoda Brulca in mene, ker sediva tukaj zadaj in sva najstarejša v tem parlamentu. Kako za vruga nihče od vseh teh, ki govorijo o teh stricah, ki vodijo Slovenijo, nima toliko nečesa, kar bi lahko imel, da bi povedal, kdo je ta človek. Saj najbrž Borut Pahor ni edini, ki ve, kdo so strici iz ozadja. Naredite prijavo, prijavite, saj to znate. Naredite. Ko bom jaz vedel za nekoga, ki to dela, ga bom zagotovo prijavil. To vam zagotavljam. Danes ste veliko govorili o bančništvu, kdo je odgovoren, kako so se krediti dobivali, telefonski krediti, vse ostalo. Ali v petih letih, ko ste vodili vlado, niste mogli narediti nič za to, da bi to raziskali, nobenega zakona sprejeti? Je vsega kriva ta vlada, ki zadevo vodi tri mesece? Ali, tako kot je Pavlišič rekel, od tistih, ki so bili v teh vladah, nihče ni mogel nič narediti? Gospe in gospodje, to ni v redu, zaradi slovenske javnosti ni v redu.

Prav tako se mi zdi dobro, da slovensko sodstvo dela, gospe in gospodje. Pred parlamentom protestirata – danes je 60. dan – dva protestnika, ker se jima je zgodila krivica. Slovensko sodstvo je do Vrhovnega sodišča v dveh mesecih, kar sta tam, naredilo tisto, kar mora narediti – presodilo je. Pravijo, da bi morala danes ali včeraj – denar jima je bil po krivici vzeti –, da ga bosta dobila. To je tema, o kateri bi morali govoriti, o krivicah, ki se ne poravnajo, o krivicah, ki jih delajo tajkuni, pa naj so to levi, desni ali kakršnikoli – tajkuni so in proti njim se moramo boriti. Ne proti tistim, ki so v letih 1991, 1992 in 1993 vodili karkoli že. Potem gre za vprašanje rdeče zvezde in simbolov. Meni je rdeča zvezda zelo svetel simbol. Moj oče se je boril pod rdečo zvezdo kot partizan. Partizanske zvezde nosijo na praporih praporščaki, partizanske zvezde. To, kar je jugoslovanska armada naredila, je bilo grdo in ni bilo prav. Ali je kdo govoril – ko govorimo o povojnih pobojih, jih obsojam – o tem, da je bil slovenski narod razklan tudi leta 1941, da je del slovenskega naroda kolaboriral z osvajalci, z napadalci, s fašisti, z nacisti. Proti tem so se borili partizani pod rdečo zvezdo in še pod kakšnim drugim simbolom, in niso vedeli, ali so bili komunisti ali so bili kristjani. Borili so se za Slovenijo in to je po mojem bistvo rdeče zvezde.

Danes je nekdo govoril o nesrečnih izbrisanih, gospe in gospodje. Kdo je zakrivil izbrisane? Kdo je govoril o tisočih evrov za sina, za očeta, za mater, za teto in strica? Kdo ni

naredil svoje naloge? Zakaj v lanskem letu vlada Janeza Janše ni naredila tistega, kar bi morala narediti, da bi v Evropo poslala odgovor na to, kako bomo reševali izbrisane. Zakaj tega nismo naredili? Ni pomembno, da to ni naredila vlada Janeza Janše, pomembno je, da tega ni naredila Slovenija. Tega se, gospe in gospodje, ne zavedate, kadar govorite: vi niste naredili, vi niste naredili, vi niste naredili. Mi nismo naredili, Slovenija. To se mi zdi najbolj problematično in najbolj grozno od vsega. O čem bi mi danes v resnici morali govoriti? Veste, da ste na Odboru za pravosodje govorili 6, 8 ur, da ste vse to že enkrat povedali, da ste se ponavljali, da ste vse naredili, vse povedali. O čem bi morali danes govoriti? O tem, kako ljudje živijo in kaj bomo naredili za to, da bodo živeli boljše. To bi bilo danes pravo poslanstvo.

Nekaj poslank in poslancev je govorilo o tem, da bi morali reči, da bomo v nekaterih primerih vendarle strnili svoje vrste. To, da se je vlada Alenke Bratušek zadolžila slabše kot vlada Janeza Janše, je za Slovenijo slabo. Vse bi morali narediti za to, da bi lahko dobili boljše pogoje. Danes govoriti o tem, da v banke nismo prenesli vsega, kar bi morali prenesti – v treh mesecih nismo prenesli, prej pa na podlagi enega leta, na podlagi treh let, in še prej na podlagi štirih let. To je naša težava, naša bolečina, ker nenehno govorimo o tem, kaj drugi ni naredil. Povejmo, kaj smo naredili, in povejmo, kaj bomo naredili. Zato, gospe in gospodje, prenehajmo se obtoževati in naredimo nekaj za jutri.

PODPREDSEDNICA POLONCA KOMAR:

Hvala lepa, gospod Meh. Nadaljujemo z razpravo. Besedo ima dr. Ljubica Jelušič.

DR. LJUBICA JELUŠIČ (PS SD): Najlepša hvala, spoštovana podpredsednica. Gospe in gospodje, dragi kolegi, spoštovana predstavnica Vlade, državna sekretarka gospa Breclj!

Našo razpravo smo danes nekako pospremili z dilemo, ali je smiselna ali ne. Možno je, da smo v preteklih 22 letih premalokrat govorili o tem, kako smo izvedli preoblikovanje svojega pravnega in institucionalnega sistema in kako je potekala tranzicija. Še dandanes, po 22 letih, si postavljamo vprašanje, ali smo izpolnili vsa pričakovanja, ki so bila vezana na demokratično družbo, ali ne. Ampak to je naravno. Ljudje se vedno sprašujemo o tem, ali smo dosegli neke cilje, ki so bili postavljeni v preteklosti. Naravno bi bilo tudi to, da bi resolucijo št. 1096, ki jo je Svet Evrope oziroma parlamentarna skupščina Sveta Evrope sprejela 27. junija 1996, če smo jo že dali za podlago današnje razprave, tudi korektno uporabljali in res diskutirali o tistem, kar ta resolucija od nas pričakuje, in tudi z njeno pomočjo ugotovili, kakšno je stanje v naši državi.

Hkrati se pridružujem stališču poslanske kolegice mag. Majde Potrata, ki je rekla, da je pregled našega stanja upoštevanja

demokracije v resnici bil narejen, vsaj s strani zunanjih sil, v letih od 2000 do 2004, ko so potekali najbolj intenzivni procesi vstopanja v Evropsko unijo in zvezo Nato. V teh dveh mednarodnih organizacijah Slovenije nikoli ne bi bilo, če ne bi izvedla ustreznih demokratizacijskih procesov, tudi tistih, ki so bili predpisani oziroma ki so bili sprejeti kot skupna pravila obnašanja v okviru resolucije št. 1096 leta 1996 v Svetu Evrope. V tem dokumentu govorijo o štirih načelih, ki naj spremljajo proces preoblikovanja pravnega in institucionalnega okvira demokratičnih držav. Govorijo o demilitarizaciji, decentralizaciji, demonopolizaciji in debirokratizaciji. Nekateri kolegi in kolegice so se danes dotaknili teh štirih načel, nekateri so tudi že dali določene primere v zvezi s tem, nekaterih načel pa sploh še nismo obravnavali.

Čeprav je bilo načelo demilitarizacije že omenjeno, bi vendarle opozorila na to, da smo v 22 letih spreminjanja našega pravnega reda nekatere stvari, zahtevane tudi v tej resoluciji, izpeljali in pripeljali tako daleč, da se danes sprašujemo, ali ni mogoče čas, ko bi bilo treba ugotoviti, ali so nas ti procesi pripeljali tudi do vprašanja bistveno zmanjšane učinkovitosti nekaterih družbenih sistemov. Demilitarizacija je tipičen primer, ob katerem se moramo vprašati, kam nas je pripeljala. Šlo je za tako imenovano civilianizacijo obrambnega sektorja. Naša država in naši politiki so razumeli načelo demilitarizacije tako, da je bila vojska, najprej Teritorialna obramba, nato Slovenska vojska, vse manjša in manjša, aparat za nadzor nad to vojsko, zlasti tisti, ki je poosebljen v upravnem delu Ministrstva za obrambo, je bil pa vse večji in večji. Zlasti tisti, ki radi uporabljate številke in relativne in absolutne primerjave, bi lahko izračunali, da je civilianizacija dosegla že fazo, kot pravijo tuji strokovnjaki, hipercivilianizacije, in se moramo zdaj tudi v Sloveniji vprašati, ali sploh še ostaja kaj od vojske, ko govorimo o vojski, ali imamo še kaj vojaškega bistva, ko govorimo o obrambnem sistemu, ali je to že v glavnem civilianizirano tako po metodah ravnanja kot tudi po vrednotah.

O vprašanju decentralizacije so nekateri govorili z vidika lokalne samouprave. Tudi pri vprašanju števila občin, do katerega smo prišli, se danes sprašujemo, ali nam še omogočajo učinkovito izpolnjevanje politike lokalne samouprave, o kateri smo sanjali oziroma smo v preteklosti predvidevali, da jo je treba izvajati. Pri načelu debirokratizacije se postavlja vprašanje, kako smo gradili naše demokratične institucije v preteklih 22 letih v primerjavi s tistim, kar je imela stara država nekoč. Vse institucije smo bolj ali manj zgradili na novo in dodali nove. Vsaka vlada in vsaka stranka, vsaka partija, ko je prišla na oblast, je na vsakem od ministrstev pustila svoje pripadnike zato, da bi dosegla "demokratičen" izgled tistega ministrstva. To demokratičnost bomo dali kar v navednice, kajti dosegla se je pretrjana birokratizacija državne uprave in

javnega sektorja v celoti. Zdaj je na vrsti naša vlada, da poskuša z ukrepi racionaliziranja javnega sektorja doseči morebiti nek nov, razumnejši proces, neko novo tranzicijo v bolj učinkovit javni sektor.

V razpravi oziroma dokumentaciji se je postavljalo vprašanje, kakšno je danes stanje demokracije v Sloveniji v povezavi s pravkar omenjeno resolucijo št. 1096. V teh 22 letih se je demokracijo razumelo na zanimive načine, med drugim tudi tako – ker smo danes že večkrat omenjali izbrisane –, da se je istočasno, ko se je neko večje število ljudi izbrisalo iz registra stalnih prebivalcev, zato ker niso imeli državljanstva, druge ljudi, ki so bili brez slovenskega državljanstva, jemalo v službo v vitalne dele državne uprave. Spet govorim o Ministrstvu za obrambo oziroma o Teritorialni obrambi. Ker takratni akterji v politiki niso bili sposobni, kot pravite nekateri, individualno obravnavati vseh tistih, ki so kolaborirali z JLA, so mislili, da se da z njimi kolektivno obračunati tako, da se jih vse in še mnoge druge izbriše iz registra prebivalcev s stalnim prebivališčem. Istočasno se je konec leta 1991 in na začetku leta 1992 zaposlovalo oficirje nekdanje jugoslovanske vojske v Teritorialni obrambi. Ostali so tudi v Slovenski vojski in nekateri šele pred nedavnim šli v pokoj. Kaj to pomeni? To kaže na dvoličnost mnogih, ki so delovali v naši pretekli politiki. Kaže tudi na dvoličnost tistih, ki so še pred nedavnim govorili o tem, kako žalujejo za borcev Teritorialne obrambe, ki je padel v Trzinu, čeprav je v knjigi gospoda Janše Premiki ta pripadnik Teritorialne obrambe omenjen kot civilist, ki je padel v Trzinu. Človek, ki je organiziral napad na Trzin na strani JLA, je v času taistega gospoda, ki je to knjigo pisal in je bil obrambni minister, dobil službo na obrambnem ministrstvu in bil brez slovenskega državljanstva. Tukaj se vidi dvoličnost razumevanja demokracije. Demokracijo smo v preteklosti očitno razumeli tako, da vsakdo v njej lahko počne, kar hoče. Demokracija je tudi to, tako smo razumeli mnogi, da na državni proslavi ob praporjih vseh veteranskih združenj, ko gre za proslavo ob dnevu državnosti, stoji tudi prapor Zveze združenj borcev Narodnoosvobodilne vojne Slovenije, in to zato, ker so naši predniki, tudi moji, primorski predniki, trohnili v italijanskih zaporih zato, ker so verjeli v rdečo zvezdo na tisti zastavi in v rdečo zvezdo, ki je za njih pomenila simbol upanja, upora, odpora, zmage in neodvisnosti.

Demokracija je tudi to, da 30. junija 2013 v Šentjoštu nad Polhovim Gradcem praznujejo 70. obletnico prihoda škofa Rožmana v ta kraj na birmanje. To naredijo v prisotnosti domobranske zastave ali ob domobranski zastavi, ki jo varujejo gospodje v domobranskih uniformah, govor pa ima visoka uradnica Vlade, in to naše zdajšnje vlade. To je demokracija. Demokracije je tudi to, da se iz proračuna Ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti plačuje tako zvezo združenj

borcev kot tudi Novo slovensko zavezo. Ampak, kot rečeno, demokracija je tudi svoboda izbire, in bilo bi prav, da če nas že zanima počitniška literatura, da poleg tiste, ki je bila prej omenjena, Igorja Omerze, preberemo tudi Skrito povelje Drage Potočnjak. Hvala.

PODPRESEDNICA POLONCA KOMAR:
Hvala lepa tudi vam.

Sedaj vabim k besedi mag. Majdo Potrata. Ostala vam je še minuta.

MAG. MAJDA POTRATA (PS SD): Hvala.

Bo kar dovolj, da povem tisto, kar mislim. Rada bi govorila o izbrisanih, o Romih, o istospolnih in drugih manjšinah, ki bi naj bile po tej resoluciji, o kateri sedaj govorimo, varovane, vendar niso bile varovane in so jim bile kršene človekove pravice. Nikoli nisem rekla, da me je sram, da sem Slovenka. Sem pa povedala, da me je sram, da je moja država povzročila krivico, ki je noče priznati in ki jo je priznala šele po odločbi Evropskega sodišča za človekove pravice in ko bo morala in ko je morala odškodnine izplačati šele po tisti odločbi. Če bi ta država kaj dala na pravni red, bi upoštevala odločitve Ustavnega sodišča, ki je ugotovilo neustreznost obravnave izbrisanih, in bi država, notranji minister in še kdo drug upoštevali, da imajo ljudje pravico do bivanja in jih ne smejo na silo preseliti. Mislim na romsko družino. Še o marsičem bi bilo mogoče govoriti. Glede tega, kaj se je dogajalo z Očenašem ... / izklop mikrofona/

PODPRESEDNICA POLONCA KOMAR:
Hvala lepa.

Sedaj imamo k razpravi prijavljenega še gospoda Zvonka Černača in Janija Möderdorferja. Za njim bodo dobili besedo še predstavniki Vlade in na koncu tudi predlagatelj.

Gospod Černač, izvolite.

ZVONKO ČERNAČ (PS SDS): Lep pozdrav vsem prisotnim tudi z moje strani!

Pred 22 leti je Slovenija postala samostojna država. Takrat je bila Jugoslavija pred gospodarskim in političnim bankrotom. Jugoslavija ni delovala kot pravno urejena država. V njej so bile hudo kršene človekove pravice, in Slovenija je zadnji trenutek pobegnila pred katastrofo. Tistega dne, pred 22 leti, je bila zvečer dostojanstveno z droga sneta zastava bivše totalitarne države, v kateri bi bilo prelite še več slovenske krvi, kot je je bilo v osamosvojitveni vojni, če bi obveljala volja nekaterih takratnih političnih mirovnikov – med njimi je bil tudi takratni predsednik predsedstva Milan Kučan –, ki so v najbolj ključnih dneh za ohranitev in obranitev slovenske suverenosti podpisovali deklaracijo o Sloveniji brez oborožitve in vojske, in ki so – kakšen absurd – pozneje zasedali, in nekateri še danes zasedajo, visoka, vodilna politična mesta v samostojni slovenski državi. Takrat, pred 22 leti, po tistem,

ko je bila sneta jugoslovanska zastava, je bila na drog dvignjena zastava novonastale samostojne slovenske države.

Takrat smo, verjamem, da večinsko menili, da smo s tem simbolnim dejanjem za vedno opravili z bivšo nedemokratsko državo in verjeli tudi v to, da smo s tem opravili z metodami bivšega nedemokratskega režima. Jugoslavija in njene nedemokratske metode z nedemokratskim režimom vred – tako smo takrat mislili – so odšli na smetišče zgodovine. Tega dejstva smo se iskreno veselili ljudje, ne pa celotna politika. Že takrat so nekateri, tisti, ki so jih demokratični procesi presenetili, predvsem pa jih je presenetila enotnost slovenskega naroda, delovali s figo v žepu. Od tistih, ki so bili večino življenja nosilci politične oblasti v nedemokratskem režimu, je težko pričakovati spreobrnjenje. Ne glede na vse smo pred 22 leti verjeli, da bomo sposobni uresničevati nove demokratične pridobitve. Takrat smo verjeli, da so časi revolucionarnega sodstva mimo, da se ne morejo vrniti. Verjeli smo, da smo s tem, ko smo v ustavo zapisali, da je Slovenija demokratična država, utemeljena na vladavini prava, spoštovanja človekovih pravic in svoboščin, in s tem, ko smo v ustavo in zakone zapisali ostale formalne določbe, ki govorijo o vzpostavitvi novega demokratičnega reda, o svobodni gospodarski pobudi in ostalih demokratičnih pravicah in svoboščinah, za vedno opravili z nedemokratskimi postopki in z miselnostjo, predvsem pa smo verjeli, da smo opravili z ikonografijo bivše države, ki je bila v času, ko smo iz nje izstopali, na robu gospodarskega bankrota in na pragu državljanske vojne.

Danes, po 22 letih, lahko ugotovimo, da smo se očitno ušteli. Očitno se tisti, ki so nam pred letom 1990 vladali, niso bili sposobni sprijazniti z demokratičnimi spremembami. Slovenija je v formalnem smislu uveljavila vse spremembe, ki jo postavljajo v skupino držav z demokratično ureditvijo, ni pa naredila tega preskoka v vsebinskem pogledu. Žal, v vseh 22 letih ne. Ne le da so se v Sloveniji ohranili stari politični centri moči, svoj položaj so še utrdili v posameznih sistemih in podsistemih, predvsem v sodstvu, gospodarstvu, izobraževalnem sistemu in medijih. Pod plaščem neodvisnosti in samostojnosti posameznih vej oblasti nam vladajo monopoli, ki jih nadzirajo isti ljudje, ki so oblast imeli pred vzpostavitvijo samostojne države, oziroma njihovi nasledniki, ki te oblasti niso dobili na volitvah, pač pa preko obvladovanja teh monopolov v gospodarstvu, medijih, šolstvu, pravosodju in še kje. Dlje kot si bomo zatiskali oči pred temi dejstvi, dlje bomo tonili v gospodarsko recesijo in v polom.

Leta 1996 je parlamentarna skupščina Sveta Evrope sprejela resolucijo št. 1096 o ukrepih za odpravo dediščine totalitarnih komunističnih sistemov. Posledice takšne neuspele tranzicije, ki izhajajo iz te resolucije, govorijo o tem, da so te posledice lahko različne.

Najbolj bistvena, o kateri je bilo danes že veliko govora, govori o tem, da bodo v najboljšem primeru vladali oligarhija namesto demokracije, korupcija namesto vladavine prava in organiziran kriminal namesto človekovih pravic. V najslabšem primeru, ki se lahko zgodi, če tako stanje traja predolgo, pa bo posledica žametna obnovitev totalitarnega režima, če ne celo strmoglavljenje nastale demokracije. Resolucija izpostavlja še številna druga vprašanja, ki so bila danes tudi že omenjena. Na institucionalni ravni ta dediščina vključuje čezmerno centralizacijo, birokratizacijo, monopolizacijo, čezmerno urejanje s predpisi, na ravni družbe pa sega do kolektivizma in konformizma, do slepe poslušnosti ter drugih načinov in oblik totalitarnih dejanj in konceptov.

Pri nas so se predvidevanja in bojzani Sveta Evrope uresničila praktično v celoti. Tranzicija v dejansko demokracijo v Sloveniji ni uspela. Ni uspela. O tem govorijo številna prezentna dejstva, ki jih imamo vsak dan pred očmi. V Sloveniji vladajo oligarhične povezave, ki pravne norme in pravni okvir zaradi prej omenjenega zlorabljajo za nedemokratsko delovanje in s tem ustvarjajo pogoje za sistemsko korupcijo in kriminal. Nek visok politik pokliče na državno banko in na podlagi tega posredovanja ta banka odobri kredit za megalomanski projekt v višini preko 115 milijonov evrov, za katerega v trenutku odobritve ve, da ne bo nikoli povrnjen. Nikomur se ne zgodi nič, ne bankirjem, ki so ta kredit odobrili, ne visokemu politiku gospodu Jankoviću, ki je to dejanje ne samo javno priznal, ampak se je z njim celo javno pohvalil na TV, pa gre za znan čas, kraj, način storitve dejanja s konkretno obljubo darila, ki je vredno preko 115 milijonov evrov. Ali v tem primeru lahko govorimo o vladavini prava? Ali gre za organiziran kriminal? Ali je kriminal samo tisti, ki se meri v vrednosti nekaj sto ali tisoč evrov? Kdo vlada v tem primeru – med seboj povezani oligarhi, ki v imenu nacionalnega interesa že vrsto let izčrpavajo državne banke in državna podjetja, ali demokratične institucije, tisti, ki naj bi bili na demokratičen način izbrani v te institucije?

Primerov je, kolikor hočete. Verjetno bi bil seznam, če bi našteval tiste, ki odstopajo od tega, da v Sloveniji vladajo oligarhi in organiziran kriminal, krajši, pa vseeno. Zaradi omenjenega primera bomo morali vrsto let ta sredstva preko povečanih davkov plačevati vsi davkoplačevalci, predvsem pa mladi, ki prihajajo za nami, in bo zaradi njih ogrožena njihova prihodnost in bodo zaradi tega imeli slabše pogoje v primerjavi z vrstniki v drugih demokratičnih državah. Dajmo, naredimo nekaj za mlade, spoštovani gospe in gospodje. Nekaj konkretnega, ne samo govorjenje za govornico, kako je ta razprava nepotrebna in brezpredmetna. Namen te razprave je bil, da se streznemo, da se nekateri zbudite in da sprejmete pot, po kateri bomo lahko prišli v končno državo, ki bo utemeljena na vladavini

prava in ki bo resnično demokratična. Na stotine milijonov evrov posojil, ki so poniknila v nezavarovanih kreditih predvsem največje državne banke in tudi ostalih – za te stotine milijonov ni bilo procesiran niti eden, kaj šele obsojen. Po indeksu korupcije v poslovnem svetu je Slovenija na vrhu lestvice, pred našo sosedo Hrvaško.

Naše pravosodje je neučinkovito, predrago. Pravica za mnoge pride prepozno, proti drugim procesi zastarajo, za tiste, ki so izbrani, pa so določene visoke odškodnine. Tipičen primer – lahko bi jih našteali na desetine – je Mirage. Za projekt, ki je bil napisan na kožo nekega ponudnika in je bil izumljen in uzakonjen zato, da je ta zasebnik lahko nenormalno služil na nekih nepotrebnih avtomobilskih nalepkah, za katere se je pokazalo, da nimajo nobene praktične aplikativne vrednosti, se je zgodilo – kaj? Sodišče je na koncu dosodilo, da mora država temu podjetniku plačati neko odškodnino zaradi "izgubljenega" zasluga – izračun, ki je znan očitno samo tistim, ki so se pod tako sodbo podpisali. Tega pravosodja, spoštovani, o tem smo že dosti govorili, ni mogoče reformirati pod sedanjim vodstvom, saj Vrhovno sodišče in Vrhovno državno tožilstvo vodita človeka, ki sta v prejšnjem režimu pri svojem delu v pravosodju kršila temeljne človekove pravice, in je nemogoče od njiju pričakovati, da bi bila nosilca potrebnih sprememb, reforme celotnega pravosodja.

Slovenija je postala pribežališče za balkansko narkomafijo in kriminalce z vezami, obsojene v drugih evropskih državah. Za osumljence, ki so jih neposredno zalotili pri preprodaji ogromne količine mamil, dokazi iz drugih evropskih držav ne zadoščajo. Sodišče jih izpusti, prosto se sprehajajo na prostosti. Medtem ko so v priporu, sklepajo pravne posle, notarske zapise, s katerimi zavarujejo svoje premoženje, da jim slučajno ne bi bilo zaplenjeno, če bi bili sprocesirani. Lahko bi rekli, da imamo namesto vladavine prava vladavino balkanskih bojnikov. Na drugi strani sodišča brez dokazov obsojajo nedolžne. V primeru Fojkar so to zmoto bila pripravljena priznati šele po 11 letih pravosodne kalvarije, po 11 letih, ko so temu človeku do konca uničila življenje. Niso se pa bila pripravljena niti opravičiti za to.

Predsednik Slovenske demokratske stranke je bil na prvi stopnji obsojen, ker naj bi neznanega dne na neznan komunikacijski način prejel neznano obljubo nagrade, in to za stranko – brez dokazov. V procesu mgolgi cvetk, kot je na primer tista, da naj bi se osumljeni sestali v hiši bivšega mariborskega župana, vidnega predstavnika Socialnih demokratov dr. Borisa Soviča, in to kljub temu, da taisti gospod Sovič nima hiše. Na drugi strani za konkretno obljubo darila pri nekdanjem evropskem poslancu Socialnih demokratov, ki je bila posneta in dokazana, saj se je poslanec Socialnih demokratov obvezal, da bo vložil oziroma glasoval za predlog v zameno za 100 tisoč

evrov, po več kot treh letih od javnega prikaza videoposnetka njegovega ravnanja ni bila vložena niti obtožnica, kaj šele kaj več. Znan čas, znan kraj, način storitve in konkretna obljuba darila. Vse evidentirano, prezentno pred očmi javnosti. V državah, kjer resnično vlada demokracija, kjer resnično imamo opravka z vladavino prava, se takšni primeri ne bi zgodili.

Lahko povem še več. V nekaterih pogledih je bila bivša nedemokratska država v zadnjih letih, preden je izdihnila, bolj demokratična, kot je Slovenija danes. Pred 25 leti si takratna oblast ni upala sprožiti sodnega procesa proti Janši, Borštnerju, Tasiču in Zavrlu zaradi domnevne izdaje državne skrivnosti pred civilnim sodiščem, pač pa je ta umazan posel po tistem, ko je slovenska udba le-te prišla, zaupala vojaškemu tožilstvu in vojaškemu sodstvu in si s tem po pilatovsko umila roke. Tranzicija v dejansko demokracijo v Sloveniji ni uspela. Nadaljevanje procesov po neuspeli tranziciji vodi, tako kot nas opominja besedilo resolucije Sveta Evrope, v formalno obnovitev bivšega totalitarnega režima in v ohranitev oligarhije namesto demokracije, korupcije namesto vladavine prava in organiziranega kriminala namesto spoštovanja človekovih pravic, vse to pod krinko formalnih okvirov demokracije – stanje, ki je zelo slabo in ki je brezperspektivno predvsem za mlado generacijo.

Politika tako imenovanega nacionalnega interesa, pomešana s socialistično retoriko, je v dveh desetletjih vzpostavila sistem državnega lastništva in preobsežen državni aparat, ki z neučinkovitostjo in s previsokimi stroški spodjeda slovensko gospodarstvo, ogroža prihodnost mlade generacije in temelje dolgoročne blaginje. Teh primerov je, kolikor hočete. Od napajanja največje državne banke, kjer je šlo preko milijarde evrov davkoplačevalskega denarja, Nove KBM, kjer so bila državna podjetja prisiljena vložiti približno 50 milijonov evrov, ki so zdaj vredni okoli 3 milijone evrov, do Mercatorja, kjer je bilo samo v zadnjih dveh letih izgubljenih 400 milijonov evrov itd. Danes lahko ugotovimo, da zavedanja o tem, kje smo, pri politični večini v tem parlamentu žal ni. Zatisniti si oči pred realnostjo in misliti, da se bo stanje uredilo samo po sebi – ne bo šlo.

Vlada zavrača sprejetje priporočil, ki bi omogočila začetek potrebnih reform ustavnih in zakonodajnih mehanizmov, ki bi omogočila nepristransko in neodvisno sojenje v razumnih rokih ter onemogočila zlorabo prava v politične ali druge neustavne namene. Zavrača reforme, ki bi omogočile odpravo monopolov na številnih področjih, ki dušijo in onemogočajo naš razvoj. S tem vladajoča večina zavrača možnost za demokratične spremembe in v celoti prevzema odgovornost za stanje v družbi in državi. Do razgradnje vladavine oligarhije očitno ne bo prišlo. Očitno nam bodo še naprej vladale take ali drugačne kriminalne združbe pod krinko formalnopравnih okvirov. Priča bomo nekaterim

sodnim procesom, ki bodo z obsodbo tistih, ki jih oligarhija lahko žrtvuje, poskrbeli za zavarovanje najpomembnejših oligarhov, katerih naloga bo še naprej vzdrževanje monopolov. Prodan bo samo tisti del nepotrebnega državnega premoženja, ki ne bo bistveno ohromil pozicij tistih, ki dejansko vladajo. Mladi bodo še naprej živeli v brezperspektivni državi. Še naprej bodo najbolj izobraženi in najsposobnejši odhajali iz države. Namenjene jim bodo samo drobtinice iz raznih skladov, in jim ne bodo omogočena najboljša delovna mesta, na katerih bi lahko pokazali svoje znanje, sposobnosti, do katerih bi lahko prišli samo z razgradnjo državnih, gospodarskih, bančnih in ostalih monopolov.

Vendar, spoštovane in spoštovani, para v tem loncu se bo nabirala. Prostora je danes še kar nekaj, a vsak dan ga bo manj. Odgovornost za eksplozijo, do katere bo slej ko prej prišlo, če bomo glavo tiščali v pesek oziroma jo boste tiščali v pesek tisti, ki imate največjo odgovornost, morate prevzeti tisti, ki se danes ne zavedate resnosti teh razmer. Ikonografija, ki smo jo gledali konec aprila v Stožicah, petje "Naj živi komunizem!", ki smo ga imeli na ekranih priložnost poslušati tudi iz ust premierke Alenke Bratušek, ploskanje s strani najvišje slovenske oblastne elite tistim, ki so za naše težave krivili grdo Evropo z njenimi voditelji na čelu, in vitje zastav države, ki je ni več – vse to našim mladim generacijam ne bo popolnoma nič pomagalo. Z ukrepi te vlade bomo ob taki ali malo bolj skromni ikonografiji vsak dan bolj revni, ne le mladi, ampak vsi – razen posvečenih oligarhov, ki bodo ravno v imenu te ideologije še bolj obogateli, kar so počeli že v preteklosti, v preteklih 22 letih. Po rebalansu proračuna, in ta vlada tudi namenja znatna nepovratna sredstva v obliki takih ali drugačnih subvencij, z zadnjo novelo zakona zanje ni treba imeti nikakršnega zavarovanja. S temi sredstvi se bo dogajalo nekaj podobnega, kot se zdaj dogaja z milijardo 200 milijonov evrov slabih terjatev naše največje državne banke. Na koncu jih bomo morali pokriti vsi davkoplačevalci.

Predlagana priporočila bom podprl, ker želim omogočiti začetek resničnih sprememb in s tem preprečiti, da bi do njih prišlo takrat, ko bo prepozno. Tisti, ki se danes smejite na drugi strani in ki ste del te vladajoče elite, moram reči, se mi na nek način smilite. Mnogi med vami mogoče niti ne razumete, za kaj gre v tem trenutku, in vam je zaradi tega oproščeno. Ne bi rad ponovil tistega reka, ki o tem govori, da ne bi bil žaljiv. Ampak tisti, ki pa veste, za kaj gre – tistim ne more biti oproščeno, če teh ... / izklop mikrofona/

PODPRESEDNICA POLONCA KOMAR:
Hvala lepa, gospod Zvonko Černač.

Besedo ima gospod Jani Möderndorfer.

JANI MÖDERNDORFER (PS PS): Hvala lepa, predsedujoča.

Predgovornik je govoril o nekih ikonografijah, raznih predstavah in razmišljanjih, in lahko rečem, da je težko razpravljati o stvareh, ko se vmes dogajajo različne stvari, pa niti ne ve, da so se določene stvari vmes spremenile. Danes ne bomo glasovali o nobenih priporočilih, tako kot ste želeli, da bi jih podprli, oziroma ste povedali, da jih boste podprli. Razpravljali ne bomo predvsem zaradi tega, ker je to danes v resnici razprava zaradi razprave. Moram reči, da smo se v koaliciji pogovarjali že, ko ste dali zahtevo za sklic izredne seje, in ko ste pripravili vso podlago za vsebinsko razpravo na današnji izredni seji. Na Kolegiju predsednika Državnega zbora smo vas podprli in rekli, da je prav. Je prav, in tudi čas, ki ste ga zahtevali za razpravo, je bil odobren. Odoben je bil iz enega preprostega razloga – zato, ker smo želeli slišati, kaj boste imeli za povedati.

Danes, razen tega, da je bilo izrečenih veliko enostranskih resnic – nekateri temu sicer rečejo tudi laži in potvarjanja –, lahko rečem, da nismo slišali nič novega. Slišali smo samo tisto, kar ste vi želeli ustvariti. Želite ustvariti delitev naroda, želite ustvariti kulturni boj, želite ustvariti situacijo nekega navideznega nasprotovanja vsega proti vsemu. Kar je najbolj žalostno pri celi zadevi – namesto, da tam, kjer bi morali biti povezovalni, tudi v vlogi opozicije, na katero ste se največkrat, še eno leto nazaj, sklicevali, češ kako je prav, da opozicija in koalicija v določenih trenutkih stopita skupaj, v resnici želite in pričakujete, da ta razdor ostane. V Pozitivni Sloveniji takšnega delovanja preprosto ne moremo sprejeti, še posebej ne zaradi tega, ker smo prepričani, in upam, da je tako, da danes tega ljudje ne gledajo, da raje uživajo v lepem vremenu zunaj in naredijo kaj koristnega zase, in ne poslušajo tega sramotilnega govora, ki ga ustvarjate s temi resnicami, svojimi resnicami in polresnicami.

Pomembno je predvsem to, da ste v današnji predstavi ali, kot bi rekel moj predhodnik, v ikonografiji v resnici povedali, koliko vam je do te družbe, do razvoja te države in kaj ste pripravljeni narediti za to državo. Zato takšnega ravnanja ne moremo podpreti. Strašno bi rad vedel, koliko je danes stalo, da vsi mi tukaj sedimo in moramo poslušati, ker dobro veste, da tudi, če nismo sedeli tukaj, smo vas morali spremljati in vas lahko spremljamo brez nadaljnega – koliko je to stalo zato, da smo se šli ta hec, ki je brezploden, neučinkovit, neuporaben in na nek način tudi sramotilen za ta hram demokracije.

Na koncu naj povem bistveno stvar. Verjamem, da smo vsaj nekateri izkoristili današnji čas za to, da smo se resno pripravili na naslednji teden, na redno sejo, kjer bomo razpravljali o bistveno bolj pomembnih stvareh za prihodnost in razvoj. Žal se bomo ukvarjali tudi s proračunom, ki je še vedno proračun vaše vlade in ga bomo morali zaradi vaših napak tudi popravljati. Še enkrat moram reči, da mi ta seja ni ne v ponos ne v čast, in moram reči, da danes

resno razmišljam, da bom težko razložil svojim volivcem in volivkam, zakaj smo sploh danes delali v Državnem zboru. Hvala lepa.

PODPREDSEDNICA POLONCA KOMAR:
Hvala lepa, gospod Jani Möderndorfer.

Nadaljujemo z razpravo. Predstavnica Vlade gospa Tina Brecelj, imate besedo.

TINA BRECELJ: Najlepša hvala, predsedujoča. Spoštovani poslanke in poslanci!

Za konec bi rada še enkrat izpostavila, poudarila stališče Vlade. Po mnenju Vlade predlaganim štirim točkam priporočil, ki se nanašajo na stanje demokracije v Republiki Sloveniji, danes, leta 2013, 9 let po tem, ko je Republika Slovenija vstopila v Evropsko unijo in postala članica Nata ter 20 let po tem, ko je Slovenija vstopila v Svet Evrope, ni mogoče slediti. Slovenija je država ustavne demokracije, pravna država in država, ki spoštuje neodvisnost sodstva in neodvisnost sodnikov. Ker Vlada že dela pomembne korake k zagotavljanju še višjih standardov vladavine prava, in ker verjamemo, da je slednje skupni cilj vseh nas, si, spoštovani poslanke in poslanci, želimo vašega konstruktivnega sodelovanja v naslednjem tednu, ko bosta na vaših mizah dve pomembni noveli, ki urejata organizacijo delovanja sodišč, in novela, ki ureja pravice in obveznosti funkcionarjev sodne veje oblasti.

Ker je bil malo prej izpostavljen problem sojenja v razumnem roku, bi rada rekla tudi to, da prva od omenjenih novel, novela Zakona o sodiščih, prinaša pomembno novost. Določa, da je treba za delovanje vseh vrst sodišč določiti časovne standarde po vrstah zadev in po fazah postopka. Kot rečeno, gre za pomembno novost. Ta novost je ena od tistih, s katerimi želimo doseči višje standarde vladavine prava, in sojenje naših sodišč tam, kjer še ni tako, skrajšati, spraviti v okvire razumnih rokov. Kot rečeno, stališče Vlade do predlaganih priporočil je jasno. Danes je bilo večkrat poudarjeno, da je naslednji teden, kar se tiče prioritete te vlade – zagotavljanje še višjih standardov vladavine prava – zelo pomemben. Za konec se bom navezala na besede mojega predhodnika in rekla, da naj bo naslednji teden priložnost, da o pomembnih zadevah stopimo, stopite skupaj. Hvala lepa.

PODPREDSEDNICA POLONCA KOMAR:
Hvala lepa tudi vam.

V imenu predlagatelja, gospod Jože Tanko.

JOŽE TANKO (PS SDS): Hvala lepa za besedo.

To, da v Pozitivni Sloveniji ne vedo, kako kaj razložiti, nam je povsem jasno. Ne znajo razložiti fiskalnega pravila, niso razumeli še kakšne druge stvari, vendar po enem obisku v Bruslju so razumeli, da je treba fiskalno pravilo sprejeti. V uvodu je kolega Grims povedal, koliko je to približno stalo to državo. Samo zaradi tega,

ker nekateri niso razumeli, kaj šele, da bi znali razložiti, kaj je fiskalno pravilo in čemu je namenjeno. Danes se soočamo s tem, da državo obvladujejo monopoli. Ostal je skoraj v celoti nedotaknjen državno lastniški monopol, ostal je sodni monopol in tudi medijski monopol. Nič od tega se v obdobju tranzicije ni korenito spremenilo. Ostalo je tako, kot je bilo upravljano do začetka tranzicije, do osamosvojitve oziroma nekaj let pred tem. S temi sistemi so tedaj upravljale sive eminence, in jih tudi sedaj upravljajo sive eminence. O tem govori najvišji predstavnik države. To je govoril gospod Pahor in to je ugotovila tudi Komisija za preprečevanje korupcije, ki je lani in letos analizirala, letos pa izdala poročilo o stanju v bančnem sistemu.

Ohranjena so jedra, ki delajo, ki upravljajo s premoženjem te države na način, ki ni predpisan, ki ni zakonit, ki ni legalen. S tem upravljajo klientelna omrežja, ki imajo politično konotacijo. To je zagotovo, in tudi zato razprava tistim, ki ste se je danes odrekli, predstavlja neko največjo oviro. To, kar sta ugotovila sedanji predsednik Vlade in Komisija za preprečevanje korupcije, je težko braniti. Nihče od vas se ni postavil v obrambo tega, da to ne drži. Ko predstavnica Vlade in še prej minister govorita o vladavini prava in o demokratični ureditvi, se sprenevedata. To ne drži. Vladavine prava v delovanju bančnega sistema ni. Točno veste, da se je veliko denarja razporedilo na osnovi dogovorjenih poslov ter telefonskih klicev, političnih intervencij. V tej dvorani so se v letih 2010, 2011 hvalili predstavniki vlade, vključno s sedanjim predsednikom Vlade, da so storili vse, da se je odobril kredit za nek projekt v Ljubljani. Politika je neposredno intervenirala za to, da so se dodelila določena sredstva.

Ko smo imeli preiskovalno komisijo, ki se je ukvarjala z Mestno občino Ljubljana, je bilo na tej preiskovalni komisiji ugotovljeno, da je prihajalo do nepravilnosti, da je prihajalo do sumov kaznivih dejanj, da so bili dokumenti preiskovalne komisije posredovani organom pregona, vendar se po dveh letih na tem področju ni zgodilo nič. Nekateri, ki so osumljeni takih kaznivih dejanj, še vedno lahko opravljajo funkcionsko funkcijo. Tisti, ki so z njim, ga še vedno branijo in se sprenevedajo, da je vse v najlepšem redu. Ko govorite o zavezah v pravosodnem sistemu, ki ste jih podpisali Vlada, ministrstvo in Vrhovno sodišče – to je bila neka forma samo zato, da se je nekoga, ki je bil objektivno odgovoren za delovanje sistema, pokrilo in se ga ohranilo na funkciji. Nič v teh konkretnih primerih vloženih primerov s strani preiskovalne komisije, ki je preiskovala Mestno občino Ljubljana, se ni sprocesiralo, ne da bi vedeli. Ni bila vložena niti ena konkretna preiskava. Na tožilstvu najbrž stoji, do sodstva še prišlo ni.

Sprašujem vas, kakšna je tu vladavina prava. Imamo podobne primere, ki stojijo 5 let na sodišču ali 7 let v predalih tožilstva in se ne sprocesirajo. Kakšna je v tej državi vladavina

prava? Je ni, kajti nekateri so očitno pokriti na tak ali drugačen način, so zaščiteni. Proti nekaterim drugim se zadeve sprožijo na osnovi neznanih dejstev. Tu, kjer imamo konkretne primere oškodovanj, kjer imamo konkretne primere finančnih poti, transakcij z javnega na zasebno s točnimi nakazili, z datumi nakazil, s preskokom z ene družbe na drugo, in končajo na neki zasebni poti, se ne zgodi nič. V čem je tu problem ali pa v enakosti pravne države? Imamo primere. Recimo, iz leta 2003 sem enega povedal, ko je Ropova vlada poceni prodala Sistemsko tehniko enemu izmed članov tedaj vladajoče Liberalne demokracije Slovenije. Praktično jo je podarila, ne prodala, za mizeren znesek. Par mesecev po tem se je zgodil prenos prodaje tega premoženja tujemu partnerju za nekajkrat višji znesek, in to manjšinskega dela tega podjetja. Par mesecev po tem poslu je prišlo še do pisma o nameri za skoraj 300 milijonov evrov za določen projekt. Nihče ni zaznal nobene napake v tem poslu. Da je šlo za politično dogovorjen projekt, je najbrž jasno vsem. Jasno je bilo vsem, tedanjim in sedanjim. Najbrž tudi organom pregona, najbrž tudi Računskemu sodišču.

V čem je problem, da se take stvari ne procesirajo, ko so evidentno dokazane odločitve, privilegirana ravnanja, zadaj koruptivni posli. V čem je problem? Vladavine prava ali vladavine koga drugega in kje drugje? Celo, ko se je ustanovila Komisija za preprečevanje korupcije zaradi velikih medijskih pritiskov, zaradi poslov v letih 2003, 2004, ko se je poslavljala Ropova vlada, se ta preiskava ni usmerila proti tem, ki so takšen posel sklenili, ampak proti tistim, ki so izpeljali mednarodni javni razpis. Dogaja se nekaj podobnega kot z razveljavitvijo razpisa za elektronsko cestninjenje, ko ne zna nihče zadovoljivo pojasniti, zakaj se je razpis razveljavil. Vse bi plačal nekdo tretji, ne država in ne državni proračun. Cel kup neumnih stvari se dogaja in nihče ne zna pojasniti, zakaj. Vemo, da se je iz bančnega sistema financiralo veliko poslov, zelo veliko poslov, in na vsake toliko časa je bančni sistem prišel v težave. Takrat so se sprožili postopki priprave na dokapitalizacijo, ljudje so se pripravili na težave. Veliko izgovorov v zadnjem času je šlo na Evropsko unijo, da smo v težavnem položaju zaradi Evropske unije. To ni res. Evropska unija je edini segment, od katerega ta država dobi več, kot da, v finančnem smislu, najbrž lahko tudi v smislu demokratičnih vrednot, standardov, etike in še česa. V tem trenutku je Evropska unija edina, od katere Slovenija trži in služi, ampak ta vlada je tako dobra, da se bo večjemu delu, velikemu delu sredstev, ki bi jih lahko počrpali od Evropske unije, odpovedala. Za en evro pri investiciji, ki ga moramo vložiti, dobimo tri, štiri evre evropskih sredstev, odvisno od deleža sofinanciranja. Temu se Vlada odpoveduje.

Kljub temu, da je saldo v poslovanju z Evropsko unijo pozitiven, se evropski sistem in

evropske norme kritizira. V čem je point tega? Kaj je problem tukaj? Se onemogočajo mahinacije? Se onemogočajo klientelni posli? Se onemogoča vpliv tistih, ki radi kaj naredijo po svoje? Problem ni Evropska unija, problem smo mi sami. Dokler sami ne bomo uredili teh problemov znotraj naših podsistemov, in tudi uprava države, do takrat najbrž do kakšnih pomembnih korakov, pomembnih premikov k izboljšanju stanja na tem področju ne more priti. Te stvari lahko premikamo oziroma jih premikate, jih preusmerjate. Eden izmed monopolov vam pri tem obilno pomaga. Najbrž vam tudi pri spremljanju današnje seje ta medijski monopol obilno služi, ampak stvari se zaradi tega ne bodo izboljšale. Zaradi tega se situacija ne bo popravila. Ne bo se zgodilo nič, ne glede na to, kako boste prikazali, da ste medijsko uspeli skanalizirati te stvari. Dejstva pridejo pri vsakem proračunu, pri vsakem rebalansu proračuna, pri vsakem finančnem zakonu, pri vsaki, katerikoli stvari. Ko se kakšna stvar daje ali znižuje, pride učinek takšnega ravnanja neposredno.

Predložili ste proračun s temi spremljajočimi dokumenti. Ker je predsednica Vlade, včasih poslanka, govorila o tem, kako je treba narediti razvojno naravnani proračun, me zanima, koliko je razvoja v tem proračunu, če se povečujejo sredstva za minule obveznosti. Bistveno se dvigujejo sredstva za to, za kar se je že založila v teh treh mesecih, in še kaj se bo najbrž, če se bo dalo, morala. Koliko investicij bo več v tem razvojnem proračunu te vlade, ki je znala vse tako narediti? Koliko sociale bo več? Spomnim se, da je v mnogo boljših časih, v letih 2004–2008, ena izmed poslank, ki sedi na moji desni, nosila položnice tedanjemu predsedniku Vlade zato, ker so otroci lačni in stradajo, ker so stari in nimajo dovolj virov. Danes, ko je situacija res slaba, ko so ti viri praktično prepolovljeni, je kolegica tiho. Ne razpravlja pri socialnih temah, ne bori se za projekte svoje vlade, jih ne brani, je tiho, ne prihaja s položnicami v Državni zbor. To je učinek tega znanja in te grede Slovenije. Nekateri vrtnarijo na tak ali drugačen način.

Naslednji teden, ki si ga tako želite, bo prišlo kruto soočenje. Prinašate nove davke, dodatne obremenitve za državljane, prinašate dodatna zmanjševanja sredstev za socialne transferje, za pomoči ljudem v stiski, in ne prinašate ničesar, kar zadeva privilegiran sloj. Nič. Tisti, ki iz javnih sredstev uživajo privilegiran del, so nedotaknjeni, so zaščiteni z ZUJF, so zaščiteni s takšnimi in drugačnimi odločitvami, ampak tista množica socialnih upravičencev za določene transferje – tistim se pa lahko vzame. Tam ni protesta, tam se ne dogaja nič. V tem delu gre za socialno pravičnost in tam se lahko stori marsikaj. Zaradi tega, kar prinašate v Državni zbor, najbrž ne bo novih delovnih mest. Najbrž bo prišlo do bega možganov, še bolj intenziviranega bega možganov. Zagotovo bo prišlo, ker so te stvari že najavljene. Posledica takšnih ravnanj, ko nekatere skupine mimo

legalnih poti upravljajo z enormnimi zneski denarja, so potrebni takšni ukrepi, ki jih prerazporedite po vseh državljanih.

Spomnite se, da ima državni monopol, ne vem, gospod Veber je govoril, da med 8 in 12 milijardami premoženja. To je državna lastnina. Slišati je bilo, da je družba za upravljanje s tem, agencija za upravljanje, leta 2011 poslovala kot najboljši možni gospodar – najboljšo leto upravljanja z državnim premoženjem. Tisto leto, ki je bilo vrhunsko, je bilo za 470 milijonov evrov več dokapitalizacij državnega premoženja, kot je bilo dividend, za 470 milijonov. 16-krat več je ta državna srebrnina potrebovala, da je sploh obratovala, da je imela zaposlene, kot je bilo učinka iz tega državnega premoženja. Kam je odteklo? Med temi firmami so tudi državni monopolisti, so tudi institucije, v katere se ne sme pogledati, se ni smelo pogledati, ker so bile zavarovane z zakonodajo, ker se jih tudi Banka Slovenije ni hotela dotikati. Kam je to šlo? Kam so šli ti enormni zneski? Ali zna kdo to razložiti?

Kar zadeva vladavino prava, je problem, ker ta družba ne reagira na klientelne ali korupcijsko klientelne posle, ker pri osebah, ki so v teh poslih, ne sproža kazenskih postopkov. Najbrž je to povezano tudi s kadrovskim delom, s kadrovsko politiko na teh področjih. Vsa ključna imenovanja potekajo po neki čudni kadrovske poti. Na vrh teh institucij prihajajo ljudje, ki imajo takšno ali drugačno breme iz svoje preteklosti. Kamorkoli pogledate, prihajajo ljudje, ki imajo neko hipoteko, ponavadi iz obdobja pred letom 1991. Poglejte pravosodje, poglejte morda kakšne kasnejše primere. Zato je tudi jasno, zakaj se zadeve ne procesirajo. Kar zadeva samo politično zadevo, vam bom prebral neko izjavo Moše Pijade iz leta 1942, kjer je v nekem nagovoru omenil naslednje: "Samo nesrečniki postanejo komunisti, zato moramo ustvariti nesrečo in množice spraviti v obup. Smo smrtni sovražniki vsake blaginje, reda in miru." Glede na to, kar se dogaja, da se vladavina prava v tem obdobju ni sposobna vzpostaviti, da ni procesov proti tistim, ki imajo vložene zahteve za postopek, da se prekomerno obremenjuje ljudi, predvsem tiste, ki so na meji tega, da postanejo nesrečniki in reveži, je politična usmeritev te koalicije takšna, da vodi k paradigmi, ki je tu zapisana, kar je po svoje problem. Namesto da bi se borili za to, da bi ustvarili družbo blaginje, da bi zmanjšali davčne obremenitve, spodbudili razvoj, gre trend te koalicije v povsem nasprotno smer. Dogajajo se dodatne obremenitve, dogajajo se dodatni davki, višje kazni itd.

Simbol tega obdobja je rdeča zvezda. Simbol obdobja, ko samo nesrečniki postanejo komunisti, je rdeča zvezda. Rdeča zvezda simbolizira na nek način tudi tehnologijo, ki jo uporabljate pri teh množicah. Letos ste sprovcirali ali organizirali celo vrsto protestov, ki so bili usmerjeni proti temu, da bi se tisti, ki so ukradli državo, odstranili z oblasti. V tem delu sta znana samo dva primera, Kangler v Mariboru

in bivši predsednik vlade Janez Janša. Če Janšo obsodijo zaradi nekega dogodka, ki ga ne morejo definirati, potem najbrž ni obsojen zaradi tega, ker je ukradel državo, ampak naj bi nekega dne na neznanem kraju prejel neko obljubo plačila. Zoper tiste, ki so dejansko ukradli državo – o teh je govoril Borut Pahor takrat, ko je bil predsednik vlade, in je poročala Komisija za preprečevanje korupcije –, pa ni nobenih postopkov in ni nobenih protestov več. To je simptomatično. Glede na to, kako se stvari odvijajo, vidimo, da ni več ustreznega dialoga ne s protestniki ne s sindikati, in da se zadeve popravlja na silo. Zanimivo je najbrž tudi to, da teh protestov sedaj, ko se razmere radikalno poslabšujejo, ni več. Najbrž je prevroče, vendar ne vreme, ne klima, ampak je najbrž prevroče za to vlado. Dokler bodo ravnanja tistih, ki bi morali odločiti in speljati te ukrepe, takšna, ne bo ne vladavine prava ne napredka, in še naprej se bo dogajalo to, kar se. Če ne bomo storili nič na tem, da se monopoli razgradijo, potem lahko pričakujemo samo uresničevanje paradigme Moše Pijade – sistematičen pristop k ustvarjanju revežev, lahko tudi komunisti, ampak kaj veliko od življenja v tej skupni državi ne bo imel nihče.

Takim procesom nasprotujemo. Smo za to, da se sprejmejo in realizirajo vsi tisti normativi, ki so potrebni za delovanje pravne države oziroma vladavine prava, in da tisti, ki so karkoli v tem delu storili nezakonitega, si kaj prilastili, transferirali itd., za to tudi odgovarjajo. Hvala lepa.

PODPRESEDNICA RENATA TOMC: Hvala lepa.

Vsi prijavljeni razpravljavci so dobili besedo, čas za razpravo pa je še na voljo, zato sprašujem, ali želi še kdo razpravljati. Vidim več želja za razpravo. Odpiram možnost za prijavo. 27 prijavljenih. Samo trenutek, da ugotovimo tehnično razdelitev časa. Na voljo so 4 minute za vsakega razpravljavca. Prvi je na vrsti gospod Zvonko Černač.

ZVONKO ČERNAČ (PS SDS): Hvala lepa še enkrat.

Drži, danes o ničemer ne bomo glasovali. Ampak kdo je poskrbel za to? Tisti, ki imamo manjšino, ali tisti, ki imate večino? Kdo je tisti, ki je omogočil, da lahko manipulira z javnostjo in govori o tem, da je danes ta razprava brezpredmetna in nepotrebna? Tisti, ki imate večino. Sami ste povzročili stanje, v katerem ni mogoče o ničemer odločati. Istočasno zavajate in manipulirate z javnostjo in govorite, kako je ta razprava brezpredmetna. Nekaj podobnega se dogaja tudi pri drugih vsebinskih vprašanjih, o katerih je bilo danes veliko govora in zaradi katerih je bila ta razprava tudi predlagana. Ali je opozicija odgovorna za stanje, v katerem se Slovenija danes nahaja, se vprašajmo. Ob povečanih davkih, ki jih bo prebivalstvo deležno v tem letu iz naslova DDV, nepremičnin, različnih taks in vsega ostalega,

kar je še mogoče povečati, predvidevate, da bo z rebalansom v letu 2013 manj prihodkov iz tega naslova.

Kdo je tisti, ki bo plačeval ceno teh zablod iz preteklosti in tudi današnjih, ki govorijo o tem, da Slovenija ni država, ki bi bila utemeljena na vladavini prava in kjer bi vladali demokratični atributi, pač pa ji vladajo določena oligarhična ozadja? Kako je mogoče, da istočasno, ko jemljete denar z rebalansom najšibkejšim in s tem onemogočate perspektivo mladim, namenjate znatna državna sredstva v obliki subvencij tako podjetjem v državni lasti, ki jih ne bo več mogoče rešiti, kot privatnim podjetjem, za katera se že zdaj ve, da teh sredstev nikoli ne bodo vrnila, sicer ne bi spremenili zakona, po katerem nobeno zavarovanje ni potrebno? Vsa ta sredstva, ki jih je bilo že v preteklih letih na stotine milijonov evrov in ki jih bo v naslednjih letih, v letošnjem in naslednjem, očitno tudi na stotine milijonov evrov, zaradi česar bo Slovenija ob koncu vaše vlade, kadarkoli že ta konec bo, bistveno bolj zadolžena, kot je danes, bo nekdo moral poravnati. Kdo bo vse to plačal na koncu? Vse to bo na koncu plačala mlada generacija, tisti, ki naj bi predstavljali nek nadaljnji razvojni potencial za naprej, in ga ne morejo. Zakaj ga ne morejo? Zaradi tega, ker v tej državi še vedno vladajo posamezna klientelistična omrežja, povezana s takimi ali drugačnimi ozadji, o katerih je bilo nekaj govora že v prvem delu razprave.

Če temu ne bi bilo tako, bodite prepričani, da se ne bi zgodila prodaja Mercatorja v letu in pol istemu kupcu za 400 milijonov evrov manjšo kupnino. Nihče ni vprašan o tem, kaj je počel pred enim letom in pol in kaj počne danes. Samo javne zapise v medijih pogledimo glede te zgodbe in se vprašajmo, ali res živimo v urejeni demokratični in pravni državi, ali smo del nekdanjega balkanskega kaosa. Naslednja taka zgodba so državne dokapitalizacije v posameznih podjetjih, kjer je bilo v preteklih letih izgubljenih ne na desetine, ampak na stotine milijonov evrov. Račun bo na koncu prišel, bo izstavljen, in plačali ga bodo ravno tisti, v imenu katerih zdaj govorite, da je ta razprava danes zgrešena, da je nepotrebna, da ne bo prinesla nobenega učinka. Skrajni čas je, da se streznite in da se začnejo procesi, ki bodo omogočili, da tisti, ki so to skupno premoženje pokradli, pridejo za zapahe, in da priložnost dobijo vsi tisti, ki so sposobni, ki imajo ideje in ki sedaj, ko zaključijo šolanje, nimajo perspektive.

PODPRESEDNICA RENATA TOMC: Hvala lepa.

Naslednji bi bil na vrsti gospod Jerko Čehovin, vendar je Pozitivna Slovenija sporočila, da so se vsi prijavljeni odpovedali besedi. Zato je na vrsti gospa Majda Potrata.

MAG. MAJDA POTRATA (PS SD): Hvala za besedo, gospa podpredsednica.

Če se vprašam, kaj je današnja razprava prinesla meni, potem moram reči, da sem slišala, kako narodova katarza ni bila opravljena, kako se očiščenje ni zgodilo, da živim v trenutno pokvečenem sistemu, in da se je zgodila popolna deformacija družbe. S temi označbami ne soglašam, zoper njih protestiram in so zame kot za državljanko te države žaljive. Še zlasti pa za, kot bi rekla, izobraženega človeka. Kar zadeva vse drugo, o čemer je bilo danes govora, in govora je bilo o marsičem, bi lahko bilo opravljeno v razpravah v okviru zakonodajnega postopka. Te priložnosti so bile in jih še bo, in stvari, ki so bile tukaj povedane, so bile povedane že zelo velikokrat. Ampak ker je bila današnja razprava vendarle povezana s stanjem demokracije, in ker je za izhodišče rabila resolucija Sveta Evrope št. 1096, bi bilo vendarle treba reči, da je v zvezi s to lustracijsko zakonodajo treba nekaj povedati zelo jasno.

Predlagani zakon, o katerem je govoril moj kolega Samo Bevk, sem pregledala od prve do zadnje strani. V tem zakonu ni nobene časovne zamejitve, koliko časa mora očiščenje Slovenije potekati. Edini časovni moment, ki je zapisan, je ta, da je mandat sedmih lustracijskih sodnikov ali sodnikov lustracijskega sodišča 10 let. To pa traja do očiščenja Slovenije. Kako dolgo je to, ne vem. Posebej poudarjam, da je v resoluciji št. 1096 napisano, da smejo ti postopki trajati do 31. decembra 1999. V tej resoluciji je na več mestih povedano, da mora biti obravnava individualna, da ne sme biti lustracija maščevanje, ampak je namen lustracije v 5 letih občutljive dobe preprečiti ranjenje novo nastajajočih demokracij. Tisti, ki je bral še vse tisto, kar je k tej resoluciji dodano, bi bilo dobro, da bi med sklepi in priporočili prebral tudi to, da ko obravnavamo zapuščino nekdanjih totalitarnih komunističnih režimov, bi morali biti pravični do vseh, tako do žrtev bivšega režima kot do elite, ki je bila prej na oblasti. Pravičnost terja, ne zahteva maščevalnosti. Ko poslušam vse te razprave predlagateljev, je vse pavšalizirano, je vse spravljeno naravnost na raven deformacije, kriminalizacije in podobnih reči. S tem ne soglašam. Ta resolucija posebej zahteva, da mora vse potekati v skladu z veljavno zakonodajo, da ne sme biti retroaktivno. Mogoče bi bilo treba povedati še tisto, kar je Herman Schwartz povedal – da je treba slediti zelo natančnim kriterijem, kako lustracijo definirati in kako lustracijske postopke izpeljevati, in da tisto, zoper kar je Severin iz Romunije kot pobudnik te resolucije posebej povedal, da ni naperjen zoper komunizem, ampak zoper totalitarizem, kateri ... / izklop mikrofona/

PODPREDSEDNICA RENATA TOMC: Hvala lepa.

Gospod Samo Bevk.

SAMO BEVK (PS SD): Hvala lepa za besedo, gospa podpredsednica. Spoštovani zbor!

Danes je bilo večkrat rečeno, da je bil nekdanji predsednik naše stranke Borut Pahor v svojih stališčih zelo osamljen oziroma da ga nismo podprli. Pogledal sem magnetograme sej, ko smo pred 16 leti obravnavali tako Predlog resolucije o protipravnem delovanju komunističnega totalitarnega režima kot tudi predlog zakona o odpravi teh posledic. Takrat je stališče Poslanske skupine Združene liste socialnih demokratov predstavil predsednik stranke Borut Pahor. V svojem uvodu je dejal, da smo Slovenci v zadnjih 10 letih dobili mnoge pomembne bitke. Vsaj dve sta ključni za demokratično družbo in za samostojno državo. Ene bitke pa izgleda nismo uspeli dobiti, in to bitko bijemo sami s seboj. To je bitka za konstituiranje slovenskega nacionalnega zgodovinskega spomina. Očitno med nami obstoji velika, pomembna, zelo surova razlika v pogledih na to, kakšen čas smo živeli 50 let itd. Na koncu je povedal tudi stališče Poslanske skupine Združene liste socialnih demokratov – takšno je bilo naše ime takrat – tako glede zakona kot tudi resolucije, in dejal: "Mislim, da sta zakon o lustraciji in resolucija o polpretekli dobi, kot sta predlagana, slaba teksta, da ju je treba zavrniti. Združena lista ju ocenjuje kot nesprejemljiva in predlaga, da ju zavrnemo." Takrat je bil predsednik z nami in mi z njim, tako kot vedno, v celotnem času njegovega predsedovanja.

PODPREDSEDNICA RENATA TOMC: Hvala lepa.

Gospa Alenka Jeraj.

ALENKA JERAJ (PS SDS): Hvala za besedo.

Dejstvo je, da nismo naredili nekih stvari, ki bi jih morali, in tudi kakšna druga država ne, zato je bila ta resolucija leta 1996 sploh sprejeta. Nekatere kolegice so rekle, da je Slovenija pravna in demokratična država, potem so pa pol ure razpredale o tem, kaj vse je narobe in kaj vse ni v redu, in s tem se strinjam. Slovenija je na prvem mestu po korupciji. Od kje? Najbrž se nam to ni zgodilo včeraj, ampak se nam zadnjih 20 let dogaja že nekaj časa. Omenjena so bila omrežja, tudi Forum 21. Ustanovni člani so direktorji danes bankrotiranih podjetij. Čeprav so imeli ves čas dostop do ugodnih kreditov, so slabi gospodarji, imajo pa jahte, vile, račune na Cipru in še kje drugje. Beremo oziroma smo z začudenjem po 18 letih samostojne države videli, da je postal svetovalec ministra Križaniča, ministra SD tiste vlade, ki je samo v treh letih podvojila javni dolg in v treh letih naredila toliko dolga, kot so prej vlade pred njo, gospod Isajlovič, letnik 1950, danes star 63 let, uslužbenec nekdanje Službe državne varnosti, ki je kršila človekove pravice, in je sodeloval pri aretaciji Janeza Janše itd. Ampak je bil za bivšega ministra za finance dober svetovalec.

Podobno gospod Zemljarič, za katerega pravijo, da iz svoje pisarne v poslovni stavbi WTC vodi marsikaj, da praktično nobeno imenovanje in podjetje ne gre mimo njega. Gospod je letnik 1928, danes star 85 let. V nekdanjem nedemokratskem sistemu je bil varovanec Ivana Mačka - Matije, in je vodil Udbo, ki jo je sodišče označilo za zločinsko organizacijo. Bil je predsednik izvršnega sveta, lobist, sodeloval je pri načrtovanju različnih projektov, med drugim v zdravstvu, kjer so taki svetovalci pri večini investicij zelo dobro zaslužili, davkoplačevalci pa smo jih preplačevali. Gospod je ustanavljal tudi družbe v davčnih oazah in še vedno jih. Zanimivo bi bilo vedeti, koliko denarja ima shranjenega v bankah v tujini.

Nič nismo naredili na medijskem področju. Ne premoremo niti enega desnega dnevnika, da bi dajali vsaj videz, da na medijskem področju ni enostranskega poročanja. O neuravnoteženosti medijev, ki je osnova in tudi dosežek demokracije, pove tudi to, koliko novinarjev se je znašlo v političnih strankah. Razen dveh ali treh so vsi v levih strankah – Muženič, Žgajner Tavš, Gulič, Fajon, Župevc, Simčič, Smolnikar, Meršol, Klasinc, Drčar Murko. Nam to lahko kaj pove? Pove nam, kako usmerjene novinarje imamo. Vsa čast redkim izjemam. Na področju sodstva imamo najdražje sodstvo, največ sodnikov na prebivalca in obenem največ zaostankov. Imamo sprego med stečajnimi upravitelji in sodniki, sodelovanje z odvetniki, ki enormno služijo, na tisoče nedokončanih zgodb, zastaranih primerov, ščitenja prijateljev. Zato, ker ni bilo lustracije. V Vzhodni Nemčiji so zamenjali večino sodnikov. Ustavni sodnik Jan Zobec pravi: "Vodilna mesta v sodstvu zaseda generacija, ki je bila vzgojena in izobražena v času socializma in ki mu zato do neke mere miselnost še vedno pripada – v odnosu do dela, poklica, v pogledu na vlogo, ki jo ima sodstvo v družbi. Mimogrede, tudi sam pripadam tej generaciji. Ta generacija je tista, ki ima najmočnejši vpliv na miselni stroj sodstva. Preko nje se postopoma obnavlja celoten sodniški korpus, vendar miselnost ostaja. Namesto da bi to miselnost spremenili, sprejemamo različne zakonske spremembe." Zakaj se moramo danes pogovarjati o resoluciji? Še mnogo je področij, na katerih nismo nič naredili. Ali imamo demokracijo ali imamo oligarhijo ali imamo organiziran kriminal ali človekove pravice? Vsak dan beremo o organiziranem kriminalu itd.

PODPRESEDNICA RENATA TOMC: Hvala lepa.

Gospod Marijan Pojbič.

MARIJAN POJBIČ (PS SDS): Hvala, spoštovana gospa podpredsednica. Neverjetno je, vam moram spet uvodoma povedati, to, kar sem danes poslušal v

parlamentu, to, kar sta govorili koalicija in Vlada – da imamo neodvisno sodstvo in sodno vejo oblasti. Ste se kdaj vprašali, kaj misli slovenski človek o tem? Ste se kdaj to vprašali? Živite v oblakih ali na Antarktiki? Ali res živite tam? Ali sploh ne poznate svojega naroda? Ali ne poslušate, kaj ljudje govorijo? Poznate javnomnenjske raziskave? Dragi kolegice in kolegi, danes je bilo velikokrat povedano in ponovljeno, da ta razprava nima nič s sedanjim stanjem v državi. Državljska lista: ta razprava je tratenje časa, SD: nismo čutili potrebe po sklicu te seje, Pozitivna Slovenija: razprava zaradi razprave. Dragi kolegice in kolegi, kaj mislite, kaj pravijo Slovenke in Slovenci na to? Od večine državljanek in državljanov Republike Slovenije bi dobili naslednji odgovor: "Naša družba ni demokratična, ni vladavina prava, je daleč od pravične družbe, ki bi zagotavljala enake možnosti, enake pravice in enake pogoje za življenje v naši družbi oziroma v naši državi." Še bi povedali. Namesto vladavine prava imamo na eni strani vladavino korupcije, vladavino privilegijev, lopovov in stricev iz ozadja, na drugi strani pa večino, ki se iz meseca v mesec težko prebija, da preživi v tej domovini.

Ko govorimo o vladavini prava, bi naštel nekaj ekscesov, ki so dokazani in bili škodljivi za slovenski narod: Satex, Sicura, Elan, Zbiljski gaj, Orion, Tovarna avtomobilov Maribor, tožilci, da ne govorim o Železniku in Penku. Policist, ki grozi Janezu Janši kot predsedniku vlade, je bil oproščen, nekdo, ki je grozil Borutu Pahorju, dobi 11 let zapor. Balkanski bojovnik oproščen, Janez Janša brez vsakih dokazov obsojen. Je to demokracija? Je to vladavina prava? Kje so bankirji, prejemniki kreditov, ki so prišli na podlagi ukrepanja stricev iz ozadja? Kje so tajkuni, ravbarji? So obsojeni? Je to pravna država? Prepričan sem, da v Sloveniji ne bo demokracije in vladavine prava, dokler ne bo prišlo do spremembe v vodstvenem kadru sodne veje oblasti, dokler ne bo večina medijskih hiš dobila lastnikov, ki se ne bodo politično vmešavali v vsebino pisanja novinarjev in postavljali urednikov, ki morajo kontrolirati in dati navodila, kaj lahko napišejo in česa ne smejo, dokler ne bo preprečen vpliv stricev iz ozadja in dokler bodo v hramu demokracije sedeli ljudje, ki podpirajo takšen sistem. Absolutno je bila ta razprava še kako pomembna. Državljanke in državljani Republike Slovenije so to razpravo pozorno poslušali in se s to razpravo v večini primerov strinjajo. Draga koalicija in Vlada, nastopil je trenutek, da začnete razmišljati o sebi, Slovenci vam bodo pa pravočasno povedali, kaj mislijo o vas.

PODPRESEDNICA RENATA TOMC: Hvala lepa.

Dr. Vinko Gorenak.

DR. VINKO GORENAK (PS SDS): Hvala lepa.

Zaradi javnosti je treba nekatere zadeve povedati. Malo prej smo se prijavljali k

razpravi. Časa je bilo dovolj. Poslanci Pozitivne Slovenije so cel dan presedeli ne vem kje, po kakšnem bifeju ali pa kjerkoli drugod. Ob prijavi so prišli notri, se prijavili, čez eno minuto odšli zato, da so nam onemogočili razpravo. Zdaj imamo tukaj vodjo, gospoda Möderndorferja, brez vojske. Ampak gospod Möderndorfer je malo prej govoril o tem, češ da boste naslednji teden sprejemali proračun, da boste zaradi napak, ki smo jih mi zagrešili, popravljali proračun.

Na tej točki bom nadaljeval in se navezal na tisto, kar sem prej govoril v razpravi. V razpravi sem prej rekel, da ste prišli na oblast na račun monopolov, ki vladajo v tej državi, na račun tako imenovanih civilnodružbenih organizacij, ki so izpeljale tudi demonstracije in vam tako pomagale na oblast. Zakaj popravljate proračun? Več boste dali informacijski pooblaščenki, več boste dali KPK, več boste dali bivšemu predsedniku, več boste dali oziroma bolje boste delili sredstva za veteranske organizacije. Gospod Vizjak je v prejšnjem mandatu zelo jasno naredil – veteranske organizacije dobivajo na osnovi programov. Zdaj gre stvar nazaj na procenke – zveza borcev nekaj čez 60, vsi ostali pa toliko manj. Kdo je demonstriral? Kdo je tam vpil in podpiral demonstracije? Taisti. Ne vem, ali sem koga izgubil. Mislim, da nisem nobenega zgrešil. Kje boste vzeli, ko boste v proračunu popravljali? Vzeli boste socialne transfere, višino socialnih pomoči. Znižali ste že plače, zvišali ste cene s pomočjo DDV, katastrski dohodek, porodniški dopusti itd. Mi znate razložiti, zakaj? Zakaj tem ljudem več? Bivši predsednik države več, Komisija za preprečevanje korupcije več, informacijski pooblaščenec in še veteranske organizacije z borci vred. Plačali boste. Na račun davkoplačevalskega denarja, kjer ste vzeli, ker boste črtali tistim, ki imajo 300, 400, 500 evrov. Vzeli boste še tisto, kar imajo, in zdaj boste te plačali. Plačali boste tiste, ki so vas ohranjali na oblasti oziroma boste plačali tiste, ki so vam pomagali priti nazaj na oblast. To je problem, ampak ljudje to morajo vedeti.

Vzel bi vam približno 10 minut časa za nastop, pa ga nimam, ker so prišli poslanci v dvorano, opravili delitev časa in šli v prvi bife ali pa domov. Zato, da Slovenci, naši državljani ne bi tega slišali. Lahko se smejite, kolikor želite, ampak dejstvo je, da jemljete revnim na vsakem koraku in dajete tistim, ki imajo že tako ali tako preveč, od bivšega predsednika, informacijske pooblaščenke, Komisije za preprečevanje korupcije do veteranskih organizacij. Plačilo za opravljeno delo se temu reče, ampak morate povedati državljanom, da jim boste še malo odškrnili zato, da boste lahko plačali, da ste na oblasti. Hvala.

PODPRESEDNICA RENATA TOMC: Hvala lepa.

Gospod Jožef Jerovšek.

JOŽEF JEROVŠEK (PS SDS): Hvala lepa.

Kljub vsem naporom, kljub zaničljivemu odnosu gospoda Möderndorferja do takratne resolucije in njene napovedi, iste zaničljivosti danes, kljub ne vem kakšnim temam, da nas je gospod Brulc hotel spreti še z Nemčijo, ko očita, da nas imajo Nemci za suženjski narod, čeprav dobro ve, da je predsednik Napolitano, ki je komunist, 10. februarja zelo zaničevalno govoril o Slovanih in Slovencih. Kljub vsemu temu je refleksija potrebna in na podlagi refleksije pogled naprej. Naši ljudje se morajo vprašati, kaj se je tej perspektivni državi zgodilo, da je tako zabredla. Še posebej opozarjam mlade ljudi, dijake, študente in tiste, ki so diplomirali in so v totalno brezupni situaciji, da razmišljajo o tem, kaj je Svet Evrope v resoluciji št. 1096 rekel – da vas, če ne boste teh starih komunističnih metod razgradili, čaka vladavina oligarhije nad demokracijo, vladavina korupcije nad pravno državo, vladavina organiziranega kriminala nad človekovimi pravicami. Vse tri stvari so se katastrofično uresničile.

Na Češkem, Poljskem so upoštevali ta navodila, so upoštevali ta priporočila, in danes imajo gospodarsko rast, se razcvetajo. Ti dve državi sta nas prehiteli, in tudi druge, ki so to naredile. Naj mladi ljudje razmišljajo, kaj jim tvežejo Möderndorferji, ko zaničujejo tisto, kar je plod razmisleka v Evropi. Verjamem, da je njim tudi v Pozitivni Sloveniji v napoto to, kajti oni so tipično oligarhična struktura. Ker je oligarh zdaj župan, komandira vse, ker njegovi sinovi so slučajno dolžni samo 5 milijonov davka. Veste, koliko je bil dobiček?! Davka! To je tudi njegov dolg. Iz tega, za kar so ogoljufali državo, delajo v 14 dneh novo stranko in zapeljujejo ljudi, da zmagajo. Vse to se je zgodilo. To so totalitarne komunistične metode. Zaradi tega so tako besni na to resolucijo in pogled v prihodnost brez tega bremena.

Prej je nekdo rekel, zakaj zdaj v takšni blazni krizi, v takšnem strašnem stanju za mlade ljudi, nihče ne poziva več na vstajo. Na podlagi intrig so prej mlade, poštene ljudi zvaljali na demonstracije in jih z insinuacijami pitali, zdaj pa delajo v drugo smer. Zdaj se je zgodila zloraba obveščevalnih služb! Pomislite. Novinar Karba je ta teden zapisal, da je dr. Andreja Kurnika nadziral direktor Sove pod prejšnjo vlado zato, da bi skupine Kurnika, ki je voditelj protiglobalistov in še nekaterih skupin, trajno naredili ogorčene proti tej opoziciji, proti tem strankam. Resnica pa je drugačna! Mi, ki smo bili v obveščevalnih službah, vemo, da je pred 10 leti vlada Drnovška in Ropa nadzirala Kurnika! To je resnica, in takšno laž objavi Karba, ki ima očitno stike z udbovskim delom Sove. Oprostite ... / izklop mikrofona/

PODPRESEDNICA RENATA TOMC: Hvala lepa.

Mag. Branko Grims.

MAG. BRANKO GRIMS (PS SDS):

Nespoštovanje evropskih vrednot je temeljni razvojni problem Slovenije, zaradi katerega vsi slabše živimo, kot bi lahko. Če bi kaj moralo biti danes sporočilo, ki bi ga prenesli mediji iz te dvorane, bi moralo biti to. Ampak to se ni zgodilo. Sem pogledal po spletnih straneh, v poročilih. Tega ni bilo. Očitno še vedno obstajajo tabu teme. Če je kaj tabu tema, je prav to, da je nespoštovanje evropskih vrednot temeljni razvojni problem Slovenije, zaradi katerega vsi slabše živimo, in je odraz dejstva, da v Sloveniji tranzicija ni uspela. Najboljši dokaz za to je prav to, da očitno obstajajo tabu teme. Ali je to evropska norma, ali je to evropska vrednota – kje pa! Evropska vrednota je ravno to, da tabu tem ne bi smelo biti. Česa ljudje niso smeli danes slišati, videti, razen tistih nekaj, ki so imeli dovolj časa in priložnost, da so spremljali neposredni prenos? Dejstva, da so bili edini, ki so govorili o razločevanju, kolaboraciji in vsem ostalem, poslanke in poslanci tranzicijske leveice, in da vsi očitki, ki so jih naslavljali, očitno v želji, da bi o tem govorili, letijo samo in izključno nanje. Mi smo govorili o konkretnih številkah, o tistem, kar danes bremenijo Slovenijo in jo bo bremenilo v prihodnjih letih. O dejstvu, da umazana igra, s katero ste prevzeli oblast pred nekaj meseci, strahovito veliko stane. Da je zaradi nje višina obresti, ki jo plačujemo zdaj, proti tisti, ki je bila v času vlade Janeza Janše, zrasla za okoli 2,5 %, kar pomeni, da bomo plačali tričetr milijarde več za vašo politično igro – vrženo skozi okno.

Če temu dodamo še dejstvo, da ste leta arogantno zavračali vse, kar smo ponudili, tudi ustavni zakon za ureditev problematike izbrisanih, in ste bili takrat opozorjeni, da se bo na koncu vse izrodilo zgolj v plačevanje odškodnin vsem in počez, in ste vpili, da lažemo, ste danes točno tam. Danes minister Virant opozarja, da bo lahko šlo za milijardni znesek v evrih, vendar nisem slišal, da bi ga zmerjali kot lažnivca. Ampak, če to dvojce seštejete in dodate še tistih 200 tisoč evrov zraven, ki jih ob tem, ko režete pravice otrok, mater, ko znižujete denar za izobraževanje, za zdravstvo, hkrati pa namenjate 5-krat več denarja, 200 tisoč evrov, za pisarno bivšega predsednika države, kar je v nasprotju z evropskimi vrednotami in, če želite, čisto navadna brezvestna svinjarija, potem dobimo že tam nekje okoli 2 milijardi evrov. To je tisoč evrov, ki jih jemljete vsakomur iz žepa in pri tem vpijete "Glejmo naprej!" zato, da ne bi ljudje videli, kako globoko ste že segli v njihove žepe in potegnili iz njihovih denarnic tisoč evrov vsakemu očetu, tisoč evrov vsaki materi, tisoč evrov vsakemu otroku.

O tem smo govorili. O tem, da je nespoštovanje evropskih vrednot največji razvojni problem Slovenije v tem trenutku in da zaradi tega vsi slabše živimo, kot bi lahko. Da bo situacija še hujša, opozarjamo, da marsikatera institucija, marsikateri, ki je bil zelo glasen v minulem obdobju, danes molči. Dvig davkov –

sindikatov nikjer. Napoveduje se 5-kratni dvig davka na nepremičnine, kar bo lahko pomenilo novo razlastitev. Vse to se zgodi, če se govori o socialni in se v Stožicah najbogatejši, ko prepevajo Internacionalo, posmehujejo revežem. Zato ... / izklop mikrofona/

PODPRESEDNICA RENATA TOMC: Hvala lepa.

Gospa Marija Plevčak.

MARIJA PLEVČAK (PS DeSUS): Hvala za besedo.

Najprej moram reči, da me politične igrice ne zanimajo. Število sklepov oziroma aktov, ki jih nismo sprejeli, in se tu omenjajo, se mi zdi, da ni verodostojno in da je zavajanje tistih, ki nas sedaj gledajo, tudi z davki oziroma katastrskimi dohodki, kajti vse te stvari so v razpravi, niso sprejete. Mene bolj zanimajo vrednote nas v Sloveniji in poštenost nas, ki razpravljamo. Upam si trditi, da je Slovenija demokratična in pravna država. Obujanje polpretekle zgodovine, kar se danes dogaja tukaj, precejšnjega števila Slovencev in Slovenk ter mladine ne zanima. Mladi želijo danes delo, ustvariti si družino. To je tisto, o čemer bi danes morali razpravljati. Tudi o tem, kako naj upokojenec preživi mesec s 300 do 600 evri pokojnine, kako naj preživijo brezposelni, kako naj preživijo tisti, ki so ostali brez zaposlitve od 40 let naprej in do upokojitve, kako naj preživijo invalidi. To so stvari, o katerih bi morala teči razprava.

Zgodovina je tisto, česar se ne da obrniti nazaj. Tudi nas bodo glede tega, kar se danes pogovarjamo, poslušali mogoče čez 20, 30 let, in ugotovili, da so naša dela in razprave danes brezplodne in, kot je nekdo rekel, zblojene. Če se vprašamo, koliko smo bili na današnjem zasedanju produktivni, lahko rečemo, da je to čista ničla, da je to izguba časa. Gospodarstveniki bi rekli, da je to negospodarno, ker nismo ničesar novega ustvarili. Nismo ustvarili nove vrednosti, ampak razplamteli strasti tistih, ki so levo ali desno usmerjeni ali pa tudi sredinsko. Res je, kot pravi star pregovor: ko mačku stopiš na rep, se oglasi. To je star pregovor in še vedno dobro drži. Končala bi z mislijo, ki sem jo prebrala v Mladini in jo je zapisal Jože Vogrinc: "Simboli niso totalitarni, totalitarni so tisti, ki v imenu svoje resnice odrekajo drugim pravico do njihove resnice." Enkrat že pričnimo z delom za našo državo, za našo mladino, za naš boljši jutri, kajti današnji dan smo zapravili. Hvala.

PODPRESEDNICA RENATA TOMC: Hvala lepa.

Gospoda Srečka Meha ni v dvorani, zato zaključujemo splošno razpravo o predlogu priporočila.

V skladu z razlago Komisije za poslovniki z dne 9. 12. 2009 Državni zbor

ugotavlja, da je postopek obravnave predloga priporočila končan.

S tem zaključujem to točko dnevnega reda in hkrati tudi 40. izredno sejo Državnega zbora. Nasvidenje.

Seja se je končala 5. julija 2013 ob 16.54.

INDEKS GOVORNIKOV

B

BEVK, SAMO	34, 35, 37, 53
BRECELJ, TINA	41, 49
BREZNIK, FRANC	42
BRULC, MIRKO	25

C

ČEHOVIN, JERKO	30, 40, 41
ČERNAČ, ZVONKO	46, 52

F

FRANGEŽ, MATEVŽ	31
-----------------------	----

G

GORENAK, DR. VINKO	28, 54
GRIMS, MAG. BRANKO	10, 18, 56

H

HOČEVAR, MAG. KATARINA	26, 28
HORVAT, JOŽEF	39

I

IRGL, EVA	35
-----------------	----

J

JELUŠIČ, DR. LJUBICA	44
JERAJ, ALENKA	53
JEROVŠEK, JOŽEF	32, 34, 37, 41, 55
JURŠA, FRANC	14

K

KOMAR, POLONCA	11
----------------------	----

M

MEH, SREČKO	43
MÖDERNDORFER, JANI	16, 48

N

NOVAK, LJUDMILA	15
-----------------------	----

P

PAVLIŠIČ, MARKO	30, 40
PLEVČAK, MARIJA	56
PLIČANIČ, DR. SENKO	10, 23
POJBIČ, MARIJAN	54
POTRATA, MAG. MAJDA	22, 37, 39, 46, 53
PUKŠIČ, FRANC	12

R

RAMŠAK, SONJA	42
---------------------	----

T

TANKO, JOŽE	6, 24, 27, 30, 38, 40, 49
-------------------	---------------------------

TONIN, MAG. MATEJ	27
VOGRIN, MAG. IVAN	33

LEGENDA

PS PS – Poslanska skupina Pozitivna Slovenija
PS SDS – Poslanska skupina Slovenske demokratske stranke
PS SD – Poslanska skupina Socialnih demokratov
PS DL – Poslanska skupina Državljska lista
PS DeSUS – Poslanska skupina Demokratične stranke upokojencev Slovenije
PS SLS – Poslanska skupina Slovenske ljudske stranke
PS NSi – Poslanska skupina Nove Slovenije
PS NS – Poslanska skupina italijanske in madžarske narodne skupnosti
NeP – Nepovezani poslanec